

SUPHI VARIM

Eskiden profesyonel yönetici ve ekonomi doktoralı öğretim üyesiydi. Artık suç romanları yazıyor.

Thule Büyücüsü adlı casusluk romanıyla polisiye dünyasına adım attı. Bu yapıtı “Simirna Üçlemesi”nin *Düello*, *Kâbus* ve *Gölge* romanları izledi.

Karanlıkta İki Ceset romanı, “Dünya Kitap 2014 En İyi Telif Polisiye Roman Ödülü”ne değer görüldü. Bu roman Yunanca da yayımlandı.

“Kızıl Üçleme”nin ilk iki kitabı *Smirna Kızılı* ve *Karanlığımın Kızıl Geçidi* ile *Dedektif Çırağı* adlı ilkgençlik polisiyesini kaleme aldı.

Halen polisiye edebiyat dergilerinde kuramsal makaleler yazıyor. İzmir’de yaşıyor.

Sokratis ve Cehennemlik Adamın Laneti, Suphi Varım’ın “Detektif Sokratis Polisierleri”nin onuncu kitabıdır.

***Suphi Varım'ın Maceraperest Kitaplar'daki
"Detektif Sokratis Polisiyeleri"***

Sokratis'in Oyunları
Sokratis Ölümlerinin Peşinde
Sokratis ve Cinler
Sokratis ve Siyahlı Kadın
Sokratis Ölümler Şehrinde
Sokratis ve Kılıç Ustası
Sokratis ve Yatır
Sokratis ve Sisteki Gölgelemler
Sokratis ve Kilise Sokağı'nın Sırları
Sokratis ve Cehennemlik Adamın Laneti

Sokratis ve Cehennemlik Adamın Laneti
Detektif Sokratis Polisiyeleri

MACERAPEREST KİTAPLAR

Polisiye

Sokratis ve Cehennemlik Adamın Laneti / Suphi Varım
Dizi editörü: Çiğdem Bakırcıoğlu

© Suphi Varım, 2023

© Oğlak Yayıncılık ve Reklamcılık Ltd. Őti., 2023

Sertifika No: 45250

Bu yapıtın bütün hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntuların dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Kurumsal kimlik danıŐmanı: Serdar Benli
Kapak tasarımı: M. Deniz Çorbacıoğlu
Dizgi düzeni: Melior 9,5 / 12,5 pt.
Ofset hazırlık: Oğlak Yayınları
Baskı: Oğlak Baskı Hizmetleri
Tel: (0-212) 251 71 08-09, Faks: (0-212) 293 65 50

Birinci baskı: 2023
ISBN 978 - 605 - 72122 - 4 - 5

“Maceraperest Kitaplar” bir Oğlak Yayıncılık ve Reklamcılık Ltd. Őti. rndr.

Oğlak Yayınları

Genel yayın yönetmeni: Senay Haznedaroğlu
Zambak Sokak 21, Oğlak Binası, 34435 Beyoğlu/İstanbul
Tel: (0-212) 251 71 08-09, Faks: (0-212) 293 65 50
e-posta: info@oglak.com

oglak.com
twitter.com/oglakkitap
facebook.com/oglakyayinlari
instagram.com/oglakkitap

Sokratis
ve
Cehennemlik
Adamın Laneti

Suphi Varım

Bu kitap kurgudur. Adlar, karakterler ve olaylar bütünüyle yazarın hayal dünyasında yaratılmıştır; gerçek olaylara, yerlere ve kişilere olan benzerlikler yalnızca rastlantıdan ibarettir.

YAYINCININ NOTU

PALAIA SMYRNA

AÇILIŞ

Şafak vaktiydi. Şehrin sessizliğini surların ilerisindeki limandan kalkan Triris tarzı geminin kürek sesleri bozuyordu. Derken, o da kesildi, zira gemi, deniz fenerini geçtikten sonra yelken açmış, kürekler içeri çekilmişti.

Ortalık biraz daha aydınlandı, tepedeki Athena Tapınağı'nın sütunları ve alt taraftaki evlerin çatıları, taraçaları belirginleşti. Rahibeler, beyaz giysileriyle mabedin mermer basamaklarında göründü. Nöbetçiler, gözetleme kulelerindeki meşaleleri söndürmeye başladı. Tapınaktaki kutsal ateş yanmaya devam etti.

Orta boylu, esmer bir adam, Athena Caddesi'nde ilerliyordu. Tek omzu açık giysisinde ve pelerinde şarap lekeleri vardı. İçinde bulantı başlayınca kendini tutamadı, iki büklüm olup kustu. Gözüne bir çeşme takıldı, o tarafa yöneldi. Kafasını kadın başlı musluktan akan suyun altına soktu, rahatladı. Kendini toparlayabilmek için, üzerine güneş ve ay kabartmaları nakşedilmiş mermer yalağın kenarına oturdu, gülümsedi. İçki onu perişan etse de iyi vakit geçirmişti doğrusu.

Arkadaşlarıyla ve kadınlarla o akşam yaşadıkları zihninde canlanırken simasındaki tebessüm daha da yayıldı ve yılışık bir hâl aldı. Sabaha dek tıka basa yiyip içmişler, kadınlarla kendilerini kaybedercesine sevişmişlerdi. Hepsi itaatkâr kadınlardı. Geçen ay tanıştığı dikbaşı Hetaira'ya benzemiyorlardı.

Arkadaşlarıyla birlikte olduğu mekânın yerini, kendi evi aldı zihninde. Bir Hetaira'yla birlikteydi. Genç kadına parasını ödemiş, onunla keyif yapmaya başlamıştı. Kadın,

ona şarkılar söylemiş, karşısında çırılçıplak dans etmişti. Tüm Hetairalar gibi bilgili de bir kadındı. Kentteki siyasi olayları yakından takip ediyordu, Grek tragediyaları hakkında bilgi sahibiydi. Gelgelelim adamın sevişme teklifini kabul etmemişti. Bunun üstüne adam deliye dönmüş, kadını döverek bayıltmış, defalarca tecavüz etmişti. Genç kadın kendine gelip direnmeye devam etmiş, adamsa eline kamçı almıştı bu kez. Sonra yara içindeki kanlı bedeni kapı önüne bırakmıştı. Ertesi sabah bıraktığı yerde onu bulamamıştı.

Kendi kendine, “Acaba şimdi nerede?” dedi. *Belki bir daha görürüm. Göremezsem bir başka kadın bulurum. Hetaira olmasın, yeter. Hetairaların sevişmelerinin erkeğin arzusuna değil de, kendi isteklerine bağlı olması ne tuhaf. Lonca kuralları böyleymiş. Yıkamak lazım o loncayı.*

Ayağa kalktı, mermer yolda yürümeye başladı. Kentin sütunlu ve yüksek merdivenli idare binasının önünden geçti, su oluklarından birinin üstünden atladı, dar sokaklardan birine saptı ve evine ulaştı.

Kapıyı açarken arkasında birinin olduğunu hissetti, geriye döndü. Boylu boslu, siyah saçlı, uzun küpeli bir kadın görünce, “Bu ne güzellik” diye mırıldandı. “Güne iyi başlıyorum.”

Kadın, “Smyrna’ya az evvel geldim” dedi. “Han için param yok. Beni evinde konuk edecek birine ihtiyacım var. Temizlik yapar, yemek pişiririm. Sizi yolda görünce...” Elinde bir sepet vardı.

Adam, kadını şöyle bir süzdü. Kolsuz tuniğinden taşan dolgun göğüslerine, bir kuşağın sarmaladığı hafif göbekli beline iştahla baktı. Kadının sandaletli çıplak ayaklarının da oldukça güzel olduğunu düşündü.

“Sizi ağırlamaktan mutluluk duyacağım” dedi ve kapıyı iyice açtı.

Genç kadın, ev sahibinin arkasından içeri süzüldü ve

etrafında verandalı, taraçalı beyaz odalar bulunan avluya girdi. Avlunun ortasında, köşelerine çıplak kadın heykelleri konulmuş bir havuz vardı. Duvar diplerine çiçekler dikilmişti.

Adam, “Havuzla girelim mi?” diye sordu. “Serinleriz. Sıcak sabahtan bastırıldı.”

Kadın, “Dinleneyim, sonra” dedi ve havuzun kenarına ilişti.

Adam, onun yanına oturdu.

Kadın, kinayeli bir tavırla, “Kötü kokuyorsunuz” dedi ve sepetten küçük bir şişe çıkarıp adama uzattı.

“Ne bu?”

“Kötü kokuları alır. İnsanlar, sevişmeye başlamadan evvel kullanır.” Simasında işveli bir tebessüm belirmişti.

“Önce nasıl koktuğunu öğreneyim.” Şişeyi burnuna götürdü ve soludu.

Kadın, adamın şişe tutan elini onun burnuna biraz daha itti.

Adam, gözkapaklarının ağırlaştığını hissetti. Kadının şişeyi geri çektiğini hayal meyal fark edebildi ve başı öne düştü. Kafasını güçbela kaldırıncaya kadının kapıya yöneldiğini fark etti. Açılan kapıda bir başka kadın ile bir araba gördü. Bir şeyler söylemek istediye de beceremedi. Sonra bir şey duyamaz, göremez oldu.

Göl kıyısında, dar verandalı, üç sütunlu küçük bir evdi. Bahçedeki ağaçların arasında sıkışıp kalmıştı. Ağaç dalları evi sarmalıyor, oradan göle uzanıp suyun üstünde âdeta bir örtü oluştuyordu.

Esmer kadın dışarı çıktı, bahçenin köşesinde hüzünlü bir edayla duran, çıkık elmacık kemikli, sert görümlü kumral kadına adamın ayıldığını söyledi.

Birlikte içeri girdiler.

Penceresi göle bakan, mozaik zeminli odada karşılıklı

iki divan, ortalarında geniş bir sehpa vardı. Sehpada vazoyu andıran, iki kulplu bir lekytos duruyordu. Üzerine, Tanrı Hermes'in, ölüleri yeraltı dünyasına yolcu eden asalı görüntüsü resmedilmişti. Lekytosun yanında üç tahta kutu vardı. Bir de duvara dayalı lir.

Adam, yerde yatıyordu. Elleri ve ayakları urganla, ağzı bezle bağlıydı. Gözleri yuvalarından fırlayacaktı sanki. Hareket edip bağlarından kurtulmaya çalışıyor, başaramıyordu. Her çabasında alnında daha çok ter belirliyordu.

Esmer kadın, adamın başına dikildi, "Kim olduğumuzu merak ediyorsundur, cevaplayayım" dedi. "Biz Hetairayız. Tecavüz edip öldüresiye dövdüğün, kırbaçladığın, sokağa attığın zavallının kız kardeşleri."

Sözü kumral kadın aldı.

"Lonca kardeşimiz, onu bıraktığın yerden buraya, evimize gelmeyi başardı. Perişan hâldeydi. Sanki delirmişti. Bağırıp çağırdı. Günlerce acıyla inledi. Kanaması vardı, yemeden içmeden kesildi. Otlarla tedavimiz netice vermedi ve geçen hafta öldü."

Adamın ağzından boğuk, çatlak sesler çıktı. Debelenip durdu.

Kumral, lekytosu eline aldı. Hüzünlü bir sesle, "İçindekiler, kız kardeşimizin cesedinin külleri" dedikten sonra yerine bıraktı.

Esmer, "İntikam için bekledik. Koku hoşuna gitmiştir. İnsanları uyutmak için birebirdir. Ormandaki bitkilerden yaptık. Bu kadar söz yeter" deyip sustu.

Hetairalar, başlıklı pelerinlerini giydiler ve adamı bağlayan urgana asılıp onu dışarı sürüklediler. Adam daha çok debeleniyor, ulumayı andıran sesler çıkarıyordu.

Adamı arabaya fırlattıktan sonra esmer, sürücü yerine oturdu. Diğeri eve girdi, kucağındaki üç tahta kutuyla geri dönüp onun yanına ilişti.

Esmerin dizginleri savurmasıyla at ileri atıldı. Adam,

arabanın arka tarafında oraya buraya savruluyor, anlaşıl-
maz sözcükler çıkarıyordu.

Ormanı ve mezarlık mahalli nekropolü geçtiler. Mezar
taşı stellerle dolu nekropolden deniz görünüyordu.

Bir süre sonra esmer kadın, arabayı durdurdu. Rüzgâr
oldukça şiddetliydi.

Kumral Hetaira, arabadan indi, bir hendeğin başında
durdu, “Dün kazdığımız gibi” dedi. “Rüzgâr içini başka
şeylerle doldurmamış. İşimize bakabiliriz.”

Arabanın kasasından esirlerini dışarı çektiler. Yerde
sürükledikten sonra hendeğe fırlattılar. Adamın vücudu-
nun yere çarpmasıyla üzerine taş, kaya parçaları ve kumlar
döküldü.

Esmer Hetaira, hendeğin ayakucuna dikildi.

Kumral kadın, üç kutuyla esmerin yanında durdu. İki-
sinin de saçları rüzgârda uçuşuyordu. Gözlerinde ve yüzle-
rinde nefretin gölgeleri vardı. Pelerinlerinin başlıklarını
kafalarına geçirdiler.

Esmer, tıslarcasına, “Öleceksin” dedi adama. “Fakat
kolay bir ölüm olmayacak. Hades’in diyarında, korkunç
azap içinde olacaksın. Seni lanetleyeceğiz.”

Kumral, “Lanetleri iyi biliriz” diyerek sözü aldı, dişle-
rini gıcırdattıktan sonra devam etti. “Sen bize öyle çok acı
çektirdin ki ölümüne lanet eşlik edecek. Bir Hetaira’nın,
bir kız kardeşimizin ölümüne sebep olmanın ne demek
olduğunu anlayacaksın.” Kutulardan birinin kapağını açtı
ve kanlı bir kuş ölüsünü adamın yüzüne fırlattı.

Esmer, “Gözüne kuşlar saldırsın” diye bağırdı.

Kumral, ikinci kutuyu açtı, kuyruğundan tuttuğu bir
yılanı yine adamın yüzüne bırakırken, “Gözüne yılanlar sal-
dırsın” diye haykırdı ve diğer kutuyu yanındakine uzattı.

Kadın, kutuyu ters çevirdi, kapak açıldı ve bir akrep
tutsağın yüzüne düştü.

“Yüzüne akrepler saldırsın.”

Adam, debeleniyor, kanlı kuşa, hareket eden akrebe ve yılanı bakıyordu. Öyle dehşet içindeydi ki ağzındaki bağ, haykırışlarını durduramıyordu artık. Gittikçe kasılıyordu.

Kumral, pelerini geriye savurdu, tuniğinin tokasını açtı, elini göğsüne sokup sivri uçlu bir kurşun levha çıkardı. Levhanın üzerinde lanet sözcükleri vardı. Ayrıca kuş, yılan ve akrep figürleri nakşedilmişti.

Kadın, levhayı hendeğe fırlattı.

Hetairalar, gözlerini cansız bedene dikti. İkisinin de yüzleri sert, bakışları donuktu. Esmer, hendeği kapatıp eve dönmeleri gerektiğini söyledi. Diğerini onu onayladı ve ayağıyla çukura toprak savurmaya başladı.

ASIRLAR SONRA

KATADESMOİ

1

Sabah serinliği, öğlene doğru, yerini ılık Mayıs esintisine bırakmıştı. Etrafı ormanlık gölün laciverde ve kurşuniye çalan suyu, hafif hafif dalgalanıyordu. Suyun üzerindeki yapraklar, dalgacıklarla birlikte salınıyordu. Gölün karşısında, bahçe içinde taş bir ev vardı. İki katlıydı. Kepenkleri ardına kadar açıktı. Göle bakan cumbasını, sundurmadan yükselen yılankavi iki sütun destekliyordu.

Sırtındaki çuvala ormandan ter içinde çıkan Vangelis Hacıhristos, gölün çamurlu kıyısından geçip eve doğru ilerledi. Kısa boylu, ince bıyıklıydı. Golf pantolon, gömlek ve yelek giymişti. Kemerine küçük bir orak sokuluydu.

Kapıyı omzuyla itip içeri girdi ve “Sotiria Maria, yukarıda mısın?” diye seslendi.

“Evet, ağabey. Odamdayım. Çabuk döndün.”

“Toplayacağımı topladım” dedi Vangelis ve işlik olarak kullandığı odanın kapısını açtı.

Keskin bitki ve is kokulu odanın ortasında bir ocak ve oval masa vardı. Raflara sıvı dolu kavanozlar, şişeler, irili ufaklı bıçaklar, makaslar dizilmişti. Duvardaki çengellere kepçeler ve kaşıklar ile bir elek asılıydı. Altlarında tencere, fiçı, kazan ve birkaç çuval duruyordu. Pencerenin girintisine bir rahle yerleştirilmişti. Üzerindeki *Kitab-ı Mukaddes*'in Hezekiel kısmı açıktı.

Vangelis, çuvalı yere bıraktı, içindeki nebatları avuçlayıp itinayla masaya serpti. Orağı kemerinden çekip sivri

ucuyla bitkileri dikkatle eşeledi. Diğer çuvalları kontrol etti, yeteri kadar bitki olduğunu saptadı. Göz kararı bir hesap yaptı. Hazırlayacağı mayı, Bayraklı ve Kordelya pazarları için yeterliydi. Bakalım, diğer odada durum nasıldı?

Sotiria'nın bitişikteki işliğine geçti, çömlekçi çarkı ve fırını ile tezgâhın etrafında duran kâselere baktı. Kız kardeşi, hayli kâse yapmıştı. Demek, pazarlardan cepleri dolu döneceklerdi. Tebessüm etti, ellerini ovuşturdu.

Sokak kapısının gıcırdayarak açıldığını işitince işlikten çıktı ve "Kim geldi?" diye seslendi.

İnce, mecalsiz bir ses, "Benim" diye karşılık verdi ve adını söyledi.

"Gel, nene, gel. Şurup mu lazım?"

"Yok, yok. Rüya tabiri..."

"Demek rüya gördün?"

Kamburu çıkmış, kırışık yüzlü yaşlı bir kadın, "Hem de ne rüya" dedi ve öksürerek içeri girdi. Eli ayağı titriyordu.

"Oneirokritika defterini açalım, tabirler ne diyor okuyalım. Rüyanın tamamı aklında mı, nene?"

"Şöyle böyle. Kesik kesik var bir şeyler. Pek hoş bir rüya değildi. İçim sıkıldı. Defter ne söyler acaba? İyi şeyler dese bari."

"Bilemem nene. Defterde Bizans'ın tabir âlimlerinden ve Grek'ten tabirci Artemidoros'tan yorumlar var. Ne yazmışlarsa değerlidir. Dolayısıyla gördüğün rüyanın yorumu, iyi veya kötü, manalıdır. Fakat şunu unutma ki kötü rüyanın içinde dahi iyiye ve güzele dair belirtiler vardır."

"Neticede beni mutlu edecek, değil mi? İyi. Bir an evvel bakalım Oneirokritika'ya. Rüyanı unutmadan."

"Önce şuraya para at."

Kadın, etek cebinden çıkardığı parayı bir sehpadaki çömlek kâseye bıraktı.

Yüzünü buruşturarak, "Sen de çok az veriyorsun be nene" dedi Vangelis.

"Ne yapayım? Para bu kadar."

Vangelis, parayı yelek cebine tıktı, yaşlı kadını oturma odasına davet etti. Pencere kenarındaki geniş kolçaklı, yüksek arkalıklı koltuklara karşılıklı yerleştiler. Görüntüleri konsolun aynasında yansdı.

“Haydi, acele et” dedi kadın. “Karılar meydanda konuşurlarken işittim. Birkaç kişi daha rüya tabiri için buraya damlayacak. Amma da çok rüya gören varmış. Şifalı ot suyu isteyen de var. Kudurdu karılar. Onlardan evvel bitiriver işimi.”

Vangelis, kadına sabırlı olmasını söyledikten sonra seh-pada duran deri ciltli, cildi saran kadife kayışlı ve kayışın ucundaki pirinç tokalı defteri aldı, tokayı açtı. Konuşundan rüyasını anlatmasını istedi. Kadın konuştuğu da başını sallayarak sayfaları çevirmeye, parmaklarını satırların üzerinde dolaştırmaya başladı. Yüzündeki ifade bazen düşünceli, bazen endişeli, bazen de esrarengiz bir hâl aldı.

Bir süre sonra, “Nene, şanslısın” dedi.

“Sebepe?”

“Gördüğün rüyadaki bitkilerden geçenlerde iksir yaptım. Sana ondan da vereyim. Zira rüyanın işaret ettiği şey, o nebattan olma iksir. Seni hastalıktan, dertlerden koruyacak. Biraz daha para ver, huzur bul.”

Kadın, elini bir kez daha eteğinin cebine soktu. Parayı kapıp yine yelek cebine tıktı Vangelis. Ardından gözlerini kadına dikip iksir için kaydattığı bitkinin mucizelerinden bahsetmeye koyuldu. Anlattıkça da nenenin yüzünde gülücükler açtı.

Ilık öğlen esintisi, akşamın çökmesiyle ayaza dönüşmüştü. Sotiria Maria, göle aksedip dalgacıklarla titreşen ay ışığına bakarken soğuktan ürperdi ve yün şalına sarınarak eve girdi.

Gaz lambalarının aydınlattığı sofada Vangelis’in hazırladığı mayinin hoş kokusu hâlâ sürüyordu. Ağabeyi, kendisinin istediği kuvvet şurubunu da hazırlamış olmalıydı.

Siyah saçlı, akça pakça genç kız, Vangelis'in işliğine girdi.

Genç adam, masaya oturmuş, yanındaki lambanın ışığında masaya yayılı bitkileri pür dikkat inceliyordu.

"Hayli geç oldu. Daha çalışacak mısınız?" diye sordu Sotiria.

"Biraz daha sürecek. Bu yeni otlardan kafamdaki mayiyi yapıp yapamayacağımı merak ediyorum. Eğer başarabilirsem paraya para demeyeceğiz."

"Yine mi aynı mesele? Samotrake'de öğrendiğin iksirin tarifi... Bırak artık o işi. Aylardır uğraşıyorsun, sonuç elde edemedin."

Ağabey, ters bir tavırla, "Öyle konuşma" dedi. "Geç vakte kadar çalışıyorsam sebebi var. Yakında bitecek. Eminim. Papazların ne kadar çok para ödeyeceklerini düşünsene."

"Ben yatacağım. Yarın yola erken çıkmam gerek. Kuvvet şurubu nerede? Şimdiden çantama koyayım. Sabah telaşında unuturum yoksa."

Vangelis, başını kaldırdı. "Ne şurubu?"

"Unuttun mu yoksa? Güçlendirici iksir. Kaç gün evvel söyledim sana. Yarın ona vermeliyim. Paniyon Oyunları'na üç gün kaldı."

Dalgın bir tavırla, "Aklımdan çıkmış" dedi Vangelis. Gözleri genç kız ile bitkiler arasında gidip geldi.

Sotiria, ağlayacak gibi oldu.

"Ne yapacağız şimdi?"

Harlayıverdi Vangelis.

"Başlayacağım sevgiline! Bu kadar işim varken bir de kuvvet iksiriyle mi uğraşacağım?"

"Lütfen."

"İşim var diyorum, Sotiria, işim var. Neden laf anlamiyorsun? Bu kadar mihver bir iksirle uğraşırken..."

Sotiria, "Vaktini almaz" diyerek ağabeyinin sözünü kesti.

Vangelis, bir süre öfkeyle soluduktan sonra devam etti.

“Anladık. Senden kurtulamayacağım. Evde yeterince bitki, meyve kabuğu ve çekirdeği var. İşim biter bitmez harmanlar, bir çırpıda kaynatıveririm. Sabaha yetişir.”

Sotiria, ağabeyinin yanağına bir öpücük kondurdu. “Gel Küçücük Şımarık” şarkısını mırıldanarak kapıya seğirtti.

Genç kız odadan çıktıktan sonra tekrar masadaki nebatlara döndü Vangelis. Gelgelelim, kafası karışmıştı. Çalışmasını bölen kuvvet şurubu meselesi yüzünden zihnini bir türlü toparlayamıyordu. Kız kardeşinin sevgilisine küfür edip durdu. Nihayetinde evvela elindeki işi bitirmeye, bilahare diğerini hazırlamaya karar verdi. Andreas denen hergele, hiç mühim değildi.

2

Andreas Zahouris, sıkıntıdan patlamak üzereydi. O gün annesinin arkadaşları, delikanlıya başarı dileklerini iletmek için Bayraklı'daki evi doldurmuşlardı. Kapı zili susmak bilmemişti. Laf lafı açmış, misafirler eski günlere dalıp gitmiş, çocukluğunda onun ne kadar uslu, ana baba sözünden çıkmayan biri olduğundan sitayişle bahsetmişlerdi. Hele annesinin bakkal, kasap, manav siparişlerini almak için bir koşuşu vardı ki büyüyünce hızlı bir atlet olacağı o senelerden belliydi. *Na mi se matiákso*, aman nazar değmesin. Böyle demişlerdi hep.

Neyse ki konuklar, hava kararırken kalktı, o da rahatlatma soluklarıyla kanepeye uzandı, sakinleşmeye çalıştı.

Boşalmış ikram tabaklarını ve fincanları sehpalardan toplayan annesi, "Hâlsiz görünüyorsun" dedi. "Yatıp dinlen. İşe gitmediğine göre fırsatı değerlendir. Akşam babanın arkadaşları uğrayacak."

"Onlar da mı? Neden kapımızı şimdiden çalıp duruyorlar? Her şey bitsin, ondan sonra gelsinler. Yarını bekleyemiyorlar mı?"

Kestane saçlı, buğday tenli anne, "Âdettendir" diyerek karşılık verdi ve elindekileri mutfağa götürüp geri döndükten sonra devam etti. "Bebekliğinden beri aynı mahalledeyiz. Ellerinde büyüdün sayılır. Yaşın yirmi olsa da seni hâlâ küçük bir çocuk gibi görüyorlar."

Orta boylu, siyah saçları ortadan ayırık Andreas, odasına çıkacağını söyleyip ayağa kalktı.

Anne, onu kolundan sertçe tuttu. "Babanın arkadaşları geç vakte kadar oturur. İçki içilir, müzik dinlenir. Aklıma

gelmişken söyleyeyim, onlara sakın uyma. Erkenden yatmaya çıkacaksın. Anlayış gösterirler.”

“Merak etme. Ben, yarına sizden daha çok önem veriyorum.”

“Bugün kiliseye gittin, değil mi?”

“Evet.”

“Yarın sabah da yarıştan evvel ailecek gideceğiz.”

“Peki” dedi delikanlı ve üst kata giden merdiveni çıkıp odasına girdi, kapıyı kapattı.

Oda, bir karyola, bir dolap, sehpa ve iki komodinden ibaretti. Açık pencerelerin perdeleri rüzgârda salınıyordu.

Delikanlı dolabı açtı ve iç çamaşırlarının arasından küçük bir şişe çıkardı. İçindeki yeşil renkli mayiye baktı, şişenin kapağını açıp kokladı. Hoş bir rayihası vardı. Tadının da öyle olmasını dileyerek kapağı kapattı, aldığı yere bırakıp üzerini iyice örttü. Annesi odaya girip dolaba çamaşır yerleştirmeye kalkışırsa şişeyi görmemeliydi. Eğer fark ederse gerçeği kadına anlatmak zorunda kalırdı. Ondan sonra kıyamet kopardı. Hele yapacağı iş babasının kulağına giderse işitmediği azar kalmazdı.

Yatağa uzandı, ellerini ensesinde kenetledi. Yarıştan evvel o sıvıyı içecekti. Sotiria Maria'nın dün dediğine göre mayi, onun gücüne güç katacak ve yarışta birinci yapacaktı. Başkası söylese kulak ardı ederdi lakin bir tanecik aşkının her dediğine gözü kapalı inanırdı. Sevgilisinin ağabeyi Vangelis, bitkilerden içecek yapmanın ustasıydı. Onun şurubunun gücüne, kendi kuvveti de eklenince galibiyet çantada keklikti. Buna bütün kalbiyle inanıyordu. Yüzünde kurnaz bir tebessüm belirdi.

Derken, üstüne rehavet çöktü, uykuya teslim oldu ve bir anda rüya görmeye başladı. İçeride başka biri daha vardı ve tavandan kendisine bakıyordu. Titreyerek uyandı. Soluk soluğa, gözlerini odada dolaştırdı. Her zamanki tuhaf rüyalarından biriydi. Geçen sene kafasını uğursuz

hendekteki kayaya vurduktan ve uzun süre baygın kaldıktan sonra başlamıştı rüyalar.

Punta Panionios Stadı tıklım tıklımdı. Kalabalığın uğultusuna seyyar satıcıların yaygarası ekleniyordu. Dört bir tarafa *On Yedinci Paniyon Oyunları-1915* ibaresini taşıyan bez dövizler asılmıştı. Aralarında Apollon, Panionios ve Pelops spor kulüplerinin armalı bayrakları, flamaları salınıyordu. Atletler görününce seyircilerin tezahüratı arttı.

Andreas, tribünün en önünde oturan Sotiria Maria'nın ona el salladığını gördü, aynı biçimde karşılık verdi. Bir de öpücük yolladı ve antrenörünün ikazıyla ısınma hareketlerine başladı. Birilerinin ona seslendiğini işitince etrafa bakındı, onu alkışlayan ebeveyni ile mahalle komşularını gördü. Onlara da el sallamak üzereyken antrenörün hışımını çekeceği endişesiyle vazgeçti. Adam, Apollon Jimnastik Kulübü'nün en sert eğitmeniydi.

Kendini iyi hissediyordu delikanlı. Kuvvet şurubunu kimseye göstermeden içtikten ve boş şişeyi denize fırlattıktan birkaç dakika sonra yerinde duramaz hâle gelmişti. Kanatlanıp uçacaktı neredeyse.

Gözlerini az sonra yarışacağı yüz metre pistine dikti. Bir an evvel oraya atılmak, toprak zeminde var kuvvetiyle koşup rakiplerini geride bırakmak, bitiş ipini göğüslemek istiyordu.

Aylardan beri müsabakalar için var gücüyle çalışıyordu Andreas. Apollon'un en iyi yarışçılarından biri olduğu kanısındaydı. Çabalarının semeresini almanın vakti gelmişti artık. Yumruklarını sıkıp zıplamaya, piste koşar gibi hamleler yapmaya başladı. O sırada gözü tekrar tribünlere takıldı ve kapının dibinde, yerde oturan bir adam gördü.

Adam, yüzüne fular sarmış, şapkasını gözlerini kapatacak biçimde indirmişti. Diğer izleyiciler gibi el çırpıp tezahürat yapıyordu. Kucağında bir baston vardı.

Andreas, köyden tanıdığı ve “yanık yüz” lakaplı Vasos’un orada bulunmasını hayretle karşıladı. Adamın spor meraklısı olduğu aklına gelmezdi. Isınma hareketlerine devam etti.

Antrenörü, delikanlının yanına gitti, rakiplerinin özelliklerini bir kez daha hatırlatıp Apollon’un şanına uygun bir yarış çıkarmasını diledi.

Andreas, kararlı bir tavırla, mutlaka kazanacağını belirtti.

Adam, onun sırtını sıvazladı.

Atletler, birbirleriyle tokalaşıyordu.

Andreas, hepsiyle el sıkıştı, yarım ağızla başarı diledi ve parkurdaki yerini aldı. Diğer atletlerin yüzlerindeki ciddiyeti, gerilmiş kol ve bacaklarını görünce yüzünde sinsi bir tebessüm belirdi. İstedikleri kadar dikkat kesilsinler ve güçlerini toparlasınlar yarışı onun gerisinde bitireceklerdi.

Ansızın karnında bir kasılma, midesinde bulantı hissetti. Eli ayağı çekildi, bedenini ter bastı. Çevresindeki her şey bulanıklaşırken, iki büklüm oldu, midesi ağzına geldi ve kusarak yere yığıldı.

3

Andreas, atlı arabadan göldeki eve bakarken Sotiria'yla güzel anlar geçirmeyi diliyordu.

Paniyon Oyunları biteli on günü bulmuş, gazeteler müsabakalardan artık bahsetmez olmuştu. Andreas da sevgilisine kırgınlığını atmıştı. Suçun Vangelis'te olduğu kanısındaydı. Zira Sotiria, rezaletten sonraki ilk buluşmalarında, ağabeyinin yorgun olduğunu ve mayiyi geç vakit hazırladığı için kaynatması gereken bitkileri şaşırdığını söylemişti. Bu sözlere istinaden mevzuyu fazla uzatmamıştı delikanlı. Sevgilisine sarılmış, bir pastanenin yolunu tutmuşlardı. Andreas, genç kızı üzmemek için Vangelis'e olan öfkesini dillendirmemişti. Güle oynaya yiyip içmişlerdi. Ne var ki Andreas'ın ebeveyniyle yaşadığı sorun, uzun sürmüştü. Annesi ve babası, yarışı kazanmak için o sınıvıdan içtiğini öğrendiklerinde öfkeden köpürmüşler, günlerce onun suratına bakmamışlardı. Komşuları ve arkadaşları da öyle.

Arabayı ağaçların gölgesinden çıkardı, güneşin sardığı eve sürdü. Bahçedeki Vangelis'i gördü ve yapay bir tebessümle, zoraki bir selam yolladı.

Vangelis, yarım ağızla, "Başına gelenlere üzüldüm" diye mırıldandı.

Öfkesini bastırarak, "Sotiria evde mi?" diye sordu delikanlı. Bir an evvel genç adamdan uzaklaşmak istiyordu.

Beriki, gözlerini ziyaretçiden kaçırarak, kardeşinin içerde olduğunu belirtti.

Andreas, eve girdi, Sotiria'yı dekolte bir entari içinde, "Çılgın Kız" şarkısını söyleyip yemek pişirirken buldu.

Gülücükler saçarak ona sarıldı genç kız.

Andreas da sevgilisini kucakladı, hararetle dudaklarından öptü.

Sotira, geri çekildi ve “Ben yemeği pişirene kadar ayazmaya gidiver” dedi. “Su lazım.”

“Kuyu suyu neyine yetmiyor?”

“Ayazma suyu kutsal. Kötü rüyalardan, kâbuslardan korur. Haydi bakalım. Şuradaki fiçileri arabana yükle, ayazmaya gidip geliver. Ben de o vakte kadar yemeği pişiririm.”

“Tek fiçi olmaz mı?”

“Birader için de gerekli, kuzum. İksirlerinde o suyu kullanır.”

“Olmaz olsun iksirleri.”

“Öyle söyleme. Haklısın fakat yapacak bir şey yok. Olan oldu.”

“Ona hıncım hâlâ sürüyor. Ağzını burnunu dağıtıp iş göremez hâle getirmek istiyorum. Aşağılık herif. Kendi özel mayilerine benim iksirden daha fazla önem verdi, değil mi? Beninkini baştan savma yaptı.”

“Neyse ne? Dedim sana. Bırak artık. Haydi ayazmaya... Acele et.”

Andreas, yüzünü buruşturup duvar dibindeki fiçilere baktı. Sotiria için fiçi fiçi su taşıyabilirdi, gelgelelim ağabeyi için bir şişe doldurmak bile içinden gelmiyordu. Dışarıdan Vangelis’in haykırışı gelince pencereden dışarı uzandı.

Vangelis, eline iri bir taş almış, göl tarafından gelen birine bağırıyordu.

Andreas, o yöne baktı ve yanık yüzlü Vasos’u tanıdı.

Bahçeye koşan Sotiria, “Taşı niye elinde tutuyorsun, birader, atsana şuna” dedi ve yerden aldığı bir taşı ziyaretçiye fırlattı. İsbet ettiremeyince bir tane daha aldı.

Vasos, boğuk bir sesle, “Biraz iksir verebilir misiniz, çok hâlsizim” dedi.

Sotiria, “Önce aldıklarının parasını ver, cehennem kaçkını iblis” dedi ve taşı olanca gücüyle fırlattı.

Adam, yüzüne yediği taşla sendeledi.

Vangelis, “Bu da benden, defol git, lanet herif, borcunu ödemezsen sana bir kaşık bile şurup yok” diyerek taş tutan elini kaldırdı. Elinden çıkan taş, ziyaretçinin başına çarptı.

Düşmemek için bastonuna iyice dayandı adam. Bir süre yüzünü ovuşturdu.

“Ne olur, biraz verseniz? Param olunca öderim. Şimdi... *Dhen ého meteliki, meteliksizim.*”

Sotiria, “Bak, hâlâ gitmiyor” dedi ve hışımla Andreas’a baktı. “Orada ne dikilip duruyorsun be? Taşla şunu. Daha sert fırlatıp canını daha beter yakarsın da kaçıp gider. Görelim erkek kuvvetini.”

Andreas, hevesle dışarı fırladı. Kuyunun yanından bir taş alıp hedefine savurdu ve bağırды.

“Al sana iksir.”

Taş, adamın göğsüne çarptı.

Adam bastonunu kaldırdı, “Lanet olsun size” diye haykırırdı. “Başınıza olmadık dertler açılsın. Sen Vangelis, sen Sotiria... Bedduam sana da oğlan, sana da... İyi dinleyin insafsızlar...” Lanet sözcüklerini gittikçe yükselen hırıltılı bir sesle sıraladı ve ağaçların arasında gözden yitti.

Sotiria, “Bedduan sana geri dönsün” diye bağırды.

Andreas, yine gelirse onu daha fena taşlayacağını söyledi ve aniden kafasına bir şey dank ediverdi. Lanet sözcükleri... Kuş, yılan, akrep... Olacak şey değildi. Vasos, öğrenmişti demek. Nasıl?

Sotiria, işveyle kıkırdayarak Andreas’ın yanağından bir kesme aldı ve mutfağa döndü.

Vangelis, Vasos’un gittiği tarafa bakıyordu hâlâ.

Andreas’ın aklına Paniyon’daki felaket geliverdi, vehme kapıldı ve takıntılarla dolu sorular zihnini tırmalamaya başladı. Acaba statta Vasos, ona gizliden gizliye lanet

yollanmış olabilir miydi? Yarış dışı kalmasının esas sebebi, belki o lanetti. Belki yanık yüzünün ona hıncı vardı, bu yüzden lanet göndermek için özellikle stada gelmişti. Ola ki iyi bir koşucu olduğundan kendisini kıskanıyordu. Bu sebeple yarışı kazanmasını önlemek için müsabakaya bilhassa gelmiş, lanete başvurmuştu. Düşüncelerini Sotiria'ya açmaya karar verdi ve mutfağa koştu.

Gün doğuyor, Bayraklı sahilindeki kadınları, erkekleri ve çocukları aydınlatmaya başlıyordu. Deniz çarşaf gibiydi.

Andreas'ın gözleri, birkaç erkeğin taşıdığı ahşap tahtırevandaki Athena heykelindeydi. Heykel, mermerdendi ve üzerinde beyaz bir harmani vardı.

Heykel tahtırevandan indirildi, insanlar etrafında birikti. Elllerinde incirler vardı.

Andreas, sahile biraz daha yaklaşıncaya onların bir kısmının Sipylos Haçı Köyü'nden olduklarını anladı. Hepsini tanıyordu. Kalabalığın diğer kısmınıysa daha evvel görmemişti.

Yanındaki Sotiria, "Gecen nasıl geçti?" diye sordu.

"Kötüydü. Doğru dürüst uyuyamadım."

"Sebebi?"

"Kafam Vasos'a takıldı."

Sotiria, kinayeli bir edayla, "Dün bahsettiğin mesele mi?" dedi. "Kafan hâlâ orada mı? Vasos sana neden hınç beslesin, neden kıskansın, niçin lanetlesin ayol? Vangelis'in hatası, salaklığı yüzünden o hâllere düştün. Bırak kuruntuları."

"Öyle ama... Bize ettiği lanet tutar mı acaba? Çok korkuyorum. Adamın yüzünün yanmasına ve kaldığı korkunç yere bakılırsa uğursuzun teki. Muhtemelen çok günah işledi ve bu hâle geldi. Belki o da lanetlenmiş biri. Lanetlenmişin bedduası hedefini bulur mu ki? Aklıma ürkütücü bir şey daha takıldı."

"Söyle."

“Vasos, *katadesmoi*, lanet levhası mı buldu? Bize savurduğu laneti levhadan mı öğrendi? Sakın metruk cüzzamhanede... Evet, öyle olmalı. Sana söylemiştim... Geçen sene başıma geleni... Acaba?”

“Biliyorum, biliyorum” diyerek kalabalığı işaret etti genç kız. “Şimdi laneti, cüzzamhaneyi bırak. Şuraya, karşıya bak. Ne çok insan var. Çoğu, buralı olup da başka şehirlere göç edenler. Her sene bu vakit gelirler.”

“Bayraklı’daki pansiyonlar doluydu.”

“Ayın başlamak üzere” dedi Sotiria ve kalabalığa doğru birkaç adım ilerledi.

Andreas da onun peşine takıldı.

Kalabalıktan şık giyimli, yaşlı bir kadın, öne çıkıp “Merasim hakkında bilgi sahibi olmayanlar için kısa bir açıklama yapacağım” dedi. “Biz, kökleri Palaia Smyrna’ya gidenler, Antik Grek’in Thargelion ayına denk gelen günlerde Plynteria’yı kutlarız. Eskiden bunun bir parçası olarak Kallynteria Bayramı da yapılmış. O vakitlerde Athena Polias’ın, yani Kentin Koruyucusu Athena’nın tapınağı temizlenirmiş. Artık o tapınak yerin altında bir yerlerde. Bu kadar bilgi yeter. Haydi, ayın başlasın.”

Kadınlar, tanrıçanın giysisini çıkardı. Athena, miğferi, kalkanı ve kılıcıyla iyice görünür oldu. Kadınlar, beyaz harmaniyi denizde yıkadı. Ardından, heykelin üzerine su serpip her yanını sıvazladılar ve temiz havlularla kuruladılar.

Tanrıça tekrar giydirilirken Andreas, sevgilisine gitmesi gerektiğini söyledi.

Sotiria, “Neden acele ediyorsun, biraz daha bekle” dedi. “Ayından sonra köyde ziyafet var. Yiyip içip keyfimize bakalım. Sen de takıntılardan kurtulursun.”

“Köşkü daha fazla boş bırakmayayım. Senin işin yok mu?”

“Çömllekler bekleyiversin. Yarın yoğun çalışırım.”

“Vangelis’i göremiyorum.”

“Evde. Peygamber Hezekiel’in rüyetlerini okuyor. Bir de Yusuf Peygamber’in rüya tabirlerine kafayı takmış. Oneirokritika defterine yeni şeyler yazıp duruyor. Bitkiler, rüyalar... Hep bildiğin gibi. Haydi, güle güle sana. Gecikme.”

Delikanlı, sevgilisinin kalçasına bir şaplak indirdi ve Sotiria'nın işveli kahkahalarıyla arabasına koştu.

Çalıştığı köşke doğru yol alırken Sotiria'nın kahkahalarını unutmuştu. Zira aklında yine lanet ve eski cüzzamhane vardı. Bu da onu gittikçe gerginleştiriyordu. Köşke sonra gitmeye karar verdi ve atı cüzzamhaneye doğru sürdü. Derken sis bastırmaya başladı.

Siste bir süre ilerledi Andreas. Çok geçmeden cüzzamhanenin karaltısı gözüne çarptı. Atı durdurdu ve belleğinin sislerinde geçen seneye gitti.

Eski cüzzamhanenin geniş bahçesindeydi. Kazmayla bahçeyi kazıyordu. Etrafta konuşulanlara bakılırsa civardaki toprağın altında eski devirlerden kalma hazineler vardı. Birkaç köylü, tarlasını kazarken, tesadüfen çok sayıda gömü bulmuş, onları satıp bol para kazanmıştı. Andreas'ın eline kazma, kürek almasının sebebi de buydu. Şansını cüzzamhanenin bahçesinde denemek istemişti. Zira orası hastalıklıdır, uğursuzdur diye kimse kazı yapmamıştı. Çok geçmeden de derin bir hendek bulmuştu delikanlı. Pantolonunun paçalarını, gömleğinin kollarını hevesle sıvamış, ağır ağır aşağı inmeye başlamıştı. Cebini parayla dolduracak olmanın keyfi içindeydi. Gelgelelim ayağını bastığı taş çıkıntı kopmuştu. Andreas, kendini bir anda yerde, hendegın dibinde bulmuş, başını bir kayaya çarpmış ve kendinden geçip karanlığa gömülmüştü. Uzun süre öyle kalmıştı.

O ânı bir kez daha yaşıyormuş gibi elini başına götürdü ve gözlerini hendekte güçlkle aralayışını, korkunç baş ağrısını ve nasıl dehşete kapıldığını hatırladı. Kafatasıyla, kemiklerle kaplı bir yerdeydi. Kemiklerin arasında ucu

sivri, kurşun bir levha vardı. Üzerlerine belli belirsiz kuş, yılan ve akrep figürleri işlenmişti. Antik Grekçe yazılar da kazınmıştı. Okulda o lisanı öğrendiği için anlamıştı yazı-lanları.

Kendi kendine, “Vasos’un bize yolladığı lanet...” diye mırıldandı. “Bulmuş. Belli. Yanılmamışım. Fakat babam, kapatmıştı orayı.” İçindeki ürperti şiddetlendi, bir an evvel sisten ve cüzzamhaneden uzaklaşmak için atı kamçıladi.

Siste üstüne rehavet çöktü. Bir ağacın yanından geçiyordu. Uyumamak için çaba sarf etse de beceremedi. Bir anda Athena heykelinin canlandığını, kılıcını ona doğru savurduğunu gördü. Sonra Vasos’un alevler içindeki başı, tanrıçanın suretinin yerini aldı. Akabinde örümcek ağla-riyla sarılı bir yerden üstüne iskeletler düştü.

Tekerlek bir taşa çarpınca araba sarsıldı ve Andreas, irkilerek gözlerini açtı. Hâlâ sisin içindeydi. Rüya çok kısa sürmüştü. En fazla bir dakikaydı. Ağaç fazla geride kalmamıştı.

İzmir Umumi Mapushanesi ile Kemeraltı arasındaki yol insan kaynıyordu. Köşebaşındaki bir kahvehanede oturan, gri paltolu, aynı renk kravatlı ve siyah sakallı Feyyaz Mesut, ikinci kahveyi söyledi. Yenikale Kışlası'nda mesaisinin başlamasına vakit vardı. Gönlünce kahve keyfi yapabiliirdi.

Kahvesini yudumlarırken, yoldan geçen süslü püslü kadınlara, şık beylere, faytonlara ve otomobillere baktı, belleğinde Avrupa'da geçirdiği seneler canlandı. Keşke Paşa babası vefat etmeseydi de iki sene evvel memlekete dönmek zorunda kalmasaydı.

Saat Kulesi'nin tınısı, kışlaya gitme vaktinin geldiğini bildirdi. Yolu hayli uzundu. Hesabı ödeyip isteksizce kahvehaneden çıktı. Dört erin arasında düzensiz biçimde ilerleyen cüsseli yedi adam ile önde yürüyen bir yedek subay görünce, irikyımların gönüllü mahkûmlar olduklarını anladı. Dün kışlada işitmişti. Kanunu da İstanbul'dayken okumuştı zaten. Yasaya göre gönüllü olarak askere gitmeyi arzu eden mahkûmlar, istida yazacak, bu dilekçeleri kabul edilirse affa uğrayıp cepheye sevk edilecekti. Bu mahkûmlar da birliklerine sevk için Basmane İstasyonu'na götürülüyorlardı muhakkak.

Yoldan gelip geçenler durmuş, kafiye bakıyordu. Dondurucu Şubat soğuğu ve ayaz umurlarında değildi. Meraklıların sayısı artınca, Feyyaz kalabalığa karışmak istemedi. Bir başka yola saptı.

Bir ses, "Onlar kahraman neferler!" diye haykırdı. "Rabbim gazilik, şehitlik nasip eylesin. Onlarla vedalaşalım, hakkımızı helal edelim."

Etrafı uğultu sardı.

Feyyaz, seslerin geldiği tarafa yöneldi. Önünden geçtiği binanın köşesinden bakınca yolda ağır ağır ilerleyen bir at arabasında tabancalı birini gördü, gerginleşti. Silahtan hoşlanmazdı zira.

Adam, “Kahrolsun, bizim neferimizi vuracak gâvur askeri!” diyerek havaya birkaç kurşun sıktı. Yanında biri daha vardı ve atı dizginlemek için uğraşıyordu.

Etrafta toplananlar, mahkûmları ve askerleri kucakladı. Kimisi marş söylemeye, tekbir getirmeye başladı. Yedek subay dağılmalarını emretti, kimse kulak asmadı. Ortalık ana baba gününe dönmüştü.

At arabası, hızlandı, bir süre durakladı, tekrar süratlendi ve kalabalığı aşırıp yan sokaklardan birine saptı.

Feyyaz, subayın askerlere bağırıp çağırdığını fark etti. Sebebini anlamak için onlara doğru yürürken yüksek sesle konuşmalarından durumu kavradı. İki gönüllü mahkûm ortalıkta yoktu. Diğerleri, askerlerin kontrolü altındaydı.

Pencerelerden sarkanlara mahkûmların ne tarafa kaçtığını sordu Feyyaz. Bir adam, iki mahkûmun arabaya çekildiğini uzaktan gördüğünü belirtti.

Feyyaz, ne yapacağını bilemez hâlde sağa sola bakınırken kulağına bir haykırış geldi. O tarafa seğirtti, ayaktaki mından bir hırpaninin, askerler için tezahürat etmesini isteyerek bir Rum’u yumrukladığını gördü. Saldırganı kollarından kavradı ve yana savurdu. Hırpani, sendeledi, ona küfür etti, koşarak uzaklaştı. Rum, kurtarıcısına teşekkür ettikten sonra panik içinde bir sokağa saptı.

Yedek subay, Feyyaz’ın yanı başında biterek ne olduğunu sordu. Kendini tanıtırak ona durumu nakletti genç adam. İhtiyat zabiti, bir Rum’u dayaktan kurtarmak yerine firarilerin peşinden koşması gerektiğini söyledi sertçe. Durumu komutanlarına rapor edeceğini belirttikten sonra askerlerin ve diğer tutukluların yanına koştu.

Lazarus Köşkü'ne gölgeler hâkimdi. Andreas'ın elindeki lambadan yayılan ışık, sehpalardaki heykellerin, büstlerin ve şamdanların gölgelerini duvarlarda oluşturuyordu.

Andreas, kepenklerin iyice kapalı olduğuna kanaat getirdikten sonra kapıya ilerledi. Lambanın ışığı, kitaplık-taki kitaplarda, duvardaki portrelerde gölgeler meydana getirdi. Köşkün sakallı, uzun favorili, kıranta sahibi, tablodan onu izliyordu sanki. Adamın dolgun yüzünde aniden bir gölge belirince ve gölge sonra perdeye aksedince Andreas'ın içine odada bir ruh olup olmadığına vehmi düştü.

İrkilerek etrafa bakındı. İçeride bir ruh olsa da göremeyeceğini düşünüp işine devam etti, holdeki pencereleri kontrol etti. Ay ışığı, bahçedeki ağaçların gölgelerini panjurlarda dalgalandırıyor. Andreas, boş yere vesveseye kapıldığını, ruh odaya girse dahi kendisine zarar vermeyeceğini düşündü, zira şimdiye kadar öyle bir şey olmamıştı.

Üst kata çıktı ve oradaki odaların da güvende olduğu kanısına vardı. Artık dinlenmeye çekilebilirdi.

Odasına geçti, üzerindikileri çıkardı ve kendini sırtüstü yatağa attı. Kollarını ensesinde birleştirip Sotiria'yı düşündü. Kendisi ile onu ormanda çırılçıplak sevişirken hayal etti. Ne var ki bir süre sonra Sotiria'nın yerini Vasos'un yüzü aldı, içini öfke sardı ve uykusu kaçtı.

Battaniyeyi sırtına alıp kalktı, pencerelerden birini açtı. Başını cüzzamhanenin olduğu tarafa çevirdi. Vasos'un kendisi hakkında uğursuz duygular besleyip beslemediğinin merakı içindeydi.

5

Duvarlarına çatlak aynaların asıldığı bilardo salonunu yoğun sigara dumanı sarmıştı. Bilardo ve iskambil masaları doluydu. Müşterilerin şakaları, kahkahaları ve küfürleri birbirine karışıyordu. Birayı fazla kaçırınlar azıttıkça azıtıyor, yaygaralarıyla gramofondan gelen “Karolina” şarkısını boğuyorlardı. Salon sahibinin ikazları beyhudeydi. Herkes kendi âlemine dalıp gitmişti.

İri göbekli biri, iskatayla topa vurmaya hazırlanan ve kıvrıkcık siyah saçlarının arasında yer yer beyaz teller belirmiş yeşil gözlü adama, “Saçların yakında tamamen beyazlaşacak, bizim papazlara döneceksin” dedi.

Sokratis Eliseos, içinden, *Şeytan diyor ki*, diye geçirdi ve topa vurdu. Ne yazık ki deliğe sokamadı. Iskatayı masanın köşesine sertçe çarptı ve ona laf dokunduran adama ters ters baktı.

“Senin yüzünden kaçırdım. Ne çenesi düşük herifsin. Bir de arkadaş olacaksın. Kendi kafana bak evvela. Benim saçlarım beyazlaşmadan evvel sen iyice dazlak olacaksın.”

“Bozulma yahu! Çok asabi oynuyorsun. Bu yüzden takılıp seni keyiflendireyim dedim. Gevşe biraz. Rahatla.”

“Sana ne?” diye çemkirdi beriki. “Keyfimin kâhyası mısın? Bazen sinirli, bazen neşeli olurum.”

“Düzelmeyeceğin belli. Bari bir bira ısmarlayayım da oyuna öyle devam edelim.”

“Bira da oyun da senin olsun, istemiyorum” diye parladı Sokratis ve arkadaşının şaşkın bakışları altında köşedeki masaya oturup sigara yaktı.

Sinirleri haftalardır bozuktu. Son işinin dosyasını

kapatıp parayı cebe indirdikten sonra yeni iş alamamıştı. Canı hikâye yazmak da istemiyordu. Ne vakit eline kalem alsa aklına bir türlü basılmayan öyküleri geliyor, eserlerinin asla yayımlanmayacağı kuruntusu içini sarıyor ve hevesi kaçıyor. Bilardo salonuna sıkıntılarından uzaklaşmak için gitmişti fakat dangalak arkadaşı saçlarına laf dokundurunca, üstelik oyunu kazanmasını engelleyince iyice çileden çıkmıştı. Keyfi yerine gelsin diye kapılandığı yerde iki darbe birden yemişti.

Sigarayı hınçla tablaya bastırdı ve gözü karşıdaki aynaya yansıyan görüntüsüne takıldı. Kendi kendine saçlarının o gün daha fazla mı beyazlaştığını sordu, aklına karısı geldi. Elenka, beyaz tellerin ona yakıştığını, kafasına takmamasını defalarca söylemişti. Aynaya doğru uzandı ve daha dikkatli baktı. Elenka haklıydı galiba. Rahatlayıverdi.

“Bu işe ne diyorsun, Sokratis?” diye sordu biri.

Detektif, başını yan masaya çevirdi, elinde gazete olan bir arkadaşıyla göz göze geldi ve “Ne vakittir buradasın, görmedim” dedi.

“Geldiğimde bilardo oynuyordun. Rahatsız etmek istemedim. Gerçekten de tuhaf bir hadise, öyle değil mi?”

“Hangi olay?”

Adam, gazeteyi detektife uzattı.

Sokratis, gazetenin ön sayfasına gözucuyla bakarak, “Evet, biliyorum” dedi. “İki gün evvel haberim oldu. Gazetelere yeni düşmüş.”

“Erken öğrenmişsin.”

“Eşim, *Beşeriyet Gazetesi*’nde çalışıyor. Unuttun mu? Sayesinde bu tür vakaları hemen öğrenirim.”

“Doğru, doğru, şimdi hatırladım” dedi adam ve devam etti. “Şehrin göbeğinde firar. Hem de güpegündüz.”

“Öyle.”

“İki firari yakalanmış mı bari? Belki gazete çıkıncaya kadar ele geçmişlerdir. Ne dersin?”

“Ne bileyim?”

“Özel detektifsin. Bilgin vardır diye sordum.”

Sokratis, işaret parmağını gazeteye vurarak, “Bendeki bütün malumat da burada yazıldığı kadar” dedi. “Bir tezgâh kurulup etraf velveleye verilmiş. Kasten izdiham yaratılmış. Karmaşada askerlik gönüllüsü iki mahkûm kaçırılmış. Hem onlar hem de arabalı iki herif aranyormuş. Diğer hükümlüler, bir yere kıpırdamamış. Firarın sadece iki mahkûm için düzenlendiği belli.”

“Belki incelersin. Tam sana göre bir vaka.”

Hafiye, “Özel detektif olmam, her vakaya gözü kapalı atlayacağım manasına gelmez, emniyet müdürü müyüm ben?” dedi, başını asabi tavırla iki yana salladı ve salon sahibine seslenerek bira göndermesini istedi.

Elenka, gazetenin idarehanesinde çalışıyordu. Masası kâğıtlarla, gazete ve dergilerle doluydu. Bir o kadar da kitap vardı.

Sokratis, karısını aralık kapıdan bir süre seyrettikten sonra odaya süzüldü.

Elenka, tel çerçeveli gözlüklerinin üstünden baktı ve “Hoş geldin, beklemiyordum” dedi.

“Boş boş dolanmaktansa sana uğramak istedim.”

“İyi yaptın. Çok fena sigara ve bira kokuyorsun. Bilardo salonuna gitmişsin, belli.”

Sokratis, “Ne yapayım, yapacak iş olmayınca sıkıntıdan...” diye geveledi ve bir sandalye çekti. “Tez vakitte bir iş yakalayamazsam çıldıracağım. Bilardo bile asabımı bozdu.”

“Canını sıkın şeyler olmuş.” Gözlüğünü çıkarıp masaya bıraktı. Kocasını birahane de yaşadıklarını anlatırken de kahkaha üstüne kahkaha attı.

“Gülünecek ne var?” dedi ve suratını astı beriki.

Elenka, iç geçirerek, “Çocuk gibisin” dedi.

“Tamam, tamam, mevzuyu değiştirelim” dedi hafiye ve başıyla gözlüğü işaret etti. “Alışabildin mi?”

“Evet. Takmaya başlayalı on gün oldu zaten.”

Bu kez Sokratis i geçirdi.

“Sende gzlk, bende kır salar. Yaşlandık Elenka, yaşlandık.”

“Saçmalama kuzum. Görecek çok günümüz var daha. Ne bu karamsarlık? Bira mı çarptı ne?”

Detektif, bir sandalye daha çekip kolağına dirseğini dayadı.

“Bilardo salonundan çıktıktan sonra ne yaptım, biliyor musun?”

“Söyle. Dertleşmek istediğin belli.”

“Dinle bak. Suçları aydınlattığım ve şüphelileri takip ettiğim semtleri dolaştım. Silaha davrandığım, kurşun yağmuru altında kaldığım mahalleri de... Bir vakitler kurbanların, suçluların oturduğu evleri uzaktan seyre daldım. Başkaları yerleşmiş. Bazısı da boş. Vaktinde çalıştığın kaligrafi atölyesinin önünden de geçtim.”

şaşkınlıkla, “yle mi?” dedi beriki.

“Genliğimizde, henüz evli değilken, kapısında buluşurduk. Aklıma, açtığın sergiler geldi. Kermesler, talebelerin... Nereden nereye? Kaligrafi sanatısıydın, gazeteci oldun.”

Elenka, kocasının elini tuttu.

“ok duygulandım. O yerleri bir gün de birlikte gezelim.”

“Mazi Elenka, mazi. Geçip gitti. Hatıralar kaldı sadece. Hepsi kafamda. Dn gibi.”

Elenka, karşısındakine bir glck yolladı ve muzip bir tavırla, “Gayet güzel, memnun oldum” dedi. “Hafızan canlı olduğuna göre fazla yaşlı sayılmazsın.”

Kaşlarını attı Sokratis ve sesini yükseltti.

“Bunamaktan bahsetmedim, Elenka. Laf ola beri gele.

Kafamda beyazlar olması bunadığım manasına gelmez. Elbette her şeyi hatırlayacağım. Yaşım daha kaç? Yüzümde kırışık yok. Sanırım, beni yanlış anladın. Neyse... Daha işin var mı?”

“Yarın devam edebilirim. Neden sordun?”

“Akşam yemeğini dışarıda yiyelim.”

“Yeni iş ararlayana kadar israfa gerek yok. Paramız cebimizde kalsın. Evde yeriz.”

“Pekâlâ” dedi Sokratis ve sandalyede iyice kaykıldı. Her zamanki gibi haklıydı karısı. Eve giren paranın onları daha ne kadar geçindirebileceğini içten içe hesaplamaya koyuldu.

Dağda sabah yürüyüşüne çıkan beyaz tenli, kumral kadın, yıkık dökük bir kilise kalıntısına bitişik asırlık ayazmanın önünde durup soluklandı. Ayazmanın melek biçimindeki çeşmesinden avucuyla su içti.

Elinin tersiyle ağzını sildikten sonra kilise yıkıntısında yerde yatan birini fark etti. Dikkatle bakınca onun Sotiria Maria olduğunu anladı, seslenerek yaklaştı. Karşılık alamayınca merakla genç kızın üstüne eğildi ve ürperdi. Kötü bir manzaraydı gördüğü.

Sotiria'nın gözleri yarı açık, saçları dağınıktı. Elbisesinin yakası göğsüne kadar yırtılmıştı. Dudaklarında ve çenesinde kahverengi lekeler vardı. Başının değdiği mermer parçası kanlıydı.

Sotiria'nın kazara yere kapaklanıp bayıldığını düşünen kadın, hareketsiz bedeni birkaç kez sarstı, tepki görmedi ve onun öldüğüne kanaat getirdi. Titreyerek geri geri yürüdü, sırtını bir sütuna çarptı. Ne yapacağını bilemiyordu. Zihni karmakarışıklı. Aklına Vangelis geldi. Kardeşinin akıbetini ona aktarmalıydı.

Uğultulu rüzgârın altında kardeşlerin evine doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı. Rüzgâr bir kamçı gibi yüzüne

çarpıyordu. Yaşadığı panikten dolayı birkaç kez taşlara takılıp yere kapaklandı. Güçlkle kalktı, ilerlemeye devam etti. Bir barakanın önünde hızlandıktan sonra eski kale surlarını ve gözetleme kulesini geçip nehrin üstündeki taş köprüye vardı. Tekrar soluklandı, yola devam etti. Köprüden karşı tarafa geçti, bir süre daha yürüdüktan sonra göle ulaştı.

Eve yaklaşınca avazı çıktığıınca Vangelis'in adını haykırdı, bahçeye girince sesini daha da yükseltti. Kapısı açık evden ses seda çıkmadı. Son bir gayretle sofaya adım attı ve Vangelis'i sırtüstü yerde yatar vaziyette buldu. Burnu eğilmiş, ağzı çarpılmıştı. Yüzü kan içindeydi. Kan oturmuş gözleri donuk donuk bakıyordu. Boğazında izler vardı.

Birkaç kez daha genç adamın adını seslendi kadın. Yine karşılık alamayınca onun kalbini kontrol etti. Vangelis'in öldüğünü anlayınca çıkık elmacık kemikli, sert görünümlü yüzünü hüznün sardı ve ölümleri köye bildirmeye karar verdi.

6

Athanasoula Birahanesi'nin sahibi, "Sohbetiniz pek keyifli, inanın sizi dinlemekten büyük zevk aldım" dedi. "Özel detektif olarak müthiş serüvenler yaşamışsınız. İzninizle. Şimdi işime bakayım." Detektifin yanından ayrılıp masadan masaya koşuşturan garsonları izlemeye, talimatlar yağdırmaya koyuldu.

Sokratis, biradan birkaç yudum içti. Epeydir tanıdığı birahane sahibi, yaşadığı maceraları anlatmasını isteyince, hafiyenin yüzünde gülücükler belirmişti. Hemen söze başlamıştı. Anlattıkça açılmış, açıldıkça da huyu olduğu üzere en basit vakaları bile abartmıştı. Neticede, malum sıkıntılarından eser kalmamıştı. Omuzları düşmüş hâlde oturduğu masada şimdi dimdik duruyordu.

Kendisini başka birilerinin dinleyip dinlemediğini anlamak için etrafa bakındı ve yan masadaki bir müşterinin onu süzdüğünü fark etti. Şık giyimli, papyonlu, keçi sakallı biriydi.

Sokratis, içinden, *Herhalde anlattıklarımı işitti. Namımı duyduğu ve hayranlık beslediği için bakıyor*, diye geçirdi. Adamla göz göze gelince bardağını ona doğru kaldırdı.

Beriki de gülümseyerek aynı biçimde karşılık verdi.

Birayı bitirince garsona seslenip ikinciyi istedi hafiyeye.

Papyonlu, ayağa kalktı, "İzin verirsiniz ben ısmarlayayım" dedi. "Rahatsız etmeyeceksem masanıza gelebilir miyim?"

"Elbette, buyurun. İçki eşliğinde sohbetten büyük zevk alırım."

"Ben de öyle" dedi adam ve detektifin karşısına oturdu.

“Beyefendiyle konuşurken özel detektif olduğunuzu işittim. İnanın, merakımı çekti. Ne kadar da değişik işiniz var.” İsmi söyledi ve Atina’dan geldiğini belirtti.

“Evet, özel detektifim. Doğru duymuşsunuz.”

“Gerçekten de ilginç. Bu işe nasıl başladınız? Sormamda sakınca yok, değil mi?”

Sokratis, kaykılıp kollarını kavuşturdu.

“Neden sakınca olsun? Şurada güzel güzel sohbet ediyoruz. Anlatayım. Efendim... Seneler evvel babamın yanında işe koyuldum. O da detektiflik yapardı. Emekli olup annemle inzivaya çekilince iş tamamen bana kaldı. Önceleri Avrupalı firmalar için çalıştım. Smyrna’da iş yapmak istedikleri şirketlerin güvenilir olup olmadığını araştırıp onlara raporlar yazdım. Akabinde birbirlerine kazık atan tacirler, hileli çek ve senet işleriyle alakadar olayım diye bana geldi. Artık hırsızlıktan cinayete kadar birçok suç ilgi alanımda. İşlerim geliştikçe gelişiyor.”

“Heyecan verici. Şu anda nasıl bir suçla uğraşıyorsunuz, ne tür bir suçlunun peşindediniz? Cani mi, soyguncu mu, hırsız mı?”

“Şimdilerde alakadar olduğum vaka yok. Yine de her an çıkabilir. Detektiflik böyledir işte. Tabii, vaktimi asla boş geçirmem. Epeydir detektiflik hikâyeleri kaleme alıyorum. Anlayacağınız, yazarlık tarafım da var.”

Adam, gözlerini irileştirerek, “Öyle mi?” diye sesini yükseltti. “Bu da enteresan. Hatta daha da enteresan. Tesadüfe bakın. Eserleriniz yayımlandı mı bari?”

Detektif, yüzünü ekşitti.

“Maalesef hayır. Sanırım, Smyrna’da değerimi takdir edecek yayınevi, gazete ve mecmua yok. Kafasız cahiller. Muamma ve entrika dolu, muhteşem hikâyeler dosyada bekliyor. Elbette günü gelecek.”

Garson, bira bardaklarını masaya bıraktı.

“Sağlığınıza” dedi papyonlu. Bardağını yarıladıktan

sonra detektife biraz daha yaklaştı. “Hikâyelerinizin müsveddelerini okumama izin verir misiniz?”

Sokratis, bir an tereddüt ettikten sonra, “Neden olmasın?” diye geveledi.

“Düşüncelerimi de söylerim. İyi bir okuyucuyumdur. Eserleri inceden inceye tetkik eder, sıkı değerlendirmeye tabi tutarım. Roman, hikâye hiç fark etmez.”

Sokratis, tedirginlikle kaşlarını çattı.

“Bak sen, demek öyle? Polisiye eserler hakkında da uzman mısınız?”

Adam, gülümseyerek, “Kusura bakmayın” dedi. “Adımı söyledim de işimden bahsetmedim. Atina’da bir yayınevime var.” Ceket cebinden çıkardığı kartviziti hafiyenin önüne bıraktı.

Yutkunarak kartvizite baktı Sokratis.

Hava kararırken bürosuna girdi ve hikâyelerini yerleştirdiği dosyayı dolaptan çıkardı. Dosyanın kapağını kaldırdı, içindeki kâğıtları itinayla çevirdi. Öyle çok hikâyeye vardı ki pekâlâ kitap olabilirdi. Kendi kendini onaylarcasına başını salladı.

“Dalıp gitmişsin, kapıyı açtığımı bile işitmedin” dedi içeri giren Elenka.

“Hoş geldin. Bugün öyle bir olay yaşadım ki inanılacak gibi değil. Dalgınlığım bu sebepten.”

“Ne oldu, anlatsana kuzum? Yüzün güldüğüne göre güzel bir haber vereceksin.” Simasındaki tebessüm, kömür karası sürmeli gözlerine de yansımıştı.

Detektif, “Haber güzel de gerisi nasıl gelir bilemem” dedikten sonra Yunan yayıncıyla karşılaşmasını anlattı.

Elenka, kocasına sarılarak, “Muhteşem bir haber” dedi. “Eminim ki hikâyelerin kitap hâline gelecek. Ne çok sevdiğimi tahmin edemezsin. Dosyayı yayıncıya ne vakit götüreceksin?”

“Bir süre daha Smyrna’daymış. Elpiniki Otel’de kalıyormuş. Bana tavsiyesi, hikâyeleri ona teslim etmeden evvel bir kez daha gözden geçirmem ve gerekirse yeniden kaleme almam. Dediğine uyacağım.”

Elenka, “İyi yaparsın” diyerek kocasını tasvip etti. “Epey eskiden yazdığın hikâyeler var. Yeni baştan ele alman gerekebilir.” Şapkasını çıkardı, topuzunu açıp siyah saçlarını omuzlarına saldı.

“Evet, öyle. Sıkı çalışmam gerek. Neyse ne? Katlanacağım. Hatta ne düşünüyorum, biliyor musun? Yazıhanede ve evde çalışmam zor. Gelen giden olur, dikkatim dağınık. Bilirsin, yazarlık kolay iş değildir. Konsantrasyon gerekir. Ne diyordum, evet... Sessiz sakın bir yere çekileyim, eserlerime orada gömüleyim. Birlikte tabii.”

“Aklında öyle bir yer var mı?”

“Bulacağım. Emlakçılıkla iştiğal eden bir tanıdığım var. Okul arkadaşım. Yarın ona soracağım. Yol gösterir.”

“Pahalı bir yer olmasın sakın.”

Detektif, kendinden emin bir tavırla, “Elenka, senin karşında kim var?” dedi. “Emlakçı istediği kadar yüksek fiyat söylesin, ben altından girer, üstünden çıkar, istediğim bedele onu razı ederim. Pazarlıkta üstüme yoktur.”

“Dediğin gibi olsun. Lakin ben, gideceğin yere gelemem.”

“Neden?”

“Gazetede çok iş var. Yeni baskının hazırlanması lazım.”

Detektif, bir süre odayı arşınladıktan sonra, “Pekâlâ” diye karşılık verdi. “Sensiz gitmek içime sinmiyor. Ne yapalım? Zaten en fazla üç-dört gün kalırım. Su gibi akıp geçer.”

Emlakçı Mikis, uzun yüzlü, sivri çeneli ve karga burunlu biriydi. Sinekkaydı tıraşlı yüzünden losyon kokusu yayılıyordu.

Sokratis, ellerini masaya dayamış adama, “İşler nasıl?” diye sordu.

“Kötü, dostum, kötü. Cebim para görmez vaziyette. Nerede eski günler? Savaş sebebiyle ecnebi parası da gelmez oldu.”

“Kazandıkların yeter.”

“Laf dokundurma. Neden buradasın? Durumumu sormak veya okul günlerini yâd etmek için mi?”

Detektif, bacak bacak üstüne atıp koltukta kaykıldı.

“Hiçbiri değil. Haberin olsun, şöhret yolundayım. Neden dersen? Yakında Atina’da kitabım basılacak. Hikâyelerin düzeltmesini yapmak için sakın bir muhitte çalışmam gerek. Şehir dışında mekân lazım. Herhalde bulursun. Vaktim kısıtlı, ona göre.”

Mikis, hiç düşünmeden, “Bildiğim bir yer var” dedi.

“Nerede?”

“Bayraklı tepelerinde. Hani şu ev... Gölün oradaki... Biliyorsundur. Haberin vardır.”

Sokratis, sabırsız bir sesle, “Neden haberim varmış?” dedi, “Açık konuşsana.”

“Detektif olduğun için o tarafta işlenen cinayetleri duymuşsundur sandım. Şubat başıydı.”

Hafiye, yanaklarını dalgın dalgın kaşdı ve “Duymadım” dedi. “Kim öldürülmüş?”

“Sotiria Maria adlı biri ve ağabeyi Vangelis. Tanımam, etmem.”

“Nasıl öldürülmüşler?”

“Kızcağız bir kilise kalıntısında darp edilip zehirlenmiş. Ağabeyi de evlerinde dövülmüş ve boğazı sıkılarak öldürülmüş.”

“Korkunç.”

“Paniyon Oyunları’ndaki rezaleti anımsıyor musun? Şu sahtekâr delikanlı...”

“Kuvvet artırıcı sıvıdan içen atletin başına gelenleri mi? Ahlaksız herif. Sporcuların yüz karası. Elbette anımsı-

yorum. Bunamadım daha. Herkes sen gibi değil. Yarışların cinayetlerle alakası neymiş?”

“Kız, yani Sotiria Maria, rezalete sebep olan hilekâr koşucunun sevgilisiymiş. Kuvvet şurubunu veren kızcağız.”

“Bak sen, demek öyle? Peki, katil yakalanmış mı?”

“Bilmiyorum. Bize ne? İşimize bakalım. Evet, o eve ne diyorsun?”

“Demek, bir cinayet yöresi...”

“Evet” dedi Mikis ve yüzünde gülücükler açtı. “Bak işte, senin gibi bir hafiye için pek uygun bir yer.” Bir kahkaha atıp avuçlarını masaya vurdu. “Hatta kitabına, çalışmalarını bir cinayet mahallinde yaptığın yazılır. Bundan âlâ tanıtım mı olur?”

“Sululuğu bırak, lafı uzatma. Reklama ihtiyacım yok. Adım yeter. Mevzumuza dönelim.”

“Orası işine gelir mi? Ev sahibi temizletti. İvır zıvırı köylülere dağıttı. Birkaç parçayı kendine alıyordu. Attıkları da var. Vangelis’in sıvılarla dolu kavanozlarına, şişelerine, bitkilerine, alet edevatına, bıçaklarına, makaslarına, orağına zaptiye el koymuş. Ortalıkta cinayete dair iz kalmadı. Bizzat gördüm.”

“Eşyalar? Herhalde yerde oturup yatmayacağım.”

“Merak etme. Eşyalar ev sahibine ait zaten. Dayalı döşeli kiralamış.”

“Evden nasıl haberin oldu?” diye sordu Sokratis.

“Sahibi buraya geldi. Zaten cinayetleri de ondan öğrendim.”

“Pekâlâ. Şimdi paradan haber ver.”

Emlakçı, “Ne kadar kalacaksın?” diye sordu.

“En fazla dört gün. Belki üç. Veya beş. Tek başıma. Esasında günü birlik de gidip gelebilirim fakat vaktim yollar da boş yere ziyan olur. Dikkatim dağılır, yorulurum.”

Adam, çekmeceyi açtı, detektife halkaya takılı bir anahtar uzattı.

“Madem az kalacaksın paraya gerek yok.”

“Teşekkür ederim.”

“Şu işe bak.”

“Hangi işe? Neden öyle dedin?”

“Yunanca gramerden hep sınıfta kalırdın. Antik Grekçe’ye kafan basmazdı. Senden yazar oldu ha! Peki, ben niye matematik profesörü değilim? Matematikten hep çakardım oysa.”

Detektif, sol gözünü kısarak, “Bir laf ederdim ya neyse” dedi, anahtarı hışımla paltosunun cebine soktu ve ayağa kalktı. Kapıdan çıkmak üzereyken Mikis onu durdurup göle nasıl gideceğini tarif etti.

Aya Katerina Mahallesi’ndeki evin kapısını açar açmaz, kulağına oturma odasındaki sobanın gürüldemesi geldi. Karısının işe gitmediğini anladı ve seslendi.

Elenka, “Çalışma odasıdayım, geliyorum” diye karşılık verdi ve çok geçmeden sofada belirdi. Bağcıkla saplarından bağladığı gözlüğünü göğsüne sarkıtmıştı.

“İşe gitmemişsin. Ne oldu, hasta değilsin ya?”

“Gayet iyiyim. Sen çıktıktan sonra gazeteden biri, acilen yapılması gereken çeviriler getirdi. Yolda vakit kaybetmemek için evde çalışmaya karar verdim. Uygun bir ev bulabildin mi?”

Sokratis, oturma odasına geçti, sobanın yanındaki koltuğa oturarak, “Evet, Bayraklı tepelerinde bir yer” diye karşılık verdi ve emlakçıdan öğrendiklerini aktardı.

Elenka, “Cinayeti duymasam da Paniyon’daki rezaleti anımsadım” dedi. “Demek kızcağız, o rezil çocuğun sevgilisiymiş.”

“Adı aklımda değil. Hilebaz herif. Müsabakalardan atılmıştı. Rezalet yüzünden ortalık ayağa kalkmıştı.”

“Bizim mahallelerde herkesin dilindeydi.”

“Apollon Kulübü’nün idarecileri insan içine çıkamaz hâle gelmişlerdi” diyerek karısını tamamladı Sokratis.

“Eve niye bu saatte geldin?”

“Valiz hazırlayacağım. Erkenden gidip bir an evvel çalışmaya başlamak istiyorum. Evde bulunman iyi oldu.”

“Demek Palaia Smyrna’ya gideceksin?”

“Efendim?”

“Eski Smyrna, kuzum. Büyük İskender, Pagos Dağı’nda Yeni Smyrna’yı, yani Nea Smyrna’yı kurdurmadan evvelki şehir.”

“Evet, tabii, orası.”

Elenka, “Tanrıça Athena’nın kenti... Peki, yola ne vakit çıkacaksınız?”

“Bavulu hazırlar hazırlamaz.”

“Bari biraz bekle, yiyecek hazırlayayım. Dağbaşında aç kalmayasın.”

“Gerek yok” dedi Sokratis. “Neden dersen? Emlakçı, yolu tarif ederken göl yolunda bir köy olduğunu söyledi. Orada karnımı doyuracak nevale bulabilirmişim. Boş yere yorulma.”

Sonra, yol hazırlığı için yatak odasına çıkacağını söyledi. Elenka, tabancasını unutmamasını belirtti.

Yenikale Kışlası’nın talim sahasında eğitime ara verilmişti. Askerler, dinlenmek için tüfek çatıp yere çöktüler, sigara tellendirmeye başladılar.

Feyyaz Mesut, bulunduğu odanın penceresinden onları seyrederken, yanındaki subaylarla avluya çıkan kışla komutanını gördü ve adam onu fark etmesin diye geri çekildi.

Fırarın akşamında kışla komutanı, ona bağıırıp çağır-mış, gözüne görünmemesini haykır-mıştı. Kumandana bakılırsa, Feyyaz, silah sesini işitince hemen vukuat yerine koşmalı, gönüllülere eşlik eden askerlere yardım etmeliydi. Diyelim ki olmadı, gözünü dört açıp gönüllülerin arabaya alınmasını önlemeliydi. Bu da mı olmadı, arabanın

peşine takılmalıydı. Polisten yardım istemeliydi. Böyle hareket edebilseydi, dahası, pataklanan bir Rum'la alakadar olmasaydı firariler cezaevini boylardı.

Feyyaz, içinden, *Sıradan bir memurum ben, sanki hep savaş alanında bulundum, sanki silahım vardı*, diye geçirdikten sonra odadan çıktı ve düşünceler içinde koridoru arşınlamaya koyuldu. *Olaya ben de üzüldüm, lakin elimden bir şey gelmezdi. Madem komutansın vakayı duyar duymaz behemehâl asker sevk etseydin, yolları vaktinde kapatıp kaçanları yakalatsaydın. Rum herifi dayaktan kurtarmanın mevzuyla alakası ne? Beni bakanlığa şikâyet edecekmişsin. İsteddiğini yap. Alnım açık.*

Ayak sesleri işitince komutanın geldiği vehmine kapıldı ve üst kata çıkan merdivenin altına gizlendi. Çok geçmeden, koridordaki delikanlının evrak kısmında görevli asker olduğunu anladı. Elinde zarflar vardı.

Ayak sesleri alt kata doğru uzaklaşırken Feyyaz'ın içine bir kuşku düştü ve zihnini sorular tırmalamaya başladı. Acaba komutan, onu Harbiye Nezareti'ne hakikaten de şikâyet etmiş miydi, gerçeği yansıtmayan olmadık ithamlarda bulunmuş muydu?

Gözleri odanın kapısına dikildi ve kararını verdi. Bulunduğu yerden çıktı, odaya süzüldü. Etrafı gözden geçirdikten sonra bir dolabın kapağını açtı. Tarih sırasına göre düzenlenmiş yazıları incelemeye koyuldu. Kısa sürede Harbiye Nezareti Umûr-ı Şarkiyeye Dairesi'ne çekilen bir telgrafın nüshasını buldu, raftan çekip hızla okudu.

Komutan, onu şikâyet etmemişti. Yine de garip bir durum vardı. Kumandan, onun siciline dair bilgilerin kışlaya gönderilmesini talep etmişti. Telgrafa cevap gelip gelmediğini saptamak için diğer yazışmalar ile kayıt defterini kurcaladı, bir şey bulamadı.

Sipylos Haçı adlı köy, on beş haneydi. Çatıları karlı, bacalarından duman tüten evler, dağınık olarak yayılmışlardı. Bazısı bir yamacın üzerindeydi. Sisli dağdan gelen ve buz parçacıkları taşıyan ırmak, köyün küçük kilisesinin yanından geçiyordu.

Sokratis, Bayraklı Tren İstasyonu'nda kiraladığı atlı arabayı çamurlu köy meydanında durdurdu. Evlerden çıkan kadınlar, erkekler ve çocuklar, ona yaklaştı. Köpekler, havlayarak arabanın etrafını sardı.

Detektif, “İyi günler, ne güzel bir yer burası” dedi.

Kaba saba görünümlü genç biri, köpekleri uzaklaştırdıktan sonra, “Hoş geldiniz” dedi. “Yolunuzu mu kaybettiniz? Buraya kimse uğramaz.” İri yapılıydı. Kalın bir palto giymişti. Kapkara sakallıydı. Gözlerinde şüphe okunuyordu.

“Hayır. Özellikle buradayım. Sanırım, göle bu taraftan çıkılıyor.”

Genç adam, tedirgin bir sesle, “Orada ne yapacaksınız?” diye sordu.

“Evde bir süre kalacağım.”

“O tarafta iki cinayet işlendiğini biliyor musunuz? Biri evde.”

“Haberim var.”

“Akşam yemeği vakti. Birlikte yiyelim. Karnımızı doyurduktan sonra eve kadar size eşlik ederim. Yolunuzu kaybetmeyesiniz diye... Ormanda ve dağda istikamet tayini zordur. Şeylere, şehirlilere göre değil.”

“Konukseverliğiniz için teşekkür ederim” dedi Sokratis ve adamın peşinden eve girdi, kendini basık bir odada buldu.

Odanın ortasında yemek masası vardı. Duvara rapt edilmiş haçın altındaki ikonalığa ikonalar yerleştirilmişti. İki av tüfeği duvara dayalı duruyordu. Karşılarındaki sandalyenin arkasına fişeklikler dizilmişti. Tavana asılı iki kafeste kanaryalar şakıyordu. Pencere çıkıntılarında çiçek dolu saksılar vardı. İki pencere arasındaki çengellere kır desenli bir duvar halısı tutturulmuştu.

Genç adam raftan iki tabak aldı, birini detektifin, diğeri kendi tarafına bıraktı. Kuzinedeki tencereden çıkardığı domuz etini özensiz bir tavırla tabaklara paylaştırdı. Ekmek sepetinin üzerindeki örtüyü kaldırıp ekmeğin tandırdan yeni çıktığını söyledi.

Hafiye, kendini tanıttı.

Adam, isminin Stavros olduğunu söyledikten sonra, “Detektifsiniz, ha, yani polis cinsinden biri” dedi ve kaşlarını çatarak sordu. “Cinayetleri tahkik için mi buradasınız?”

“Hayır. Kafamı dinlendirecek ve yazacağım. Yazarlık tarafım da vardır” dedi Sokratis. Adamdan aksi bakışlardan başka karşılık alamayınca devam etti. “Yalnız mı yaşıyorsunuz?”

“Evet.”

“Ne işle uğraşıyorsunuz?”

“Avcıyım. Domuz, keçi, koyun... Ha, bir de tuzakçılık. Orada burada satarım, pazarlarda filan işte. Şeyleri unuttum. Ziyaretçim olmaz da...”

Tabak rafının altındaki tahta kutudan çıkardığı çatalı fırlatırcasına masaya bıraktı.

Detektif, yarım ağızla, “Zahmete gerek yoktu, elimle yiyebilirdim” dedikten sonra daha temiz görünen çatalı, ev sahibinden evvel kaptı ve birkaç lokma atıştırdıktan sonra sordu.

“Jandarma, buradakilerle görüştü mü?”

“Evet.”

“Kimseden şüphelendiler mi, içeri tıktıkları oldu mu?”

“Yok. Neden şüphelensinler? Herkes yatağında, şahidi var. Biz böyle olaylara alışık değiliz. Kapımız bile kilitli değildir. Mesela ben, av için, tuzak için uzun süre dağlarda kamp kurarım. Giderken kapıyı kilitlemek aklıma bile gelmez. Hep açık bırakırım. İnsanlar girip çıkar.”

“Neden girerler” diye sordu beriki.

“Yokluğumda kanaryaları yemlemek, çiçekleri sulamak için.”

“Pekâlâ. Mevzumuza dönelim. Jandarmalar, cinayetlere dair tahminlerini söylemişlerdir. Yani sanırım.”

İsteksiz bir tavırla devam etti Stavros.

“Sonradan öğrendik. Sotiria zehirlenmiş. Zehir içmeye direndiği için başı yere vurulmuş. Katil, şeyi, zehiri ağzına zorla akıtmış. Ağzında, çenesinde kahverengi lekeler varmış. Zehirden kalma. Ha, elbise yakası da göğsüne kadar yırtılmış. Caninin şeye, ırza geçme niyeti de varmış. Fakat muayenede Sotiria temiz çıkmış. Tüm bunları morgda cesetleri teslim ederken söylediler.”

“Peki biraderin öldürülmesine dair ne dendi?”

“Katil, Sotiria’yı katlettikten sonra Vangelis’i evde dövüp gırtlaklamış. Veya evvela ağabeyi, ardından kızı katletmiş. Meçhul. Vangelis’in yüzünde çok fena yaralar varmış. Katilin boğmadan evvel dövdüğü barizmiş. Zaptiye ile hekimin tetkiklerine ve hesaplarına bakılırsa cinayetler, şeyde, geceleyin işlenmiş.”

“Sotiria’nın öldürüldüğü yer, evlerine yakın mı?”

“Yürüyerek yarım saat tutar.”

“Cesetleri bulan kim?”

“Komşulardan biri. Buraya gelip durumu izah etti. Biz de bir koşu gidip jandarmaya naklettik. Sabahtı.”

“Onlar gelene kadar cinayet yerlerine baktınız mı?”

“Hayır. Başımıza dert açılır, filan. Sadece metruk kilisenin ve evin yollarını tarif ettik. Birimiz de rehberlik etti. Onu şeye, cinayet mahallerine yaklaştırmamışlar.”

“Zehir neyle içirilmiş? Herhalde zaptiye metruk kilisede şişe, bardak, kâse bulmuştur.”

“Camdan bir şeymiş. Tuz buz olmuş. Katil alçağı, ayak-kabısıyla ezip un ufak etmiş, parçacıkları oraya buraya tekmelemiş. Zaptiyenin demesi öyle yani.”

Sokratis, bir parça etin üstüne iri bir ekmek lokmasını mideye indirdikten sonra, “Cinayetlerden evvel ve bilahare şüpheli birileri dikkatinizi çekti mi?” diye sordu.

“Hayır... Ha, ama...”

“Aması ne?”

Stavros, aynı isteksiz tavırla, “Cesetlerin gömüldüğü günün gecesinde namussuzun teki, komşu ahırdan at ve araba çalmaya yeltenmiş” dedi. “Galiba atı arabaya koşacakmış. At kişneyince bizim komşu, palas pandiras şeye, dışarı fırlamış. Hırsızın niyetini anlamış da onu görememiş. Belki katil, o meçhul alçaktı. Zaptiyeye bildirdik, netice çıkmadı.”

“Jandarma buraya gelmeye devam ediyor mu?”

“Hayır. Bir ara buranın erkekleri olarak karakola uğrayıp şeyin, tahkikatın ne durumda olduğunu sorduk. İleride delil filan, bir şey çıkarsa soruşturmaya devam edeceklermiş.”

Kapı açıldı. Küçük bir kız, annesinin gönderdiğini söyleyerek peynirli börek dolu bir tepsiyi masaya bıraktı.

Sokratis’in iştahı daha da kabardı. Tepsiye saldırmak üzereyken dışarıdan sesler geldi.

Pencereye koşan Stavros, “Ha, şey gelmiş” dedi.

Kız, “Buraya gelirken ben de gördüm” dedi.

Sokratis, ne olduğunu sordu.

“Yanık yüzlü” dedi Stavros. “Burada hep öyle derler. Adı Vasos. Bugün bir şey veremem. Fazla yiyecek yok. Başka vakit.”

Detektif, pencereden baktı ve şapkalı, eski moda palto-lu, yüzü fularla örtülü bir adam gördü. Elleri eldivenliydi.

Bir köylü, yere çuval bırakıp evine çekildi.

Adam, çuvalı sırtladı ve bastonundan güç alarak evlerin arasında ilerledi. Pencerelelerden birkaç kişi, ona küfredip defolup gitmesini söyledi.

Avcı, “Senelerdir burada” dedi. “Bir yangında yüzü yanmış. Dağda inzivaya çekilmiş. Yiyecek ihtiyacını köylüler karşılarız. Cebine biraz da para koyarız. Hepimiz değil. Onu istemeyen çok.”

Kız, “Annem beni hep onunla korkutur. Dediğine göre günahkâr biriymiş, cehennemlikmiş. Hep kötülük yaptığı için Tanrı, onu yüzünü yakarak cezalandırmış, cehenneme göndereceğinin işaretini vermiş” dedi ve haç çıkardı.

Detektif, kızın başını okşayıp martavallara kulak asma-masını söyledi. Kız, ona ürkek ürkek bakarak odadan ayrıldı.

Gözünden uyku aksa da masa başında uyumamak için direniyordu. Zira hikâyelerden birinin düzeltilmesini o gece tamamlayıp ertesi sabah yenisine geçmek kararındaydı. Stavros, onu eve götürdükten sonra köye dönmüştü. Detektif, misafir yatak odasına yerleşmiş, Vangelis’in işliğini çalışma mekânı olarak seçmişti. Ardından Stavros’un arabaya yüklediği odunlarla şömineleri yakmıştı.

Uykusu açılınsın diye bahçede dolaşmaya karar verdi. Dışarı çıkar çıkmaz düşüncelere daldı. Stavros gittikten sonra merakına engel olamamış, ağabey ile kız kardeşinin odalarını kolaçan etmişti. Albenisi olmayan, basit odalardı.

Kendi kendine, “Belki” diye mırıldandı, “Katil, evde kıymetli bir şeyler olduğunu sandı ve cebine indirmek için kolları sıvadı. Belki Sotiria’nın yanında değerli bir şey bulunuyordu veya katil öyle zannetti. Bulamayınca Vangelis’e saldırdı. Mekân ıssız. Suç işlemek için elverişli.”

Muhakemeye devam ederek ve kendi kendine konuşarak tekrar eve yöneldi.

“Sotiria ve Vangelis, geçimlerini nasıl sağlıyorlardı

acaba? Belki iyi kazançları vardı ve bunu bilen katil, harekete geçti. Belki de cinayet para için işlenmedi. Kardeşlere şu veya bu sebeple kin besleyen birinin işi olabilir. Cinayetlerin arkasında şu tuhaf mayiler olmasın? Evde zaptiyenin gözünden kaçan şişe var mı acaba?”

Kilere bakmak için eve döndü.

Kilerin girişi merdivenin altındaki boşlukta idi. Kapıyı açtı ve mutfaktan aldığı lambayla dolaşmaya başladı. Dolaptan ve boş raflardan başka şey göremedi. Dolabın kapağını açtı, bir şey bulamadı.

Tekrar masaya döndü. Lambanın alevini açarak kâğıtları iyice aydınlattı. Kalem aldı ve cinayetlere artık kafa yormaması gerektiğini düşündü. Elinde kanıt ve ipucu yokken vaka hakkında boşyere faraziye üretmenin manası yoktu. Üstelik cinayetlerle alakadar olmaya devam ederse, hikâyelerini istediği gibi düzeltemezdi. Gözüne dışarıda parıldayan bir ışık çarptı ve merakla pencereyi araladı.

Birinin elinde fener vardı ve kapı önünde duruyordu. Diğer eliyle bastonunu kavramıştı.

“Hoş geldiniz” dedi Sokratis ve dikkatle bakınca onun Vasos olduğunu anladı.

Ziyaretçi, boğuk bir sesle, “Burada ne işiniz var?” diye sordu.

“Biraz dinlenme, biraz çalışma. İçeri girer misiniz?”

“Beni neden takip ediyorsunuz?”

“Kimsenin peşinde değilim, nereden çıktı bu?”

“Belki de hayalet. Alevlerden gelen hortlak. Yangından geldi, peşimde” dedi. “Yine yoluma çıkacak.”

“Ne demek istediğinizi açıklar mısınız, ürkütücü bir şey mi gördünüz, karşınıza kim çıkacak?”

Adam karşılık vermedi ve bastonu sallayarak uzaklaştı.

Sokratis’in merakı depreşti, evden çıkıp Vasos’un peşine takıldı.

Vasos, sürekli etrafına bakınarak ağır adımlarla ilerli-

yordu. Sessizliği bir çatırtı veya hayvan sesi böldüğünde iki büklüm hâle geliyor, öyle kalakaldıktan sonra ürkek adımlarla yürümeye devam ediyordu.

İçine ayaz işleyen Sokratis, takipten vazgeçmek üzereyken kulağı Vasos'un bağırışıyla doldu. Ağaçların arasında alev ve karaltı gördü o anda. Vasos, yere çökmüş, başını kolları arasına almıştı.

Sokratis, meşale taşıyan bir adam görünce, "Ne yapıyorsunuz?" diye bağırdı. "Rahat bırakın onu."

Adam, "Şu lanetli cehennemliği, cüzzamlıyı birazcık korkutup eğleniyorum" diyerek güldü. "Sana ne?" Kıkırdarak, meşaleyi Vasos'un başının üstünde çevirmeye başladı.

Etrafa kıvılcımlar saçılırken Vasos, ulumayı andıran bir çığlık savurdu.

Detektif, çileden çıktı. Adamın meşale tutan elini hınçla kavrayıp büktü ve alevi onun yüzüne yaklaştırdı. Adam kolunu kurtarmaya çalıştı, beceremedi. Meşaleden uzaklaşmak için başını geriye çekti.

Sokratis, diğer eliyle adamı ensesinden kavradı ve başını bu kez ateşe doğru çekti. Adam küfürler eşliğinde meşaleyi bırakınca da onu hışımla itti. Saldırgan, yere kapaklandı, bir süre emeklercesine ilerledi ve doğrulup karanlığa karıştı.

Sokratis, meşalenin üzerine basarak ateşi söndürdü ve arkasına baktı. Vasos, fenerini alıp gitmişti. Detektif, cüzzamlı sözüne kafayı takarak eve döndü.

Köylüleri, ona kahvaltıda yesin diye tereyağ, peynir, reçel, börek ve ekmek vermişlerdi. Karnını doyurduktan sonra masadaki kahvaltılıkları yana itti. Canı kahve istiyordu. İçebileceği tek yer köydü. Ancak oraya gidemezdi, zira evine yürüyerek dönmesin diye arabasını dün akşam Stavros'a vermişti. Kendisi yayan gitmeye kalksa kaybolla-

bilirdi. En iyisi, avcuyu beklemek, araba gelir gelmez köyün yolunu tutmaktı.

Hikâyelerinden birini alıp okumaya başladı. Rokambol özentisi detektif Nikolas'a ait bir serüvendi. Beğenmediği satırların üzerini çizdi, yeniden kaleme aldı. Son sayfaya gelmişti ki pencerede bir tıklama işitti. Kalpaklı, otuzlu yaşlarda gösteren bir adam ona bakıyordu.

Detektif, pencereyi açtı ve "Merhaba" dedi.

"İyi günler. Adım Teofile. Geldiğinizi duyunca ziyaret etmek istedim. Stavros da arabanızı gönderdi."

"Kendisi nasıl?"

"Evden bir süreliğine ayrıldı. Av için dağda kamp kuracakmış."

"İçeri girip dinlenin biraz."

"Rahatsız etmeyeyim. Çok cesursunuz."

"Neden?"

"Cinayet mahallinde tek başınıza kalıyorsunuz."

Sokratis, "Bari ben yanınıza geleyim" dedikten sonra dışarı çıktı ve adama sordu. "Onları iyi tanır mıydınız? Kurbanları yani?"

"Pazarda veya yolda karşılaştıkça konuşurduk. Köye geldiklerinde de meydanda laflar, şarap içerdik."

"Vangelis nasıl geçiniyordu?"

"Ormanda, dağda şifalı bitkiler toplar, onlardan şuruplar yapar, pazarlarda satardı. Kordelya'da, Bayraklı'da... Smyrna'ya da giderdi."

"Çok para kazanır mıydı?"

"Bilmem. Stavros, dinlenmek ve yazı yazmak için burada olduğunuzu söyledi. Detektiflik de yaparmışsınız."

"Doğru" dedi Sokratis. "Kafamı toparlamak için böyle bir yere ihtiyaç duydum. Kardeşlere husumet besleyen birileri var mı, biliyor musunuz?"

"Buralarda kimsenin kimseye düşmanlığı, hasedi yoktur. Zaten kaç kişiyiz ki? Kendi hâlimizde yaşar gideriz."

“Sizi de sorgulamışlardır.”

“Öyle. Kız kardeşim Elefteria’yı daha beter...”

“Neden?”

“Cesetleri bulan oydu.”

“Demek öyle” dedi Sokratis. “Çok korkmuştur. Kendisiyle görüşmem mümkün mü?”

“Bugün olmaz. Smyrna’da... Yarın da dönemez. Çalışmaları yoğun.”

“Ne işle meşgul?”

“Kocasının ölümünden sonra kendini tarihe verdi. Yerel tarihçi olmak niyetinde. Bu yüzden Smyrna’daki yaşlı yerel tarihçilerle ve okullardaki tarih öğretmenleriyle görüşüyor.”

“Pekâlâ. İyi bir yol tutmuş. Mevzumuzda dönelim. Kardeşler ne vakittir bu evdeydiler?”

“Beş-altı sene olmuştur.”

Detektif, “Daha evvel neredeymişler?” diye sordu.

“Samotrake Adası’nda. Bana anlattığına göre Vangelis, bitkilere meraklıymış. Bu yüzden hep yolculuk eder, çeşitli bölgelerde kısa süreliğine kalırmış. Buradaki bitkilerin işine yarayacağı kanısına varınca tamamen yerleşmeye karar vermiş. Kız kardeşi de her seyahatinde ona eşlik edermiş. Bildiğimin hepsi bu.”

“Aileleri yok muymuş?”

“Ölmüşler. Fakat nasıl, bilmiyorum. Sözü geçmedi. Belki geçmiştir de hatırımda kalmadı.”

“Sotiria’yı da tanıyor olmalısınız.”

Teofile, derin derin soluk alıp verdikten sonra, “Onun ölümü de içimize kor düşürdü” dedi. “On sekizindeydi henüz.”

“Ağabeyi?”

“Yirmilerin sonlarındaydı galiba. Öyle gösteriyordu. Sizi daha fazla meşgul etmeyeyim. Arabanızı bırakacağım. Yolda arabalı biri çıkar karşıma. Çıkmasa da yürürüm.”

“Yolunuz ne tarafa?”

“Köye.”

Sokratis, “Kahve içmek için sizinle gelebilir miyim?” diye sordu.

“Memnun olurum.”

“Yola çıkmadan evvel cinayetlerin sonrası hakkında bilgi verebilir misiniz? Ne oldu, ne bitti?”

Adam, detektifin Stavros’tan duyduklarını aktardı ve “Cenazeleri toprağa verdikten on gün kadar sonra ev sahibi İoannis, köye bir emlakçıyla geldi” dedi. “Evi temizletmek için köyden iki kadın alıp oraya götürdüler.”

Arabaya doğru yürüdüler.

Sokratis, kurbanların mezarlarının köyde olup olmadığını sordu.

Teofile, köy kabristanına gömüldüklerini belirtti ve dizginleri kavradı.

Bir süre konuşmadan yol aldıktan sonra adam, bir tepeli işaret ederek köy mezarlığı olduğunu belirtti. Sokratis, belli belirsiz görünen haçlara baktı, genç kızın öldürüldüğü metruk kilisenin yerini sordu. Adam oranın yolunu da tarif etti. Sokratis ne işle alakadar olduğunu sorulduktan sonra.

Adam, arabayı hızlandırırken, “Zeytincilik” dedi. “Bayraklı’da küçük bir zeytinyağı tesisim var. Aynı zamanda köyün muhtarıyım.”

“Vasos dün akşam bana uğradı.”

Teofile, “Bu sabah da bizim kapıyı çaldı. Yumurta verdik” dedi.

“Dün gece bir herif meşaleyle ona saldırdı. Engelledim tabii.”

“İyi yapmışsınız. Böyle olaylar evvelden de olmuştu. Saldırgan, bizim köylülerdendir.”

“Sanırım öyle. Bir de... Saldırgan, Vasos için cüzzamlı dedi.”

“Yüzü yanık fakat cüzzamlı değil. Gördüm zira. Köylünün öyle demesinin sebebi, Vasos’un cüzzamhanede kalması. İnsanlar, hemen bir şey uyduruyor.”

Sokratis, hayretle, “Buralarda cüzzamhane mi var?” diye sordu.

“Eskiden, kırk-elli sene evvel varmış. Başka yerde yenisi yapılıncaya boşaltılmış. Vasos buraya gelip kalacak yer sorduğunda orasını işaret ettik. Ocak, yatak yorgan, çanak çömlek verdik. Kimi komşu karşı çıktı. Cehennemlik diye tutturdular. Cüzzamlı olmakla yaftaladılar. Çoğu aldırmadı ama.”

Teofile’yle köye giderken yaptığı plana uymadığı için kendini suçluyordu. Güya orada fazla oyalanmayacak, kahve içip hemen eve dönecek ve hikâyelerine gömülecekti. Gelgelelim ziyaret, kahve keyfiyle bitmemiş, şaraplı öğlen yemeğine kadar sürmüştü.

Arabayı bir bayırda durdurdu, etrafa göz gezdirdi ve yanlış yolda olduğunu anladı. Bu yüzden kendine bir küfür savurdu. Belliydi ki eve geç kalacak, elindeki hikâyeye istediği zamanda nokta koyamayacaktı.

Sakin olmaya çalışarak dizginleri savurdu, arabayı hızlandırdı. Yarım saat kadar ormanda dolanıp keçi yollarını aştıktan sonra evi görebildi.

Arabayı evin önüne bıraktıktan sonra atı çözdü. Köylülerin hediye ettiği şarap dolu testiye kasadan aldı, göl kıyısına gidip bir kayanın üzerine oturdu. Cinayetleri kafasından atmak istiyordu.

Su durgundu. Sokratis bir taş alıp göle fırlattı, taşın suda oluşturduğu halkalara baktı. Ardından testiye dudaklarına götürdü. Şarabı ağzında dolaştırdıktan sonra midesine indirdi. Derken, açık zihinle çalışabilmek için daha fazla içmemeye karar verdi.

Eve döndü, masaya oturup kâğıtlara uzandı. Hikâyeye kaldığı yerden devam etti, düzeltmeye gerek görmeden

tamamladı. Çalışma temposundan memnun olarak, diğer öyküye geçti. Başlangıç kısmını beğenmediği için üzerini çizdi, boş bir kâğıt alıp yeniden yazmak için düşüncelere daldı. Ancak aklına bir şey gelmiyordu.

Dışarıda bir tıkırtı işitti, pencereden bahçeye bakınca kaşlarını çattı. Biri, gölden ormana giden yolda yürüyordu.

Pencereyi açtı ve “Kimsin, ne işin var burada?” diye seslendi hafiye.

Karaltı duraksadı, başını eve çevirdi.

Sokratis, adamın katil olabileceğini düşündü. Masadan Revolver’i kaptı ve horozunu kaldırarak dışarı fırladı.

Karaltı, ormana doğru koşmaya başladı.

Sokratis, havaya bir el kurşun sıktı, “Eğer durmazsan ikinci kurşun doğru sana, haberin olsun” diye bağırды.

Karaltı, olduğu yerde kalakaldı. Detektif ellerini kaldırmasını söyleyince isteğe uydu.

Feyyaz Mesut, yatağında huzursuzlukla doğruldu. Zihni kışla komutanının telgrafında olduğu için, yatakta dönüp durmuş, bir türlü uyuyamamıştı. Adamın böyle bir şeye neden ihtiyaç duyduğunun, cevabın gelip gelmediğinin merakı içindeydi hâlâ.

Yataktan kalktı, ropdöşambrını omuzlarına aldı, pencere kenarındaki koltuğa oturdu. Karanlığa gömülmüş Asansör Kulesi’ne gözlerini dikip yaşamını düşünmeye, siciline işlenmiş menfi bir hadise olup olamayacağını hatırlamaya çalıştı. Belleğini zorladı ve olumsuz bir şey bulamadı.

Annesi o henüz doğmadan öldüğü için dadılar ve mürebbiyeler tarafından büyütülmüştü. Tek çocuktu. Paşa babası, Mekteb-i Sultani’de ve Mülkiye’de okutması yetmezmiş gibi ona ilave lisan dersleri aldırılmıştı. Mezuniyetini takiben Hariciye Nezaretine girmişti. Londra, Paris ve Atina’daki vazifelerinin ardından pederinin vefat haberiyle İstanbul’a dönmüştü. Tekrar yurtdışına çıkmayı beklerken,

Harbiye Nezareti'nin Umûr-ı Şarkıyye Dairesi'nde vazifelendirildiği haberini almış, göreve başlamıştı. Orada ne kimseyle atışıp takışmış ne de talimatlara uymazlık etmişti. Zaten yaptığı iş İngiliz, Fransız, Alman ve Yunan gazeteleri ile mecmualarını okumak, Osmanlı'yla alakalı yazıları tercüme edip amirine vermektir. Bir kurmay subay olan amirinden devamlı takdir görürdü. Buna göre Daire'den olumsuz yazı gönderilmezdi. Pederi hakkında da kara bir leke bulamazlardı. Ömrünü cephelerde, karargâhlarda geçirmiş, göğsü nişan ve madalya dolu biriydi.

Aklına talebelik yılları geldi. Teşkilat-ı Mahsusa da denilen Umûr-ı Şarkıyye Dairesi'nin istihbarat faaliyeti yaptığını biliyordu. İnce eleyip sık dokuyarak adam seçerlerdi. Bu yüzden Daire'ye alınmadan evvel öğrencilik dönemini muhakkak soruşturmuşlardı. Soruşturunsunlar. Hiç umurunda değildi. Alını açtı zira. Ne padişaha ve hükümete karşı faaliyette bulunmuş ne de siyaset hakkında orada burada konuşmuştu. Gizli cemiyetlere üye olmamıştı.

Hakkında olumlu rapor gelse de kışla komutanıyla arasını iyi tutmak zorunda olduğunu düşündü. İzmir'de bulunma sebebi, gönüllü askerlik müracaatları kabul edilen mahkûmların dosyalarını Daire'ye götürmektir. Evrak beklediği çok mapushane ve gönüllü vardı. Dosyalarının tamamen toplanması, iki-üç ayı bulurdu. Bu sürede komutanla iyi geçinmeliydi. Sivil memur olsa da askerî emir komuta düzeni içindeydi ve bunun gereklerini ifa etmeliydi.

8

Masadaki kahvaltılıklara kıtlıktan çıkmış gibi saldıran Andreas'a ters bir bakış fırlatarak, "İyi hissediyor musun?" diye sordu.

"İyiyim. Siz neden yemiyorsunuz?"

"Sen kalkmadan evvel atıştırdım."

Delikanlı, üzerinde ufak tefek yaralar olan eliyle bir parça peyniri ağzına götürüp çiğnedikten sonra yutkundu, "Rahatsız ettiğim için özür dilerim" dedi ve ekmekten bir parça kopardı.

"Tamam, tamam. Dün akşamdan beri aynı lafları söylüyorsun."

"Sizi eve taşınan biri sandım. Aslında Sotiria'nın yaşadığı yerde dolaşacağımı haber verip izninizi almalıyım. Fakat içkiliydim. Sağlıklı kafayla düşünecek hâlim yoktu." Omuzları düşmüş vaziyette başını eğdi. Simasındaki gergin ifadenin yerini hüznün sarmıştı.

Detektif, yandaki sandalyeyi çekip arkasına dirseğini dayadı ve delikanlıyı dün gece eve getirdikten sonra yaptıkları konuşmayı zihninden geçirdi.

Andreas'ı, Sotiria Maria'yla güzel günler geçirdiği evi görmek ve anılara dalmak isteği sarmıştı. Böylece gölün yolunu tutmuştu. Arabada durmadan içmiş, eve vardığında şişeleri bitirmişti. Kapıyı yıkıp içeri dalmak üzereyken, evde birinin olduğunu anlamış ve vazgeçmişti.

Sokratis, delikanlının kahvaltısını bitirmesini bekledi. Onun adını evvelden bildiğini söylemeye ve Paniyon Oyunları'ndaki skandaldan bahsetmeye şimdilik niyeti yoktu. Bununla birlikte sorması gereken bir soru vardı.

“Cinayetleri nasıl öğrendin?”

“Buraya geliyordum. Köydekiler uğursuz haberi verdiler. Kahroldum.”

“Cenazede bulundun mu?”

“Evet. Son vazife...”

“Onları en son ne vakit gördün?”

“Öldürülmeden iki gün evvel... Sotiria Maria’yla ormanda dolaşmış, evde yemek yemiştik. Vangelis de evdeydi. Nereden bilebilirdim ki?”

“Bilemezdin tabii.”

Andreas, ağzını kolunun tersiyle silerek, “Gitmem gerek” dedi ve kalktı.

“Bu ne acele küçük bey? Kurbanlar hakkında biraz daha konuşaydık.”

“İşim var.”

“Mademki öyle, sonra görüşürüz. Seni nerede bulabilirim?”

Delikanlı, “Lazarus Köşkü’nde” dedi.

“Nerede orası?”

Andreas, köşkün yerini tarif ettikten sonra, “Sahibi Rum’dur. Mösyö Lazarus. Uzun süreliğine Amerika’ya gitti. Dönene kadar köşke göz kulak olmam için anlaştık.”

“Sotiria ve Vangelis’i tanır mıydı?”

“Sotiria’nın ona çömlek işlerinden sattığını biliyorum. Ben köşte çalışmaya başlamadan evvel. Vangelis’le tanıştıklarını sanmam. Hiç bahsi geçmedi.”

“Mösyö Lazarus, ne vakit dönecek? Kendisiyle Sotiria hakkında görüşsem iyi olur. Belki Vangelis hakkında da söyleyecekleri vardır. Cinayetleri aydınlatmam için bana kapı açabilir.”

Andreas, “Tam tarihi bilmiyorum, yaz başında döneceğini belirtmişti” dedi ve yerinden kalktı.

Sokratis, kapıya kadar ziyaretçiye eşlik etti. İçinden, *Rezil sahtekâr*, diye geçirdi ve gözden yitene kadar onu

izledi. Artık hikâyelerine dönmesi ve kafasını başka mevzularla meşgul etmemesi gerektiğini kendi kendine telkin ederek yazmaya hazırlandı.

Çalışmaktan ambale olmuş kafasını dinlendirmek istiyordu. Nasılsa elinde tek hikâye kalmıştı. Onu da gece yarısına kadar çalışıp bitirebilir, ertesi gün Smyrna'nın yolunu tutabilirdi. Elenka'yı özlemişti.

Paltosunu ve şapkasını giydi, boynuna yün atkı dolayıp evden çıktı. Gökyüzü kara bulutlarla kaplıydı. Gölün çamurlaşmış âdeta bataklığa dönüşmüş kıyısından geçerek bir keçi yoluna girdi, kayıp düşmemek için ağaçlara tutunarak bayır aşağı yürüdü.

Bir süre sonra yol dikleşti. Yokuş yukarı çıkıp tıknafes kalmak istemedi. Etrafa bakındı, ağaçların seyreltiği yerde dar bir yol gördü ve o tarafa yöneldi. Derken, içini kaybolmak endişesi sardı. Durup yön tayini yaptı, evin nerede olduğunu kestirmeye çalıştı ve sonuçta bulunduğu yolun eve açıldığını hesapladı.

Kendinden emin, yola devam etti ve karşısındaki kayalıkta bir oyuk gördü. Bir mağaranın girişiydi. Aklına katil geldi. Cinayetlerden sonra oraya gizlenebilirdi. Acaba arkasında bir şey bırakmış mıydı?

Merakına engel olamadı ve kibrit yakıp mağaraya süzüldü. Birkaç adım sonra duvarda belli belirsiz, soluk resimler gördü. Birkaç kadın domuz kesiyordu. Birkaçı da bir tarlaya tohum fırlatıyordu sanki. Beyaz harmanili ve sandaletliydim. Resimlerin Antik devirlerden, Palaia Smyrna'dan kaldığını düşündü.

Dışarı çıkmak üzereyken gözüne bir çukur çarptı. Dibi- ne gelen kibrit ateşi parmaklarını yaktı. Küfrederek fırlattı ve yenisini çaktı. Çukura bakınca midesi altüst oldu. Zira çukurun içi birbirlerine sokulmuş, üst üste çöreklenmiş yılanlarla doluydu. Belliydi ki kış uykusundaydılar.

Hızla dışarı çıktı. Katil, postu sermezdi buraya. Mağaranın bunaltıcı ve ağır kokulu havasından sıyrılabilmek için derin derin soluk alıp verdi, kendini topladı.

Çalıştığı hikâyeye zihninde eklemeler, çıkarmalar yaparak yürümeye devam etti. Kafasından uçup gitmesinler diye bunları bir an evvel kâğıda geçirmeye karar verdi. O sırada bir ev gördü ve değişik bir bina olduğunu düşündü.

Bir bayırın üzerindeki iki katlı taş ev, kubbe çatılı bir kuleyle bitişikti. Pencereleleri kemerliydi. Detektif eve yaklaşınca kulenin üst penceresinden gökyüzüne uzanan bir teleskop gördü ve hayrete kapıldı.

İçinden, *İlginç, neyin nesi bu teleskop?* diye geçirdi.

Evin kapısı açıldı ve biri göründü. Paltolu, fesli, siyah sakallı, oldukça esmerdi. Kapıyı kilitledikten sonra detektife doğru birkaç adım attı.

“İyi günler” dedi hafiye ve kendini tanıttı.

“Selamünaleyküm, bendeniz Süleyman Reşat Efendi” dedi adam. “Müşerref oldum. Ziyaretinizin sebebi nedir?” Dalgın bir hâli vardı. Gözleri boş boş bakıyordu.

“Eviniz dikkatimi çekti.”

“Misafirlere kapım açıktır. Lakin şimdi Bayraklı’ya gidiyorum. Ne vakit arzu ederseniz buyurun. Her daim evdeyim. Bugün hariç.”

“Gideceğiniz yere bırakabilirim.”

Adam, “Hayvan damında atım var” deyip evin arka tarafına yürüdü. Çok geçmeden, doru bir atın sırtında göründü, elini göğsüne götürerek detektifi selamladı ve hayvanı mahmuzladı.

Sokratis, Smyrna’ya dönmeden evvel onu ziyaret etmeye karar verdi. Aklı teleskopta kalarak, göle doğru yola devam etti. Bir yandan da o günü ve ertesi günü planlıyordu.

Serpiştiren sabah karının altında neşeyle koşuşturan çocuklar ile arabalara odun yükleyen ve keçi sürülerini

dağa yönlendiren köylülerden başka etrafta kimse görünmüyordu.

Sokratis, arabayı Teofile'nin evinin önünde durdurdu, seslenip içeride kimse olup olmadığını sordu.

Kapı açıldı ve zeytinci, "Günaydın Kiryos Sokratis" dedi. "Hoş geldiniz. Erkencisiniz."

"Smyrna'ya dönme vakti geldi. Vedalaşayım dedim. Stavros'u da görsem iyi olur."

"Hâlâ dağdaki kamptan dönmedi. Galiba av bol."

Teofile'nin arkasında kumral, çıkık elmacık kemikli, beyaz tenli bir genç kadın belirdi, "Hoş geldiniz" dedi. "Biraderim sizden bahsetmişti." Sert görünümlü biriydi.

Teofile, kadını tanıttı ve kız kardeşinin Smyrna'dan dün akşam döndüğünü belirtti.

Sokratis, kadını şapkasıyla selamladı.

Elefteria, "Yiyecek, içecek ikram edelim" dedi. "Kahvaltı soframız hazır."

"Teşekkürler, gerek yok, Kirya Elefteria. İlk gelişimde köylüler bana ne verdiyse hepsini bugün bitirdim. Akşama kadar bir şey yememe gerek yok. Biraderinizden duyduğuma göre cesetleri siz bulmuşsunuz."

Kadının simasında gergin bir ifade belirdi.

"Maalesef. Çok kötüydü, çok."

"Metruk kilisede dikkatinizi çeken bir şeyler gördünüz mü?"

"Hayır. Zaten olsa da fark edemezdim. Mümkün değildi. Panik içindeydim."

"Gitmeden evvel iki sorum daha olacak. Birincisi... Sotiria, çalışıp para kazanıyor muydu? Yoksa biraderinin eline mi bakıyordu?"

Elefteria, "Çömlekçilikle uğraşırdı. Pazarlarda satar, Smyrna'ya da götürürdü" dedi.

"Smyrna'da da pazara mı çıkardı?"

"Evet. Bir de Angeliqe adlı, çömleklere meraklı biri varmış. Ona da götürürdü."

“Hanımefendiyi tanır mısınız?”

“Hayır. Görmedim. Fransız’mış. Sotiria, çok güzel olduğunu söylerdi. Evine sık gittiği olurmuş. Kızıl saçlı bir afetmiş. Yirmisinde...”

“Sotiria çömlekçilikle uğraşıyordu demek? Evde buna dair bir şey göremedim. Çömlekçi çarkı, fırın gibisinden. Çömlek kap kakak da yoktu. Alet, edevat...”

“Ondan kalanlarla köyün kadınları alakadar olduk. İhtiyacı olan, kap kakak, testi aldı. Çarkı, fırını ve diğer malzemeleri bizim okullardan birine verdik. Hem onun hem de Vangelis’in giysilerini de yardım cemiyetlerimiz... Kilerdeki dolapta para çıktı. Onu da yine cemiyetlerimize paylaştırdık.”

Teofile, “Vangelis’in *Kitab-ı Mukaddes*’ini de yaşlılardan biri aldı” diyerek araya girdi.

“İkinci sorum... Dün Süleyman Reşat adlı biriyle karşılaştım. Tanır mısınız?”

Cevap, Teofile’den geldi.

“Kuleli evde oturan mı? Buraya uğramaz. Yolda görmüşlüğüm vardır. Konuşma imkânımız olmadı. Sokulgan değil. Sanki uyurgezer. Evdeki teleskopa bakılırsa aklı fikri göklerde.”

“Ne vakittir orada?”

“İki sene olmuştur. Galiba.”

Sokratis, “Verdiğiniz bilgiler için teşekkürler, bir an evvel yola koyulayım” dedi. “Fakat evvela size özel bir soru sormak isterim, Kirya Elefteria.”

“Tabii, buyurun.”

“Kardeşinizden duyduğum kadarıyla yerel tarihçi olmak istiyormuşsunuz.”

Kadın, Teofile’ye baktıktan sonra gözlerini detektife çevirdi. “Evet. Kocamın geçen seneki vefatını takiben meşgale diye başladım, zamanla kendimi bu işe adadım. O da tarih öğretmeniydi zaten. Sorunuz nedir?”

“Smyrna’da çok yerel tarihçi var mı? Sadece merakımdan sordum. Cinayetlerle alakalı değil.”

“Çoğu öldü. Kalanlar da öyle yaşlı ki ne çevreyi gezip bilgi toplayabiliyor ne de kalem kullanabiliyorlar. Niyetim, işi onlardan devralmak. Bu, devam ettirilmeli.”

“Başarılar dilerim. Gerçekten de mühim bir iş yapıyorsunuz. Hoşça kalın.”

Kardeşler, aynı anda karşılık verdi.

“Sağlıcakla gidin. Tekrar bekleriz.”

Sokratıs, atı geriye döndürdü. Yola varmak üzereyken katır sırtında bir papaz gördü. Ruhban takımından hoşlanmadığı için yüzünü buruşturdu.

“İyi günler” dedi, beyaz sakalı göğsüne kadar uzanan papaz.

Detektifin karşılığı, homurdanmak oldu.

Papaz, “Göldeki uğursuz evi kiraladığınızı duydum” dedi. “Adım Petrus. Ziyaretinize gelmek isterdim fakat vakit olmadı. Cinayetleri soruşturuyormuşsunuz.”

Detektif içinden, *Pek lazımdın*, diye geçirdikten sonra sordu. “Kurbanları tanır mıydınız?”

“Vangelis’le sohbetimiz olmuştur. Acaba aradığı cevapları bulmuş mudur? Kendime sorup sorup duruyorum.”

“Ne demek istediniz?”

Papaz, “Zavallıyla aramızda özel bir mevzuymuştu” dedi dalgın dalgın. “Gideyim artık.” Katırı hızlandırdı.

Sokratıs, kara giysilinin ne kastettiğini merak ederek arkasından baktı. Sonra arabayı metruk kilise tarafına sürdü. Sotiria’nın öldürüldüğü yeri görmek niyetindeydi.

Kısa sürede vardı oraya. Arabadan iner iner ellerini paltosunun ceplerine soktu ve kalıntılar arasında dolaşmaya başladı.

Kilisenin duvarları ve kubbesi kısmen çökmüştü. Ne pencere pervazı ne de cam kalmıştı. Girişteki sütunlardan biri ayakta idi. Diğerleri yerdeydi ve etrafını bir tonozun par-

çaları ile toz toprak sarmıştı. Vaftiz havuzu kırıklar, çatlaklar içindeydi.

Sotiria'nın öldürüldüğü yere gözlerini dikti. Kir içindeki mermer zeminde kan lekesi görünmüyordu artık.

Dikkate değer bir şey fark edemedi, ayazmaya geçti ve gözlerini etrafta gezdirmeye koyuldu. Çeşmenin olduğu girintinin üzerinde bir haç vardı. Kurnanın üstündeki çengellere bakraçlar asılmıştı. Ayazmanın hangi azizin veya azizenin adına inşa edildiğine dair ibare göremedi. Katilden iz de bulamayınca saatine baktı. Süleyman Reşat'ı ziyaret için yeterli süreye sahipti.

Sokratis, kuledeki odada kendini taştan bir silindire sıkışmış gibi hissediyordu. Oda öyle basıktı ki bir pencerenin önündeki yazı masası ve teleskop, diğer pencerenin çıkıntısındaki rahle, kitap dolu kitaplık ve iki geniş koltuk odayı adım atılamaz hâle getirmişti ve bu durum detektifin içini daraltıyordu.

Süleyman Reşat, yıldız haritaları asılmış duvarın önündeki koltuğundan, "İkimizin de işleri, alışık olunmadık işler" dedi kısık bir sesle.

"Haklısınız" diye karşılık verdi hafiye. "Epeydir mi yıldızların konumlarıyla ve burçlarla alakadarsınız?"

"Hamdolsun, yirmi seneyi buldu. Gençliğimde validemden el aldım. Allah razı olsun. Dersaadet'in meşhur münecimlerinden. Yahılara, konaklara gider, yıldız falı bakardı. Allahın izniyle. Namaz kılmadan yıldızları gözetlemezdi. Zinhar ve de zinhar."

"Konstantinopolis'ten mi geldiniz?"

"Esasen oralıyım. Lakin buraya gelişim Şam'dandır. Haddizatında semayı ve burçları değişik yerlerden gözetlerim. Bağdat, Tebriz gibi çok yer dolaştım. Medreselerde gök alimleriyle derin sohbetler yaptım, yıldıznameler okudum. Nemrud Dağı'na da çıkmışlığım vardır. Hülâsa-i

kelam, seyahatlerimde yolum İzmir'e düştü. Dağı görünce buraya yerleşmeye karar verdim." Yüzünde hiçbir ifade olmadan donuk donuk misafire baktı.

"İlginç bir eviniz var" dedi Sokratis. Bir yandan da Teofile'ye hak veriyordu. Süleyman Bey, gerçekten de uyurgezer biriydi âdeta.

"İzmir'de yıldızname verdiğim bir İngiliz'den kirala-dım" dedi adam.

"Yıldızname yazdığınız çok kişi var mı?"

Süleyman, ellerini karnında kenetledi.

"Hamdolsun, ziyadesiyle var."

"Buraya gelen olur mu?"

"Kimse gelmez, ben giderim."

Sokratis, kitaplıktaki kitapları başıyla işaret etti.

"Bunlar hep işinizle mi alakalı? Ciltlerinde Arapça yazdığı için anlayamadım."

"Öyledir. En mühimleri de Fahreddin er-Râzî, Abdurrahman es-Sûfî ve Bîrûnî gibi alimlerin eserleridir. Rahlemin başına geçip mütemadiyen onları okurum. Teleskopla yıldızları rasat eder, Rabbimin alametlerini tetkik eder, o mucizelerin verdiği nurla yıldızname kaleme alırım." Sesi iyice monotonlaşmıştı.

Detektif, iç geçirerek, "Tamam, tamam, şimdi de dünyevi işlere bakalım" dedi ve devam etti. "Bu civarda iki cinayet işlenmiş. Haberiniz var mı?"

"Jandarma gelince haberdar oldum."

"Sizi sorguladılar mı?"

"Maktulleri tanıyıp tanımadığımı sual ettiler. Tanıdığımı söyledim. Lakin sadece Vangelis Efendi'yi... Hanımınızı bilmem. Rastlaşmadık."

"Karakola götürüldünüz mü?"

"Maalesef. Bir gece yattım. Lakin cinayet gecesinde İzmir'de bir paşa konağında idim. Bunu jandarma çavuşuna mütemadiyen söylemişim. Fakat tetkik etmek gerekti-

ğini ifade etti. Müteakip günde hayırlı haber vasıl oldu. Paşa hazretleriyle temas edilmiş ve ifademin doğruluğu anlaşılmış. Bin bir özürle beni bıraktılar.”

“Ucuz atlatmışsınız. Gelelim mevzumuz. Vangelis’le neler konuşurdunuz.”

“Kendisi, bitkilere pek meraklıydı. Şuruplar, şerbetler, iksirler yapardı. Amma velakin bunlardan değil, daha ziyade rüyalardan bahsederdik. Kendisi rüyalarla da pek alakardı. Burçlar ile rüyalar arasındaki münasebetlere dair derin sohbetler yapardık. Hazreti Yusuf’un rüya tabirlerini konuşurduk. Hezekiel Peygamber’in rüyetlerini de... Bunları ve benzer mevzuları yazdığı bir defteri vardı.” Gözkapakları ağır ağır inip tekrar kalkıyordu.

Defter evde yoktu, herhâlde zaptiye el koymuştur, diye içinden geçirdi Sokratis. “Size bir sorunundan, sıkıntısından söz etmiş miydi?”

“Hayır, efendim, hayır. Zinhar ve de zinhar.”

Dedektif, devam etti. “Merakımı çekti, Süleyman Bey. Jandarmalar, teleskobu sordular mı? Malum, her şeyden nem kapalı bir zaptiye teşkilatımız var.”

“Sordular, sordular. Buraya buyur ettim. Başlarındaki zat, işimle pek alakadar oldu. Onun doğum tarihini öğrenip yıldıznamelerden hakkında birkaç söz arz ettim. Müspet sözler... Bu zor şartlarda güzel söz söylemek, hoş istikbalden bahsetmek gerekir. Memnun kaldı, duacım olacağını söyledi. Allah razı olsun. Lakin yine de beni karakola buyur etti. Ne yapsın, emir kulu.”

Detektif, yüzünü buruşturup kalkmak için izin istedi. Süleyman biraz daha oturmasını, şerbet ikram edeceğini söyleyince trene yetişmesi gerektiğini söyledi.

Viyana Birahanesi’nde birasını yudumlayan Feyyaz’ın gözü, içeri giren birine takıldı ve kışlada görev yapan Bahadır Eşref adlı adamı tanıdı. İrikıyım, uçları kalkık bıyıklı

Bahadır da Umûr-ı Şarkıyye Dairesi'ndendi fakat hep Teşkilat-ı Mahsusa demeyi tercih ederdi. Kışladaki sohbetlerinde Feyyaz'a, yüzbaşıyken bu göreve atandığını ve mec-buren üniformayı çıkarıp sivilleri kuşandığını söylemişti.

Adam, başıyla masayı işmar ederek, "Müsaade var mı, Feyyaz Bey?" diye sordu.

"Buyurun, rica ederim."

Bahadır, masaya oturdu ve "Komutan, burada olduğunuzu söyledi" dedi.

"Bana yeni bir görev verdi. Kışlada boş oturacağıma eğlence mekânlarında dolaşıp gayrimüslimlerin konuştuklarına kulak kabartmalıyım. Gönüllü mahkûmların dosyalarını Nezaret'e götürene dek... Sabahtan beri o kapı senin, bu kapı benim, dolaşıyorum."

"Biliyorum. Bana bahsetti. Raporlayacağımız mühim bir husus var mı?"

"Maalesef hayır. Herkesin dilinde savaş..."

"Devlet aleyhinde konuşan?"

"Öyle birine rastlamadım. Bakalım, bundan sonra gideceğim yerlerde ne çıkar?"

"Kaldığınız pansiyonda şüpheli davranışları olan birileri var mı?"

"Dikkatimi çekmedi."

"Bu mevzularda uyanık olun. Bizim hem dışarıda, hem içeride, hem cephede hem de bu topraklarda düşmanımız var."

"Haklısınız. Bundan böyle gözlerimi dört açarım."

Bahadır Eşref, gözlerini şüpheyle etrafta dolaştırırken, "Ziyaretimin sebebini izah edeyim" dedi sesini alçaltarak. "Benimle tabanca talimine başlayacaksınız. Acilen. Kumandanın yeni emri bu minvalde."

Hayretle, "Tabanca mı?" diye geveledi beriki. "Elime hiç silah almadım..."

"Artık durum değişecek."

Feyyaz, böyle bir karara neden gerek duyulduğunu sormak üzereydi ki diline hâkim oldu. Komutanın emirlerinin gerekçesini sormak, başına dert açabilirdi. Bahadır'ın da aksi biri olduğunu biliyordu. Asabileşerek sesini yükseltebilir, onun canını sıkabilirdi.

Sert bir sesle, “Anlaşıldı mı?” diye sordu beriki. “Hemen Yenikale’ye gideceğiz.”

“Bugünkü vazifeme dair raporumu kumandanlık makamına arz ettikten sonra talime başlasak daha iyi olmaz mı?”

“Dışarıda biri bekliyor. Bizden. Birçok lisana vâkîf. Görevinizi devralacak. Gözünüz arkada kalmasın.”

“Bana emre uymak düşer. Bu arada, bir şey sual edebilir miyim?”

“Sorun.”

“Gönüllü mahkûmlara dair. Malum saldırının failleri ve firariler hakkında bilgi var mı?”

“Kulağıma bir şey gelmedi. Er veya geç yakayı ele verirler. Bizim alakadar olacak daha mühim mevzularımız var. Buyurun, gidelim. Hesabı unutmayın.”

Birlikte dışarı çıktılar.

Bahadır, kaldırımdaki genç adamın yanına gidip kulağına bir şeyler fısıldadı, adam başını sallayıp birahaneye girdi.

Feyyaz, silah eğitiminin arkasında kendisine yüklenecek belalı bir iş olabileceğinin tedirginliğiyle yüzbaşının peşine takıldı.

Sokratis, sokak kapısı açılınca, “Nihayet” dedi, sofadan antreye fırladı ve karısına sarıldı. Öpüştükten sonra sarmaş dolaş oturma odasına geçtiler.

Elenka, “Sobayı yakmışsın” dedi ve mantosunu, şapkasını kanepeye bıraktı. “Ne vakit geldin?”

“Öğlene doğru şehirdeydim. Hemen eve gelmedim tabii. Fakat evde olsaydın, evvela buraya uğurdum. Bilir-

sin beni. Senin hatırını sormadan hiçbir şeye kalkışmam. Neyse... Elpiniki Otel'e gidip hikâyelerimi yayıncıya teslim ettim."

"Ne söyledi?"

Detektif, kolunu karısının omzuna attı, "Hemen okuyacak" dedi. "İki gün sonra Yunanistan'a dönecekmış. O vakte kadar fikrini söyleyecek."

"Umarım, beklediğimiz güzel sonuç çıkar."

"Çok heyecanlıyım. O kadar emek verdim. Karşılığını alsam artık."

"Alacaksın mutlaka. Eminim. Dağda istediğin gibi çalışabildin mi bari?"

Sokratis, "Evet, her şey gayet iyiydi" dedi ve orada karşılaşmış olduklarını anlattıktan sonra sözü Andreas'a getirdi.

Elenka, "Olayların tesirinden hâlâ kurtulamadığı belli. Hem müsabakadaki skandal hem de sevgilisinin katli" dedi.

"Rezil sahtekâr. Hilebaz. Neyse... Onu görmeye gittiğimde toparlanmış bulmayı diliyorum."

Elenka'nın yüzünde soru dolu bir ifade belirdi. "Neden onu göreceksin?" dedi. Kaşlarını çatıp bir süre duraksadıktan sonra devam etti. "Anladım. Katili bulmaya karar verdin."

"Öyle. O iki insan neden öldürüldü? Bunu saptayıp katilin tepesine binmezsem içim rahat etmeyecek. Yolda hep bunu düşündüm ve işe el atmaya karar verdim. Bunun için Andreas'ın yardımı gerek. Sotiria ve biraderi hakkında ondan alacağım bilgiler, muammayı çözmeme yardımcı olabilir. Ayrıca bir kadın varmış..."

"Kimmiş?" diye sordu Elenka.

"Angelique diye biri. Genç kız ona çömlek götürürmüş. Andreas biliyordur."

"Görüşmende fayda var."

“Bayraklı’da araba kiraladığım adama da o yöreden olmayan birilerinin araba kiralayıp kiralamadığını sordum.”

“Ne dedi?”

“Ara sıra dağa çıkan avcılar olurmuş. Hepsi bu kadar. Sonuç yok anlayacağın. Neyse... Andreas’la laflayınca bir şeyler çıkar. Yarın dinlenip ertesi gün yola çıkarım.”

“Anlayabildiğim kadarıyla orada kalmayacaksın.”

Sokratis, “Gereksiz” dedi. “Nasılsa hikâye düzeltmek, yolda vakit kaybetmek gibi bir derdim yok.” Koltuğa oturdu, zihnini dağdan uzaklaştırarak yayıncıya yönlendirdi. Beklediği cevap ne vakit gelecekti bakalım?

Andreas, elindeki lambayı Vangelis’in mezarına doğru tuttu, kabire tükürdü ve Sotiria Maria’nın gömülü olduğu yere yürüdü.

Bir süre toprağı ve haçı okşadı. Gözleri nemlenmişti. Kabrin üstüne biraz daha eğildi, “Sotiria” diye fısıldadı. Dikkatle mezara baktı, bir süre sonra aynı dikkati etrafa ve sessizliğe verdi. Karşılık bulamayınca Sotiria’nın ruhunun kendini işitmediğini farz etti. Yoksa işitiyordu da Vangelis’in ruhu, sevgilisinin karşılık vermesini engelliyor muydu? Bilemezdi. Keşke Mösyö Lazarus yanında olsaydı. Ona danışabilirdi.

Mezarlıktan çıktı, arabasına bindi, atı Lazarus Köşkü’ne yönlendirdi. Bir yandan da köşkün sahibinin ona söylediklerini düşünüyordu. Ruhlar vardı, kendilerini hissettirmeden etrafımızda dolaşıyorlardı, köşktekiler de öyle. Adam, evi ona emanet ederken kelimesi kelimesine böyle demişti.

9

Lazarus Köşkü, göldeki evden uzaktaydı. Bayraklı sahilini kuşbakışı görüyordu. Duvarla çevriliydi. Bahçe kapısında bir gözetleme deliği vardı.

Sokratis, halka şeklindeki pirinç tokmağı kapıya vurdu. Bir süre sonra gözetleme deliğinde bir karaltı belirdi. Birinin kendine baktığını anladı detektif. Kapı gıcırdayarak açılınca karşısında Andreas'ı buldu.

“Hoş geldiniz” dedi delikanlı.

“Merhaba.”

Andreas, Sokratis'in geçmesi için yana çekildi. At da çektiği arabayla detektifi izledi. Kapıyı kapattı Andreas.

Bahçeye seyrek aralıklarla ağaç dikilmiş, aralarına ahşap banklar yerleştirilmişti. Fıskiyeli havuzun yanına kamariye konulmuştu. Kurşuni taştan yapılmış iki katlı bina, gri pencere kemerli ve siyah panjurluydu. Taraça korukuluğunun iki ucunda küreler, onların üzerinde de kuzgun heykelleri vardı.

Etrafa bakarken, “Ne vakittir burada çalışıyorsun?” diye sordu detektif.

“Bir senedir...”

“Evin buraya yakın mı?”

“Bayraklı'da.”

“Tam neresinde?”

“Saint-Antoine'ın ve manastırın yakınında. İtalyan Okulu da var. Eve sadece yemek ve temiz çamaşır almak için giderim.”

“Baban ne iş yapıyor?”

“Manifaturacı. Evimizin yakınında dükkânı var. Bazen annem de orada durur.”

“Neden babanın yanında çalışmıyorsun?”

“Kazancı yeterli değil. Kendi geçimimi kendim sağlamak istedim. İçeri gelin, ikramda bulunayım.”

“Burası daha iyi” dedi Sokratis ve yakınındaki banka oturdu. “Bana, Sotiria Maria hakkında bilgi vermeye başla ve mevzumuzla dönelim. Mesela, nasıl tanıştınız? Arkadaşlığınız nasıl ilerledi?”

Andreas’ın gözlerinin ferisi söndü, güç işitilir bir sesle, “İki sene kadar evvel göl civarında dolaşıyordum” diyerek söze başladı. “Oralarda bir ayazma vardır. Su içmek için durmuştum. Sotiria geldi. Bakıştık, gülümsedik, konuştuk. Tanışmamız böyle oldu. Birkaç kez daha görüştük. Bayraklı sahilinde, dağda... Smyrna’da... Sohbet, arkadaşlık derken, gerisi geldi. Birbirimizi çok seviyorduk.” Sesi ağlamaklı bir hâl almıştı.

“Köyden birilerinin kendisini ve ağabeyini rahatsız ettiğine, onlardan düşmanlık gördüklerine dair bir şeyler söylemiş miydi?”

“Sorunu olsaydı muhakkak söylerdi veya hâlinde, tavırından anlardım.”

“Sotiria Maria’nın Smyrna’da gittiği yerler, görüştüğü kimseler var mıydı?”

“Matmazel Angeliqe’ten başka kimse yoktu.”

“Adımı Spylos Haçı’nda duydum. Nerede oturduğunu biliyor musun?”

“Enopi’de. Sotiria, ona çömlek kâse satardı. Bir kez evine kadar eşlik etmiştim. İçeri girmedim ama. Bizim Rum Kilisesi’nin karşısındaki ev.”

“Vangelis’e gelelim... Zehirlerle alakadar olur muydu, bilgin var mı?”

“Haberim yok” dedi Andreas. “Bitki toplar, onlardan elde ettiklerini pazarlarda satardı. Rüya tabirciliği yapardı.”

“Jandarma seni sorguladı mı?”

“Evet. Sizin sualler gibi sordular. Uykuda olduğumu

söyledim. Yattığım yeri kontrol ettiler. Odalara baktılar. Sotiria'nın sevgilisi olduğumdan haberdardılar. Köyden birileri söylemiştir. Bu yüzden beni karakola çektiler. Çok kötü muamele ettiler, dayak yemediğim kaldı. Aleyhimde bir şey bulamayınca serbest bıraktılar.”

Sokratis, bacak bacak üstüne attı, elini çenesine götürdü. İçinden, *Sıra geldi en hassas noktaya*, diye geçirdikten sonra söze başladı. “Andreas... Paniyon Oyunları'nda nasıl zor durumda kaldığını biliyorum.” Beriki başını tekrar öne eğince bir süre bekledi ve devam etti. “İçtiğin kuvvet şurubunun kötü tesir ettiği malum. Şimdi iyi düşün ve cevap ver. Vangelis veya Sotiria, ona benzer mayiden başka birine vermişler miydi? İçecekten kötü etkilenmiş birine... Bu yüzden onlara husumet besleyen birine.”

“Ne bileyim? Sotiria, bir şey demedi. Lanet içecek. Ağabeyinin hatası. Yanlış iksir yapmış. Çok öfkelensem de Sotiria'nın hatırına meseleyi uzatmadım.” Yüzünde öfke gölgesi belirdi.

“Duyduğum kadarıyla Somatrake'den gelmişler. Ebeveynleri ölmüş galiba.”

Andreas, “Doğru, yetimlermiş” diyerek devam etti. “Yetimhanede büyümüşler. Vangelis, şifalı bitki ustalarının yanında çalışmış. Sotiria da yetimhanede öğrendiği çömlekçiliğe soyunmuş. Vangelis, ustasından ayrılıp kendi işini kurmuş fakat batırmış. O kadar çok alacaklısı çıkmış ki iki kardeş adadan ayrılmak zorunda kalmışlar. Orada burada dolaştıktan sonra Smyrna'da karar kılmışlar.”

“Evi kiralamadan evvel başka yerde yaşamışlar mı?”

“Otelde... Kiryos İoannis'in otelinde. Punta Garı'nın orada. Evin sahibi de odur.”

Bir süre düşündükten sonra, “Pekâlâ” dedi hafiye ve kalktı. “Şimdilik sorularım bu kadar. Aklına bir şey gelirse yazıhaneme uğra. Yerini tarif edeyim.”

Tramvay arıza yapmış, tekerleği milinden çıkan bir fayton yana yatmıştı. Tramvay yolcuları söylenerek dışarı çıkıyor, fayton sürücüsü yere yığılan atı küfür yağdırarak kaldırmaya uğraşıyordu. Etraftaki meraklılar artıyordu.

Sokratis, kalabalığı iteleyerek kendine yol açtı ve bürosunun bulunduğu hana girdi. Aklı Atinalı yayıncıdaydı. Adam yarın Yunanistan'a döneceğine göre bugün muhakkak yazıhanenin kapısını çalacaktı.

Yayıncının cevabının ne olacağını merak ederek, sigarasını yaktı, sehpanın etrafında sabırsızca dolaşmaya başladı. Kapı aralanınca da kapı koluna atılıp ardına kadar açtı.

Elenka, "Bu ne sürat" dedi ve içeri girdi.

"Yayıncıyı bekliyordum. Bu tarafta işin mi var, bu yüzden mi uğradın?"

"Yayıncının ne diyeceğini merak ediyorum. Gelene kadar buradayım."

Detektif, karısına sarılarak, "İyi yaptın" dedi ve saatine baktı. "Öğlen oldu. Nerede bu herif? Acaba sabah geldi de... Beni bulamadıysa..."

"Vesveseyi bırak, sakinleş. Gelip de bulamadıysa bir kez daha uğrar."

"Haklısım" dedi hafiye ve kapıya vurulunca kapı koluna bir hamle daha yaptı. "Bak sen, kim gelmiş?" İçeri giren adamın elini sıktıktan sonra karısıyla tanıştırdı.

Yayıncı, "İnanın çok şanslıyım" dedi. "Basılmaya değer harika hikâyeler bulduğum için... Kutlarım Mösyö Eliseos."

Detektif, yutkundu, "Demek öyle?" diye karşılık verdi ve sesini yükseltti. "Nihayet hikâyelerimin değerini anlayan birini buldum. İnanın dostum, ben de çok şanslıyım. Sizin gibi insanlarla kolay kolay karşılaşılmıyor."

Yayıncı, kendi kendisiyle konuşurcasına, "Ne muhteşem üslup, ne kurnazca kaleme alınmış muammalar, şeytanın pabucunu dama atacak hafiyeler, hele esrar, hele esrar..." dedi. "Dâhisiniz, dâhisiniz..."

Detektif kasılarak, “Tamamen aynı fikirdeyim” dedi. “Zaman zaman ben de öyle olduğumu düşünürüm.”

Elenka, Yunan’a kinayeli bir tebessüm yolladı.

“Kocamın tevazu diye bir hasleti yoktur.”

Adam, masaya bir yumruk indirdi.

“Olmasın tabii. Hem başkalarının onu, hem de onun kendini övmesi son derece doğal. Övünsün, hakkıdır. Kınamayın. Evet, artık sadede gelelim. Vakit kısıtlı.”

“Sizi dinliyoruz” dedi Sokratis.

“Dosyanızı izninizle Atina’ya götüreceğim. Ortağım da görsün. İnanın, olumlu görüş belirtecektir. Neticeyi en kısa zamanda bildireceğim. İş şimdiden bitmiş bilin.”

Karıkoca bakıştılar.

“Artık gidebiliriz” dedi yayıncı.

Sokratis, “Nereye?” diye sordu.

“Yemeğe... Davetlimsiniz. Kaleme almayı düşündüğünüz başka hikâyeler varsa... Belki roman... Onları konuşalım. Hem de eserlerin size ait olduğuna ve bana teslim ettiğinize dair iki-üç satır bir şeyler yazıp imzalayalım.”

“Memnuniyetle” diye karşılık verdi detektif ve karısına göz kırptı. İçinden yayıncının ne kadar dürüst biri olduğunu geçiriyordu.

“Öyle çok konuştun ki adamın içi geçti. Tatlıyı yiyemeden odasına çıkmak zorunda kaldı.”

“Hiç de öyle olmadı, Elenka. Laf ola beri gele. Benim konuşmalarım yüzünden değil, içkiyi fazla kaçırdığından başı öne düştü. İkinci şişe şarabı devirince de uyuklamaya başladı. O kadar içkinin üstüne bir de tatlı yeseydi daha beter olurdu.”

“Peki, dediğin gibi olsun. Fazla uzatma da kahvemizin tadını çıkaralım.”

Café de Paris’de oturuyorlardı. Yayıncı sağa sola, öne arkaya yalpalayarak odasına erkenden çıkınca onlar da

kahvelerini başka bir mekânda içmeye karar verip Elpiniki Otel'in restoranından ayrılmışlardı.

Sokratis, kollarını kavuşturup bir süre karısını süzdükten sonra, "Hem, neden çok konuşmuş oluyorum" dedi. "Adam bana başka eserim olup olmadığını sordu. Ben de soruşturduğum suçlar ile detektiflik nazariyesine dair senelerden beri tuttuğum notlardan söz ettim. Ne varmış bunda? Esasında bu mevzuları kısa kesecektim fakat o sordukça cevaplamak zorunda kaldım."

"Adam notlarını da basmak istediğini söylediğinde zevkten dört köşe olduğunu hatırlıyorsun, öyle değil mi?"

Detektif, kendinden emin bir tavırla, "Yayımlasın tabii" dedi. "Hakkım."

"O notları da kısa zamanda kitap hâline getireceğini söyledin. Herhâlde bunu da anımsıyorsundur."

"Elbette hatırlıyorum. Bunları söylerken kafam dumanlı değildi. Ne olacak? Kısa zamanda kitap hâline getiriveririm. Benim için ne ki?"

Elenka, elini yakasına götürerek silkeledi ve "Ben sana laf yetiştiremem, daha çok fırın ekmek yemem lazım" dedikten sonra kahve fincanına uzandı.

"Şöyle yaparız" diyerek sözü tekrar aldı hafiye. "Cinayetlerin sırrını çözüp katili enseleyeyim, göldeki eve kaparız. Birlikte... Orada notlarımı kısa zamanda düzenler, basılacak duruma getiririm. Gerisi Atina'ya yollamak için postaneye gitmeye bakar."

Elenka, iç geçirerek, "Hevesini kırmak istemem fakat söylemem gerek" dedi. "Dereyi görmeden paçaları sıvama. Hele cevap gelsin. Bakalım, adamın ortağı hikâyelerin basılmasına razı olacak mı?"

Detektif, karısına dik dik baktıktan sonra gerçekten de boş yere hayallere kapılmaması gerektiğini düşündü ve Elenka'ya haklı olduğunu söyledi. Elenka, onun ellerini tuttu ve ertesi gün soruşturma için ne yapacağını sordu.

Sokratis, odadaki şamdanların, gramofonun, plakların, bibloların, çömlek kapların üstünde gözlerini dolaştırdı ve karşısındaki kadife koltukta oturan Angeliqe Colette'e baktı. Genç kadının şaşkınlığını atlattığı kanısındaydı. Ziyaret sebebini kapıda söylediğinde kızıl saçlı, hayret dolu bir ifadeyle onu süzmüş, bakışları gerginleşmiş, elini dekolte elbisesinin göğsüne götürerek güç işitilir bir sesle konuğunu içeri davet etmişti. Artık sakinleşmiş görünüyordu. Simasında detektifin suallerini bir an evvel sormasını beklercesine merak dolu bir ifade vardı.

Sokratis, "İzninizle sorularıma geçmek istiyorum" dedi. Kadın tasdik edercesine başını sallayınca devam etti. "Sotiria Maria ve ağabeyi hakkında teferruatlı malumata ihtiyacım var. Evvela kızcağızdan başlayalım."

Angeliqe, mavi gözleriyle bir süre dalgın dalgın pencereden sokağa baktı. Ardından sehpadaki kutudan sigara kâğıdı, keseden tütün çıkardı. Gözlerini detektife dikerek bir sigara sardı ve uzun ağızlığı taktı. Sigarayı kibritle yaktıktan sonra konuşmaya başladı.

"Sotiria'yı Bayraklı pazarında çömlek kap kacak satarken görmüştüm. Eserleri hayranlık vericiydi. İki kâse satın aldım. Alışverişimiz devam etti. Gel zaman git zaman yakınlaştık. Bir tanıdığımıza hediye verecek olduğumda hep onun kaplarını, kâselerini tercih ettim."

"Sotiria Maria'nın anlaşmazlığa düştüğü, onun başına dert açan, kin besleyen birileri var mıydı? Yakınlaştığınıza göre sözü geçmiş olabilir."

"Böyle şeylerden bahsetmezdi. Eğer varsa sevgilisi bilir. Andreas... Rastlaşmadık. Sotiria söylemişti."

"Kendisiyle tanıştım. Sorularıma cevap verdi. Şimdi gelelim Vangelis'e..."

"Onun hakkında maalesef ayrıntılı şeyler bilmiyorum. Ormanda şifalı bitki toplar, şuruplar, kuvvet iksirleri yapar-

miş. Hatta geçen sene Andreas... Büyük utanç, ahlaksızlık...”

Sokratis, “Paniyon oyunlarındaki rezaleti biliyorum” diyerek kadının konuşmasını böldü. “Acaba Vangelis, tuhaf mayilerden başka birilerine vermiş midir? İçecekten kötü etkilenen Andreas gibi birilerine. Acaba Sotiria...”

“Öyle birinden söz etmedi. Aslında Sotiria, beni göldeki eve davet etmişti. Gitmeye fırsat olmadı. Babamın Fransa’ya tayini sebebiyle. Smyrna’daki son günlerinde ailecek birlikte olmak istedik.” Sigarasını sehpadaki kül tablasına basıp söndürdü, ağızlığı kül tablasının yanına bıraktı.

“Babanız ne iş yapıyor?”

“Fransa Konsolosu’nda çalışırdı. Paris’e terfien tayin edildi. Annem de onunla birlikte. Buranın kirası bana kaldı. Ne yapalım, keyfini süren benim.” Şen şakrak bir kahkaha attı ansızın. “Evet, ne diyordum. Oraya gitmekten başka bir sebeple de vazgeçtim. Korku...”

“Anlayamadım.”

“Mösyö Eliseos... Orada yüzü ateşle kavrulmuş bir adam varmış. Bir gün Sotiria ve Andreas onu taşlamışlar. Adam da onlara beddua etmiş. Lanet gibi bir şeymiş. Bana uğradığında Sotiria anlatmıştı. Kahkaha üstüne kahkahayla.”

“Bak sen, demek öyle? Bahsettiğiniz adamı ben de gördüm. Taşlama olayından haberim yoktu. İyi bir davranış değil.”

“Aynı kanıdayım. Lanetlere, beddualara inanmam aslında. Korkumun sebebi, o adamın ateş yemiş yüzünü görmek. Uykularım kaçır, rüyalarım girer, kâbusum olur. Yalnız yaşadığım için daha beter korkarım. Sotiria, ondan ‘lanetli cehennemlik’ diye bahsederdi. Böyle şeyler tüle-rimi diken diken eder.”

“O hâlde mevzuyu değiştirip sizden söz edelim. Bir işle uğraşıyor musunuz?”

Kızıl saçlı, bu kez kıkırdayarak ve çapkın bir bakışla,

“Ressamlara çıplak modellik ederim” dedi. Kırmızı elbisesinin cebinden küçük bir ayna çıkardı, yansıyan görüntüsüne baktıktan sonra tekrar cebine koydu.

“Pekâlâ. Kaç senedir Smyrna’dasınız?” diye sordu hafiye.

“Dört seneyi buldu. Babamın görevi dolayısıyla gelmiştik.”

“Sotiria’yı en son ne vakit gördüğünüzü öğrenebilir miyim?”

“Noel’den birkaç gün evvel” dedi kızıl saçlı. “Arkadaşlarıma Noel hediyesi olarak seçtiğim çömlikleri getirmişti. Bakın şuradakilerin çoğu onun eseri.”

Sokratıs, ayağa kalktı, duvar dibine sıralanmış kâselere, vazolara yakından baktı. Üzerlerine Grek tanrıçaları nakşedilmişti. Miğferli, kalkanlı, mızraklı Athena figürü taşıyan bir kâse dikkâtini çekti, Sotiria’nın iyi bir sanatçı olduğunu söyledi.

Feyyaz, Bellevue’de yürüyüş yapmaya, pansiyona sonra dönmeye karar verdi.

O günkü tabanca eğitiminin bitmesini takiben kışladan ayrılmış, birkaç eğlence mekânına girip konuşulanlara kulak kabartmıştı. Memleket aleyhinde konuşan birini bulunca takip ederek adresini saptayacak, Bahadır’a bildirecekti. Böylece yüzbaşının ve komutanın gözüne girebilecekti. Ne var ki istediği türde bilgi edinememişti. Bu da canını sıkıyordu.

Zihni eğitime kaydını. Talimlerde bazen karavana atıyor, bazen hedef tahtasını tam ortadan vuruyordu. Bahadır Eşref, kimi zaman onu paylıyor, bazen övüyordu. Azarlandıkça sınırları geriliyor, takdir alınca içten içe seviniyordu. Ne var ki anlayamadığı bir durum vardı. Silah eğitimi yapan siviller ve askerler, talimden sonra tabancalarını bellerine sokup atış sahasından öyle ayrılıyorlardı. Hâlbuki o, tabancasını Bahadır’a geri veriyordu. Bunun sebebine bir türlü akıl erdiremiyordu.

Punta Garı'nın karşısındaki Helenik Otel'in lobisi dardı. Kapıdan iki-üç adım ileride bir banko duruyordu. Bankodaki gür siyah saçlı, uzun boylu ve asık suratlı adam, ne diyeceğini bilemez gibi Sokratis'e bakıyor, çatlak dudaklarını emiyordu.

Sağ dirseğini bankoya, diğer elini beline dayamış detektif, "Evet, Kiryos İoannis" dedi. "Basit bir soru sordum. Bu kadar düşünmeye ne gerek var?"

Aksi bir sesle karşılık verdi otel sahibi.

"Hatırlamaya çalışıyorum. Basit bir mevzu değil. Mademki cinayetleri soruşturuyorsunuz, size tam bilgi vermem gerek. Diyorum ki..."

"Bir an evvel başlayın lütfen. Konuştukça gerisi gelir. Açılırsınız."

"Diyorum ki burada kaldıkları sürede nahoş bir olay yaşanmadı. Hâl ve tavırlarında gariplik hissetmedim. Yeterli mi?"

"Değil efendim. Ziyaretçileri olur muydu?"

"Hayır. Dışarıya yemek ve dolaşmak için çıkarlardı. Oralarda birileriyle görüştülse, bilemem. Sabah geç vakit kalkarlardı. Hava kararmadan dönerlerdi. Ev aradıkları, lobide konuşurlarken kulağıma geldi. Göldeki evim epeydir boş olduğu için teklifte bulundum. Kabul ettiler. Orayı görmeye gittik. Beğendiler. Özellikle otlar ve bitkiler Vangelis'in çok hoşuna gitti. Zaten ormanlık bir yer ararmış. Böyle işte. Cevabı almışsınızdır. Öldürüldüklerinden beri ev boş."

Sokratis, emlakçı arkadaşının, kendisinin o evde kaldığını İoannis'e bildirmediğine kanaat getirdi ve devam etti.

"Kırayı nasıl tahsil ederdiniz?"

“Oraya giderek.”

“O günlerde durumlarında tuhaflık dikkatinizi çekti mi veya şikâyet ettikleri bir mesele? Ürkmelerine sebep olan bir şey? Ne de olsa dağbaşı. Issız bir yer.”

İoannis, aynı nobranlıkla, “Hayır” diye karşılık verdi.

“O evde daha evvel kim otururdu?”

“Bizim aile. Biz buraya yerleşince hep boş kaldı, istekli çıkmadı. Yine de tadilatı ihmal etmedik.”

Sokratis, sol gözünü kısarak, “Sizi sorguladılar mı?” diye sordu.

“Neden sorgulasınlar? Cinayet gecesinde oralarda değildim.”

“Stavros, Teofile ve Elefteria’yı tanır mısınız?” diye sordu hafiye.

“Çok uzattınız, çok. Son sorunuz olsun. Üçünü de tanıyırım elbet. Stavros’u severim. Kendi hâlinde avlanır. Bir zararını görmedim. Teofile de iyidir. Onu daha çok severim. Bol paralıdır. Kız kardeşiyle buraya gelir, sohbet ederiz. İş camiasından tanıdıklarına da tavsiye eder. Sayesinde hayli müşteri edindim. Haydi, gidin artık. İşim gücüm var.”

Sokratis, yarım ağızla, “Vakit ayırdığınız için teşekkür ederim” dedi. İoannis homurdanırcasına karşılık verdiği için ne dediğini anlayamadı ve kapıya yöneldi.

Otelden ayrıldıktan sonra Saint-John Kilisesi’nin önünden geçip liman tarafından yazıhanesinin yolunu tuttu. İoannis’ten işe yarar bilgi alamadığı için keyfi kaçmıştı. Yolda birkaç tanıdığıyla karşılaştı. Ayaküstü sohbetlerden sonra bürosuna vardı ve kendini koltuğa attı. Ellerini ense-sinde kenetleyerek cinayetlere kafa yormaya hazırlandı. O esnada kapıya hafifçe vuruldu.

Sokratis, kendini Âdem Latif diye tanıtan ince bıyıklı, dolgun yüzlü adamı pencere kenarındaki koltuğa buyur etti. Ardından nasıl yardım edebileceğini sordu.

Adam, “Rahatsız ettiğim için kusura bakmayın, Beyzadem” dedi. “Bendeniz, Kemeraltı’nda hanım parfümü satarım. Affınıza sığınarak şu suali sormak istiyorum. İzmir Mapushanesi’nin müdürünü tanır mısınız?”

“Hayır. Onunla ne alakam olabilir ki? Hapishaneye de hiç düşmedim.”

Âdem, hüznü bir tavırla, “Yanılmışım o hâlde” dedi. “Zannetmişim ki...”

“Anlayamadım. Neyi ne sanmıştınız?”

“Efendim, affınıza sığınarak şöyle izah edeyim. Buradan geçiyordum. Hanın kapısında hususi hafiyelik yaptığınıza dair tabelayı görünce aklıma geliverdi ve müdür efendiyi tanıyıp tanımadığınızı sorul etmek istedim. Rahatsızlık verdiğim için lütfen kusura bakmayın.”

Mana veremediği durum karşısında merakı depreşen hafiyeye, “Diyelim ki Müdür Bey’i tanıyorum” dedi. “Benden ne isteyecektiniz?”

“Beyim, Beyzadem... Acaba hatırlar mısınız? Hani, mapushaneden askeriye için gönüllü mahkûmlar alınmıştı... Birileri, ikisini kaçırmıştı. Bilahare...”

“Tamam, tamam, olayı biliyorum. Sadede gelin.”

“Firari mahkûmlardan biri benim biraderimdir. Mehmet... Ailecek, çocukcağıza ne olduğunu merak ediyoruz. Firarı tertip edenler, onu öldürdüler mi, nereye kaçırdılar, yaşıyorsa şimdi nerede? Müdür efendiyeye bunları sormanızı rica edecektim. Ola ki malumat sahibidir. Ben birkaç kez sorul ettim, cevap vermedi. Üstüne üstlük tersledi.”

“Polise gittiniz mi?”

Çaresiz bir sesle, “Defalarca mirim, defalarca” dedi Âdem Latif. “Cevap alamadım. Ne sorul tevdi edeceğimi bildiklerinden beni artık karakola bile kabul etmiyorlar. Biz, ecdadı Aydınoğulları’na kadar giden muhterem bir aileyiz. Gördüğümüz muamele bize reva mı? Allah uzun ömür versin, Beybabam ve validem perişan. Gece gündüz

demededen pencere önünde biraderimin yolunu bekliyorlar. Kardeşim de onlara çok düşküdü. Nasıl oldu da gönüllü askerliği kabul etti? Aklım almıyor.” Elini alınaya vurdu.

“Cezası çok muydu?”

“Ortada ceza filan yok, efendi. Mahkeme elan sürüyor. Tahkikat tamamlanmamış, ondan. Lakin attılar içeri. Ah mirim, ah! Onu ziyarete gittiğimde içim parçalandı. Bir süzölmüş, bir süzölmüş. O gür saçları gitmiş. Diğer mahkûmlar gibi ustura vurmuşlar başına. Cascavlak olmuş. O yakışıklı çocuk...”

Merakı iyice artan Sokratis, “Neyle suçlandığını öğrenebilir miyim?” diye sordu.

“Beyim, bizim kafasız çocuk, bir genç kıza gönlünü kaptırmış. Sokakta kızın peşinde, akşamları evinin karşısında... Hanımınızın erkek kardeşleri durumu fark etmiş. Biraderim yine kızın peşindeyken sokakta yolunu kesmişler. Kavga çıkmış. Bizimki, delikanlıları bir güzel pataklamış. Onlar da şikâyetçi olmuş.”

“Uzun süre hapiste kalmasını gerektiren bir vukuat değil. Boş yere gönüllü yazılmış.”

“Öyle fakat hanımınızın ve biraderlerinin pederi, vilayette mühim bir makama sahipmiş. Siyasette sözü geçermiş. Bizimki uzun süre hapiste yatsın da aklı başına gelsin, kızından uzak dursun diye mahkemeyi uzatmak ve yüksek ceza verdirmek için her türlü numarayı yapıyormuş. Rab-bim, cümlemizi böylelerinin şerrinden korusun.”

Detektif, suratını asarak, “Umarım, kardeşiniz başında ne kadar dert varsa hepsinden kurtulur” dedi ve devam etti. “Ne yazık ki size yardımım dokunmaz.”

“Dinlediniz ya yeter, çelebi. Allah razı olsun. Bahsettiğim mevzuyla alakalı bir şeyler duyarsanız ve bana haber verirsiniz pek makbule geçer. Dükkânım, gayet kolay bir yerdedir.”

Âdem, dükkânın yerini tarif etti.

Sokratis, kapıya kadar eşlik etti. Lüzumsuz bir mevzu için rahatsız edip cinayetlere dair muhakemelerini bozduğu için arkasından söylendi ve tekrar düşüncelere daldı.

Katili cinayet mahallinde aramalı, orada iz sürmeliydi. Göldeki evde bir-iki gün daha kalsa iyi olacaktı. Elenka, evden yine ayrılmasına mırın kırın edebilirdi, ne yapalım, o da geliversindi bir zahmet. Kendi kendini onaylarcasına başını salladı.

İnsan biçimindeki nişangâha yolladığı son üç kurşun tam isabet kaydedince, tebessüm ederek arkasındaki Bahadır Eşref'e döndü.

Subay, "Fena değil, Efendi" dedi soğuk ve kayıtsız bir tavırla. "Lakin hemen usta nişancı olduğunuz kanaatine varıp heveslenmeyin. Pişmiş kelle gibi sırtıtmayı kesin de birkaç atış daha yapalım." Askerlerden birine nişangâhı değiştirmesini emretti.

Feyyaz, bir askerin verdiği kurşunlarla tabancasını doldurdu. Bahadır, ateşe başlamasını söyleyince, silahı hedefe doğrulttu ve dikkatle nişan alıp tetiği çekti. İlk kurşun, nişangâhın kenarından bir parça kopardı. Etrafa tahta parçaları ve kıymıklar uçuştı.

Bahadır, ona daha dikkatli olmasını ve seri atış yapmasını buyurdu. Sesi sert, yüzü asıktı.

Peş peşe tetiğe asıldı Feyyaz. Baş ve göğüs kısımlarını kurşunladığı nişangâh, paramparça olup devrildi. Feyyaz, subay yine paylamasın diye sevincini yüzüne yansıtmadı. Aslında kısa zamanda silah hâkimiyeti kazanması onun sayesindeydi, bu sebeple eğitimcisine teşekkür etmek istiyordu. Tersleneceği endişesiyle ağzını açmadı.

Bahadır Eşref, bir şey söylemeden öğrencisinin yanından ayrıldı ve kışla binasına doğru ilerledi.

Adamı gözleriyle takip eden Feyyaz, binanın önünde duran kışla komutanını görünce hayrete kapıldı. Zira

kumandan, ilk kez onu izlemeye gelmişti. Elindeki dürbüne bakılırsa atışlarını da takip etmişti. Komutanın gözünün önünde olmak istemediğinden binanın diğer kapısına yöneldi.

“Nereye Efendi?” diye bağırdı Bahadır.

“Talim bittiğine göre pansiyona gidiyorum.”

Beriki, sesini daha da yükseltti. “Ne demek talim bitti, bana sordun mu, gitmek için izin aldın mı? Bana bak Efendi, bana. Sivil olsan da askerî nizam içindesin. Kaidelere uyacaksın. Gitmek yok. Hava kararınca da atışlara devam edeceksin. Behemehâl yerine dön, beni bekle. Tamam mı?”

Feyyaz, tasdik edercesine başını sallayarak karşılık verdi. Aklını komutanın orada olmasına ve atışlarını izlemesine takmıştı. Adam, onu gönüllü mahkûmların başında cepheye göndermek niyetinde miydi yoksa?

Elenka, bulaşıkları kurulayarak duvardaki rafa yerleştiren Sokratis’in başına dikildi, “Göle anca gelecek hafta sonu gidebiliriz” dedi. “O vakte kadar işleri bitirebilirim.”

Tatsız bir tavırla, “Süre çok uzun” dedi hafiyeye.

“Daha iyi ya, sen de kalacak yer düşünürsün. Oradaki eve kapılanamayacağımıza göre...”

Sokratis, “Olacak şey değil” diyerek sesini yükseltti, gözlerini evirdi. “Angelique, neden o evi kiraladı? Emlakçı Herifi bunu söylediğinde nasıl şaşakaldım, tahmin edemezsin.”

“Dönüp dolaşıp aynı şeyleri tekrarlıyorsun.”

Sokratis, ellerini beline koydu.

“Laf ola beri gele, Elenka. Tabii tekrarlayacağım. Ne oldu da Angelique, apar topar o evi kiraladı? Gayet güzel bir evi var. Durup dururken cinayet mahalline, asap bozucu bir yere postu sermek nereden çıktı? Hem de buz gibi havada. Bahar, yaz olsa anlarım. Fakat değil. Bu sebeple insan, ister istemez şüpheleniyor. Haksız mıyım? Detektif-

lik demek, herkesten şüphelenmek, soru üstüne soru sormak demektir. Kimi zaman şüphelilere ve tanıklara, kimi zaman da kendimize sorarız.”

“Kuzum, ne var kadının durumunda? Niye bu kadar uzatıyorsun? Sakin bir yerde kafa dinlemek istediye gölün iyi bir tercih olduğuna kanaat getirmiştir. Sen de hikâyelerin için aynı yolu seçmedin mi? Her şeyden nem kapmasana. Haydi, kurulamaya devam et.”

Sokratis içinden, *Şeytan diyor ki*, diye geçirdikten sonra suyun içinden bir tabak çekti.

“Hanımefendinin oraya ne vakit gideceği belliymiş?” diye sordu Elenka. “Emlakçıya sordun mu?”

“Vakit belirtmemiş. ‘En kısa zamanda’ demiş, o kadar.”

“Ne kadar süreliğine kiralamış?”

“On günlüğüne” dedi Sokratis. “Mikis orada benim de kaldığımı söylemiş.”

“Mademki o evi çok istiyorsun, bence yarın Angelique’e uğra. Bir-iki günlüğüne orada kalmamıza razı olabilir.”

“Evet, kapısını çalacağım. Bakalım, şüphe çekici tavırlarla, sözlerle karşılaşacak mıyım? Mevzuyu değiştirelim. Andreas’la konuşurken hatırıma ne geldi, biliyor musun? Öğrenciyken disk atmaya heveslenmişim. Gel gör ki beceremedim. Daha doğrusu, kıymetimi takdir edemediler.”

Elindeki tabağı iki yüzünden tutup fırlatacakmış gibi yaparken tabak elinden kaydı, yere düşüp paramparça oldu.

Yağmur Lazarus Köşkü’nü âdeta dövüyordu. Şimşekler, keskin parıltılar ve yağmurla iç içe geçmiş ışık huzmeleri oluşturuyordu. Birbirlerini izleyen karanlık ve ışık, duvarlarda ne varsa değiştiriyor, başka görüntüler sergiliyordu sanki.

Çakan bir şimşegın ardından Andreas, aynadaki yansımasını gördü, boş bulunup irkildi. Panjurun açık olduğu-

nu fark etti ve koltuktan kalkıp kapattı. O esnada gök gürlemesi binayı zangırdattı.

Andreas, lambayı kulpundan kavrayıp misafir odasına girdi. Gök gürlemesi kesilmişti. Odanın pencereleri kapalı olduğundan şimşek, içeride tuhaf görüntüler oluşturuyordu.

Gözü ortadaki masaya gitti. Mösyö Lazarus, tanışlarıyla bu masada oturup bazı geceler ruhlarla temasa geçtiklerini söylemişti ona. Amerika'dan dönünce adama Sotiria'dan bahsetmeye ve onun ruhunu çağırmasını istemeye karar verdi. Sonra da sevgilisinin ruhunun, mahzendekilerin ruhlarıyla aynı yerde olup olmadığını kendi kendine sorarak yatak odasına kapılandı. Belki Sotiria da ruhlar âleminden dünyaya açılan mahzendeki geçidi kullanıyor, kimseye hissettirmeden gidip geliyordu. Acaba Vangelis de orada mıydı?

Gökyüzü kurşunileşmişti. Bulutlar kararıyordu. Yağmur her an indirecek gibiydi.

Angelique, böyle havaların onu kasvete boğduğunu söyledi ve “İyi ki bu ruh hâlim yüzüme yansımıyor” dedikten sonra kendini süzdüğü aynayı elbisesinin cebine soktu.

Sokratis, “Ben böyle havaları severim” dedi. “İnsandan insana değişir tabii.”

“Kısa sürede ikinci kez bir araya geliyoruz. Sebebi vardır.”

Detektif, “Yine cinayet meselesi” dedi ve isteğini kadına anlattı.

Bir süre ne diyeceğini bilemez hâlde bekledikten sonra, “Elbette o evde benimle kalabilirsiniz” dedi kızıl saçlı. “Eşinizle tanışmaktan mutluluk duyarım.”

“O da memnun olacaktır. Bir şey sorabilir miyim?”

Angelique, “Sizi dinliyorum” dedi ve sardığı sigarayı ağızlığına takıp yaktı.

“Neden o evi tutmaya karar verdiniz? Burada canınızı sıkın bir hadise mi oldu? Öyle bir durum varsa yardım etmek isterim.”

Kadının yüzünde hoş bir tebessüm oluştu.

“Teşekkür ederim. Çok nazik ve düşüncelisiniz. Aslında oraya gitme niyetim yoktu. Peki, nereden çıktı? Çalıştığım ressamlardan biri dağlarda manzara tabloları yapmak istiyor. Bana öyle bir yer bilip bilmediğimi sorunca aklıma orası geldi. Etrafı inceleyecek ve ressam dostuma uygun olup olmadığını bildireceğim. Kendim için çarpıcı poz mekânları bulmam gerek. Kabul ederse baharda o evde kalıp birlikte çalışacağız.”

“Neden baharda?”

Kadın kıkırdayarak, “Buz gibi havada ağaçların arasında, gölün içinde nasıl çıplak poz vereyim, donup kalayım mı?” dedi ve bir kahkaha patlattı.

“Demek öyle? Emlakçı Mikis’i evvelden tanır mıydınız?”

“İlk kez gördüm. Bürosu merkezî bir yerde olduğu için ona gittim. Evde kaldığınızı bana söyledi. Ne tesadüf, değil mi? Bu vesileyle ondan yazar olduğunuzu öğrendim. Ne manalı bir iş.”

“Öyledir” dedi Sokratis. “İlk görüşmemizde yüzü yanmış adamdan korktuğunuzu söylemişsiniz. Ya karşınıza çıkarsa, rüyalarınıza girip kâbusunuz olursa?”

“Hiç laf etmez, kaçarım. Eve gelirse kapıyı kilitlerim. Aman, bırakın şu asap bozucu adamı. Kahve içer misiniz? Göle gelişt vaktinizi de konuşuruz.”

Detektif, memnun olacağını söyleyip teşekkür etti.

Yazıhanesine girmeden evvel iş hanının bitişiğindeki pastanede pasta yemek istedi. İçerisi kalabalıktı. Kapı dibinde bir masada anca yer bulabildi.

Sipariş vermek için garson beklerken bir garsonun iki müşterinin yanına gittiğini ve gözleriyle kendisini işaret ettiğini fark etti. Cüsseli, kalın bıyıklı, uzun favorili bir adam ile bir kadın ayağa kalkarak ona doğru hareketlenince de merakı depreşti.

Adam, “İyi günler Kiryos Eliseos” dedi. “Adım Antonidis Zahouris. Andreas’ın babasıyım. Eşimi de tanıtayım. Teodora.”

Anlık şaşkınlığını takiben, “Memnun oldum” dedi hafiyeli.

Adam ve kadın, masaya oturdular.

Antonidis başladı söze.

“Sizi bekliyorduk. Büronuzda bulamayınca buraya indik. Biraz vakit öldürdükten sonra kapınızı tekrar çalacaktık. Garson sizi gösterdi de...”

Sokratis, “Tanışmış olduk” diyerek adamın konuşmasını böldü ve sordu. “Ziyaretinizin sebebi nedir?”

“Teşekkür etmek için... Andreas’ı geç vakitte kendi başına bırakmayıp göldeki uğursuz evde konuk etmiş, kahvaltıyla karnını doyurmuşsunuz. Geçenlerde eşimle çalıştığı yere uğradık, o vakit bahsetti.”

Teodora, “Size müteşekkirim” dedi. “Andreas bizim için önemlidir. Bir rahatsızlığı var. Bu sebeple üstüne düşeriz, hep iyiliğini isteriz.”

“Nasıl bir rahatsızlık?” diye merakla sordu hafiye.

“Gündüzleri defalarca uykuya dalar, kısa süreli rüyalar görmüş. Bazısı ürkütücüyümüş.”

“Öyle mi? Rahatsızlığın sebebi neymiş?”

Sözü Antonidis aldı ve “Aptal çocuk” diyerek başladı. “Duyduklarının etkisine kapılmış. Kısa yoldan para kazanma sevdasına kapılınca eski devirlerden kalma gömü aramaya kalkışmış. Terk edilmiş bir cüzzamhane var. Oranın bahçesinde... Bir çukur mu, hendek mi, ne bulmuş. Evvelki sene. Bulmasına bulmuş da aşağı inerken kayıp düşmüş. Başını oraya buraya çok kötü çarpmış, uzun süre baygın kalmış. Kan içinde. Doktor, bu yüzden olabileceğini söyledi. Şunu da ifade etti... Bu rahatsızlığa narkolepsi mi ne denirmiş.”

“Pekâlâ. Anlaşıldı. Peki, oğlunuz hendekten nasıl kurtulmuş?”

“Kendine gelip toparlanınca tırmanmış, paçayı kurtarmış. Eve geldiğinde delirecek gibiydi. Çok kötü baş ağrısı çekiyordu. Yaraları hâlâ kanlıydı. Onu hastaneye yatırdıktan sonra hendeğe gittim ve yine toprakla kapattım.”

Detektif, “Hendekte ne vardı?” diye sordu.

“Bakmadım. Andreas’ın dediğine göre kafatası, kemik parçaları filan varmış. Bir de lanet levhası. Resimli, yazılı bir şey... Ucu sivriymiş. Hepsi toprağın altında şimdi. Fakat Andreas... Hâlâ başını çarpmasının bedelini ödüyor.

Kim bilir, kafasının içi nasıl zedelendi? Yine de sağlığında bozulma yok, sapasağlam ayakta. Talihsiz çocuk. Paniyon Oyunları'nda başına geleni biliyor musunuz?"

"Keşke o mayiyi içmeseymiş."

"İçmeseydi yarışı mutlaka kazanacaktı. Çok çalışıyordu. O kız ve kardeşi yüzünden istikbalini mahvetti. Hâlbuki ben ve karım onun için ne güzel bir hayat planlamıştık."

Bir garson geldi. Detektif, siparişleri sonra vereceklerini söyledi. Saygılı bir tavırla çekildi garson.

Antonidis, "Ben orta hâlli bir manifaturacıyım" diyerek devam etti. "Yıllardır çalış çalış, hep aynı yerde saydım. İstedim ki Andreas meşhur bir sporcu olsun. Onun şöhretiyle, insanlar ailesinden de sitayişle bahsetsin. Onun namı, bize sosyete kulüplerinin kapısını açsın. Birlikte gazetelere, mecmualara haber olalım."

Baba susunca Sokratis, "Sadede gelirsek, anlayabildiğim kadarıyla hep bunları planladınız" dedi.

"Hep öyle, hep öyle. Andreas, ünlü olunca müşterim de artacaktı. Ailecek paraya ve statüye kavuşacaktık."

Teodora, "Huzur bulacaktık" diye söze karıştı. "Mutluluk ve hayatın keyfini sürmek hakkımız, Kiryos Sokratis."

"Planlar her zaman hedefe ulaşmaz."

Antonidis, sesini yükselterek, "Ulaşacaktı, bizimki ulaşacaktı" dedi. "O dağlı pespaye kız ile büyücü ağabeyi olmasaydı hedefimize varacaktık." Birinin gırtlığını sıkarcasına iki elini kenetledi. "Onlar yüzünden oğlum içkiye başladı."

"Demek öyle."

Sözü tekrar Teodora aldı.

"Evimizin oralarda bir şaraphane var. İzbe bir yer. İt kopuk mekânı. Temiz çamaşır veya yemek almak için eve uğradıktan sonra hep oraya gidermiş. Kendi söyledi. Bugün de gitmiştir. Kirlileri eve bırakmaya gelmişti. Ah Sotiria, ah Vangelis... Yavrumuzu ne hâle getirdiniz."

"Şaraphaneye baktınız mı? Belki bu kez gitmemiştir."

“Niye bakalım?” diye gürlledi baba. “Öyle rezil bir yerde görünmek bana yakışmaz. İtibarım zedelenir.”

Sakin olmaya çalışarak, adamın ağzını yoklamaya karar verdi detektif. “Sotiria’yı ve biraderini gördünüz mü, tanıştınız mı, konuştunuz mu?”

“Bayraklı pazarında Andreas göstermişti” dedi Antonidis. Karısı, “Görmez olaydık” dedi.

Baba, “Uzaktan gördük” diyerek devam etti. “Niye tanışalım? Ne konuşacaktık onlarla? Bizim seviyemizde olmayanlarla...” Yüzü gittikçe kızarıyordu. Ansızın iri ellerini masaya vurdu, “Çocuğumuza hayatı zindan ettiler” diye bağırdı ve hızla yerinden kalkarak kapıya seğirtti.

Teodora, onu takip etti.

Pastanedekiler, Antonidis’e, karısına ve detektife baktılar. Adam peşinde karısıyla kapıyı çarpıp çıktıktan sonra yiyeceklerine ve içeceklerine döndüler.

Sokratis, garsondan çikolatalı pasta istedi. Zihninde Andreas vardı. Lazarus Köşkü’ndeki görüşmelerinde evinin nerede olduğunu söylemişti Andreas. Kafa çektiği şaraphaneyi sorup soruşturup böylece bulabilirdi.

Saint-Antoine Kilisesi ile manastırın ve İtalyan Okulu’nun etrafında bir süre dolaştı, aradığı şaraphaneyi bulamadı. Bir manava girip yerini sordu. Tarif üstüne, geldiği yolu bir kez daha sinir içinde kat ederek yürüdükçe yürüdü. Sonunda manavın bahsettiği sokağa saptı ve yıkılacakmış gibi duran binaya girdi.

Şaraphane, basamakların altında, izbe bir yerdi. Gaz lambalarının ışığı, masalarda demlenenlerin gölgelerini duvara yansıtıyordu. Kimi kısık sesle, kimi bağıra çağıra konuşuyordu.

Andreas, dipteki masalardan birindeydi. Bir tahta parçasına çakıyla bir şeyler çiziktiriyordu. Sokratis, onun başına dikildi ve ters ters baktı.

“Kiryos Eliseos” dedi başını kaldıran Andreas. “Buyurun oturun be, zebella gibi durmayın.” Sesi peltek peltekti. “Sevindim, sevindim, sizi gördüğüme sevindim.”

Sokratis, “Elindekilerle ne yapıyorsun?” diye sordu.

“Kazıyıp yazdıkça rahatlıyorum.” Çakıyı kapattı, tahayla birlikte ceketinin cebine soktu.

“Bakıyorum, içmeye erken başlamışsın.”

“Şarabın vakti mi olur?” Masadaki kupayı titreyen elle-riyle ağzına götürdü.

“İçmeyi bırak, ıkalalım. Kafanı bir sebilde soğuk suya sokayım, kendine gel. Ayılana kadar da yürürüz. Soğuk hava seni kendine getirir. Biraz konuşalım. Haydi kalk.” Delikanlının kolunu kavradı.

Andreas, kolunu hışımla çekti, “Bırak be! Ne konuşacağız?” diye bağırdı. “Lanet yemişim, sevgilim ölmüş, hayatım bitmiş. Karışma bana! Başıma annem, babam kesilme. Ne yapacağım bak! Sevgilimin mezarına koşup canıma kıyacağım.” Kendini yere atıp sırtüstü uzandı. “İşte böyle, böyle öleceğim işte. Sotiria Maria, bekle geliyorum.” Kollarını ve bacaklarını iki yana açtı.

İçeridekiler susmuştu. İçkiden kan çanağına dönmüş gözler, delikanlı ile detektif arasında gidip geliyordu.

Sokratis ortaya seslenerek, mekânın sahibinin nerede olduğunu sordu.

Şişman, kirli önlüklü biri, “Benim” dedi.

Detektif, ondan su istedi. Adamın getirdiği kovadaki suyu Andreas’ın üstüne bir çırpıda boşalttı.

Andreas, bağırarak kalkmaya çalıştı. Zor da olsa doğru-luyordu ki kasmaya başladı. Sokratis, üstüne kusmuk sıçramasını diye geriye çekildi.

Yağmur ve denizden gelen dalgalar yüzünden Bayraklı sahilini sel götürüyordu. Sokratis’e kalsa, kapalı bir mekâna postu serecekti. Gel gör ki Andreas, yağmurun ona

iyi geldiğini söylüyor, bir kafeye veya pastaneye girmeye yanaşmıyordu.

Sokratis, “Kendine geldin mi?” diye sordu.

“Üzerime su bocalamanız, çorba ve kahve içirmeniz sayesinde toparlanabildim. Yürüyüş de beni hayli açtı. Sadece başım ağrıyor. O da mühim değil.”

“Aklını başına topla.”

“Ne yapayım? Sotiria Maria da beni bırakıp gidince yaşam iyice katlanılmaz oldu. İçince sızıyor, dertlerden kopuyorum. Ama...”

“Ama ayılınca dertler tekrar başlıyor” diye delikanlının konuşmasını kesti hafiye.

“Haklısınız. Yine de boş bir anıma geliyor, içkiye sığınmak istiyorum. Eskiden ağzıma içki koymazdım. Paniyon’un yarattığı suçlamaları unutmak için bile. Fakat Sotiria Maria ölünce... Aklıma o yanık suratın laneti de gelince... Bana Paniyon gününde de lanet savurduğuna eminim.”

“Nasıl?”

“O da seyirciydi. Mutlaka bana lanet yolladı. Hıncı var. Kıskanıyor. Benim gibi güçlü olmadığından... Sevgilisi olmadığından... Belli.”

“Lanet saçmalığını unut” dedi Sokratis ve devam etti. “Bugün baban ve annen beni görmeye geldiler.” Pastanedeki görüşmeyi Andreas’ın rahatsızlığına değinmeden nakletti.

Berikinin karşılığı, kayıtsız bir tavırla omuz silkme oldu.

“Pekâlâ” dedi Sokratis ve yol kenarındaki faytonu başıyla işaret etti. “Boş araba bulmuşken binelim. Daha fazla ıslanmanın âlemi yok.”

Fayton, tren istasyonuna varana dek konuşmadılar.

Sokratis, arabadan inerken, “Dağdaki görüşmemizden bu yana Sotiria’nın veya ağabeyinin tanıdığı birileri aklına geldi mi?” diye sordu. “Anımsasaydın büroma uğrayacaktın. Hatırından çıkmıştır belki.”

“Gelmedi.”

Andreas’la vedalaştıktan sonra gişeden biletini aldı ve kapalı kısma geçti hafiye. İçeride fazla kimse yoktu. Düşünceler içinde bir sigara yaktı, küllüğe bastırıp söndürdüğü vakit tren perona girdi.

Antreye adımını atınca oturma odasından gelen sesler işitti, Elenka’nın konuğu olduğu sonucuna vardı ve kısık kısık söylenmeye başladı. Olacak iş miydi şimdi, sırlıslık hâlde misafir karşısına çıkmak? Oysa trende ne güzel plan hazırlamıştı. Banyo yapacak, sobanın karşısına kurulup sıcak şarap içecek, ıslanmanın ve titremenin acısını çıkaracaktı. Gel de bunları misafir varken yap. Her tarafı sel götürürken neden gelir bu misafir? Otursana evinde. Keyif bozucu.

Çamurlu çizmelerini hışımla fırlattı ve durum muhakkemesine girişti. Ziyaretçiye görünmeden banyoya mı girseydi, yoksa yarım ağızla hâl hatır sorup banyoya öyle mi koşsaydı. Belki yıkanana kadar konuk gider, kendisi de planını gerçekleştirirdi. Nihayetinde bunda karar kıldı. Zira misafire görünmese, konuk da karısının samimi ve hatırlı bir arkadaşıysa, Elenka’nın dilinden kurtulamazdı.

“Şeytan diyor ki” diye homurdanarak kapıyı itti, başını içeri uzattı. Elenka’yı Angelique Colette’le sıcak şarap içip sohbet ederken görünce afalladı.

Elenka, “Hoş geldin, bu ne hâl?” dedi. “Çok ıslanmışım.”

“Yağmura fena yakalandım. İyi akşamlar, Matmazel Angelique. Ne güzel sürpriz.”

“Merhaba, Mösyö Sokratis. Akşamüstü yolum bu tarafa düştü. Arkadaş ziyareti... Evinizin yerini tarif etmişsiniz. Eşinizle şimdiden tanışmak istedim.”

Elenka, “İşten henüz dönmüştüm, kapıda karşılaştık” diyerek araya girdi. “Angelique yarın sabah yola çıkacağını sana söylemiş.”

“Gelişinizi dört gözle bekleyeceğim, Madam Elenka.

Eşiniz, oradaki işinin bir-iki gün süreceğini belirtti. Keşke daha uzun süre kalabilseydiniz.”

Sokratıs, “Cinayet soruşturmaları hiç belli olmaz” diye karşılık verdi. “Hele oraya varıp işe al atayım, sonrasına bakarız.”

Elenka, “Üstünü hemen değiştir” dedi. “Üşüteceksin.”

“Haklısın. Müsaadenizle Matmazel Angeliqne. Giyineyim, hemen geliyorum.”

Odadan çıktı. Banyo yapmaktan vazgeçmişti. Angeliqne’ in konuşmalarına kulak verip onu daha yakından tanımalıydı. Üstüne üstlük Elenka, sıcak şarabı hazırlayıp onu angaryadan kurtarmıştı. Güzel. Yatak odasına çıkarken hapşırık tuttu, içini soğuk algınlığına yakalanma endişesi sardı. Yaşı ilerledikçe bünyesi daha hassas mı oluyordu acaba?

Feyyaz, mor ışık saçan lambanın ve şöminenin kızıl alevinin aydınlattığı odada kırmızı yatak örtülü karyolaya uzanmıştı. Gözleri aynanın karşısında işveli hareketlerle soyunan Rum dilberdeydi. Esmer kadının göğüslerine bakıyor, sonra gözlerini aynaya dikip kadının dolgun kalçalarını ve sırtını seyrediyordu.

Kadın, soyunduktan sonra müşterisinin elbiselerini çıkarmaya başladı. Daha fazla dayanamayan Feyyaz, ona arzuyla sarılarak dudaklarından öptü, boynunu ve gerdanını kokladı, başını göğüslerine bastırdı, meme uçlarını ısırdı. Elbiselerinden ve iç çamaşırlarından kurtulur kurtulmaz kadını kucaklayıp yatağa yatırdı, kendini kaybetmişçesine dudaklarını kadının vücudunda dolaştırmaya koyuldu. Kadın yapmacık kahkahalar attı, zoraki zevk inlemeleriyle Feyyaz’ın omuzlarına uzun tırnaklarını geçirdi ve bacaklarını iyice açtı.

Kadının üstünde gidip gelmeye başladı adam. Esmer dilberin inlemeleri arttıkça hızlanıyor, o da daha derine girmeye çalışıyordu. Boşaldığı vakit soluk soluğaydı ve ter

içinde kalmıştı. Bir süre öyle bekledi. Kadın onu itince doğruldu, kendini sırtüstü yatağa attı. Ardından, kadını kendine çekip okşamaya koyuldu. Kadın uzaklaştı, ruhsuz bir sesle içki ve sigara istedi.

Yataktan çıkıp pencere kenarındaki sehpa yöneldi Feyyaz. Yağmur bastırınca kapağı Meyhaneboğazı'ndaki umumhaneye atmış, müşteri bekleyen Rum kadına göz kırpmıştı. İstanbul'dan geldiğinden beri kimseyle sevişmediği için kadınla birlikte olmak iyi gelmişti ona. Sicil raporunu, tabanca atışlarını, Bahadır'ın paylamalarını ve cepheye sürülme endişesini kafasından silmişti.

İki kadehe konyak doldurdu. Tabakadan bir sigara çıkararak kadehle birlikte kadına uzattı. Sehpadaki kibriti alıp esmerin sigarasını yaktı. İçkilerini yudumlarırken kadın, onu yine beklediğini söyledi ve sigara dumanını yüzüne üfledi.

İçkileri bittikten sonra giyindiler.

Umumhanenin sahibesi rüküş, yaşlı kadın, Feyyaz'ı kapıya kadar geçirdi.

Yağmur dinmişti.

Genç adam, yağmur kokan, karanlık sokaklarda yürümeye koyuldu. Bir süre sonra sokaktaki ayak seslerinin sadece kendine ait olmadığını anladı. Başını arkaya çevirince bir adam gördü.

Adam, bir süre duraksadı, akabinde yan sokağa saptı.

Feyyaz yoluna devam etti. Tekrar arkasına dönünce kimse dikkatini çekmedi. Çok geçmeden, yine ayak sesleri işitti ve karşı kaldırımında hızlı adımlarla ilerleyen bir kadın gördü. Kadın sokak lambasının altından geçerken, birlikte olduğu hayat kadını tanıdı ve yanına gidip sordu.

“Bu saatte tek başına sokakta işiniz ne?”

Kadın irkilerek, “Siz?” dedi.

“Evinize kadar eşlik edebilir miyim? Gecenin bu vaktinde ne olur ne olmaz.”

Aldırmaz bir tavırla, “Siz bilirsiniz” dedi kadın. “Hasta annemi ziyarete gidiyorum. Bu yüzden umumhanedeki işi orada sürdürmek niyetiniz varsa aklınızdan silin.”

Feyyaz, endişelenmemesini söyledi ve adımlarını hızlandıran kadının peşine takıldı. Eve kadar konuşmadan yürüdüler. Kadın, yarım yamalak teşekkür ettikten sonra eve girdi.

12

Kiralık arabasını balçığa saplanmasın diye gölden uzaklaştırdı ve ormanın kenarından geçirip evin önünde durdurdu. Karısının elini tutup arabadan inmesine yardım etti.

Kapıda beliren Angelique, “Sizi burada görmek ne güzel, gözümüz yollarda kaldı” diyerek onlara yöneldi. Elenka’yı yanaklarından öpüp hafiyeyi başıyla selamladıktan sonra eve doğru seslendi. “Misafirlerimiz geldi.”

Detektif, merakla eve bakınca Teofile’yi ve kız kardeşini gördü.

Selamlaşma faslı bittikten sonra Sokratis, “Kiryos Teofile, sizi ve Kirya Elefteria’yı burada göreceğimi sanmıyordum” dedi.

“Şartlar öyle gerekti” dedi zeytinci ve Angelique’e baktı.

Kızıl saçlı, “Başıma garip bir olay geldi” diyerek sözü aldı. “Korku içinde köye gidip yardım istedim. Mösyö Teofile ve Madam Elefteria’yla bu vesileyle tanıştık. Beni evlerinde konuk ettiler. Bugün geleceğinizi bildiğim için tekrar buraya döndüm. Onlar da eksik olmasınlar, beni yalnız bırakmadılar.”

“Olayın ne olduğunu öğrenebilir miyim?” diye sordu detektif. “Sizi köyde kalacak kadar ürküttüğüne göre asap bozucu olmalı.”

“Bana bir şey yapmadılar, yine de, evet, çok korktum. Şöyle açıklayayım. Arabayı gölün öte tarafında durdurmuşum. Uzaktan evi seyrediyordum. Hayranlıkla... Akabinde, atı hareketlendirdim. Evin kapısı açıldı ve birileri dışarı fırlayıp ormanda gözden kayboldu.”

Teofile, “İki adammış” diyerek araya girdi.

Sözü tekrar Angelique aldı.

“Uzak olduğundan yüzlerini tam seçemedim. İkisi de keldi.”

Sokratis, tabakasından çıkardığı sigarayı yaktı.

“Bak sen, demek öyle? Evde iz bırakmışlar mı?”

Cevap, yine Teofile’den geldi.

“Doğru dürüst bakamadık.”

Elenka, “Sokratis şimdi içeri girer ve ortalığı kolaçan eder” dedi. “Dışarıda bekleyelim.”

Detektif, başıyla karısını tasdik etti, sigarasını fırlatıp eve girdi.

Odalara baktı evvela. Çarşaf, yorganlar ve battaniyeler darmadağın. Halıların üzerinde çamurlu ayak izleri vardı. Mutfak kısmına yöneldi. Kapı kacak yerli yerindeydi. Adamların karınlarını doyurduklarına dair emare bulamadı. Muhtemelen sadece soğuktan korunmak için girmişlerdi. Zihninde suallerle dışarı çıktı, onu bekleyenlere etrafı kontrol edeceğini söyledi.

Ağaç dallarını iterek ilerliyordu. Parmağı tabancasının tetiğindedi. Bir süre daha yürüdüktan sonra gözüne şüphe uyandırıcı bir şey takılmadı, eve dönmeye karar verdi. Derken, bir çığlık işitti ve nereden geldiğini kestirmeye çalıştı. İkinci çığlıkta yeri tahmin etti, silahın horozunu kaldırarak hızlandı.

Çok geçmeden kendini bir patikada buldu. Birkaç adım sonra bahçe içinde bir bina gördü ve yaklaştı.

Bahçe duvarının bir kısmı kırık döküktü. Bir kısmı tamamen parçalanıp toprağa karışmıştı. Aralık demir kapısı pas içindeydi.

Sokratis, kapıyı iterek içeri girdi ve binaya daha dikkatli baktı.

Kurşuni renkli taş bina iki katlıydı. Dar ve uzun, tepele-

ri sivri pencereleri parmaklıklıydı. Hiçbirinde cam yoktu. Binanın kapısının önüne ayaklarıyla iblisleri ezen ve haç taşıyan üç melek heykeli dikiliydi.

Sokratis, duvardan sarkan bir tabela gördü. Yazıları solup gitmiş, çatlak içindeki tabelada *leprosarium* ibaresini okuyabildi ve binanın Teofile'nin bahsettiği eski cüz-zamhane olduğunu anladı. Vasos'un yaşadığı yerd aynı zamanda. Andreas'ın düştüğü hendek de buralarda bir yerlerde olmalıydı.

Kulağına sesler geldi. Biri, bir şeye vuruyordu sanki. Sesleri izledi Sokratis ve binanın arka tarafına doğru hızlandı.

Tekrar bir çığlık yankılandı ve binanın arkasında, birinin elindeki bastonu yere indirip kaldırdığını gördü hafiyeye. Onun, yanık yüzlü adam olduğunu anlaması uzun sürmedi.

Yaklaşarak, "Ne oldu, başımız dertte mi?" diye sordu.

Vasos, "Sizsiniz" diye haykırdı. "Yine sizsiniz. Evvela ölü kuş... Şimdi de bunu kapıma bıraktınız. Benden ne istiyorsunuz?"

Sokratis, adamın bastonla vurduğu yere bakınca âdeta yere yapışmış bir yılan gördü.

"Bu işle alakam yok Beyefendi."

"Hangi alçağın işi?" diye bağırdı beriki. "Alevle gelen hayaletlerin işi mi? Ateşin, beni kavuran ateşin. Cehennem ateşini, bu dünyada gördüm ben."

"Sakin olun. Hayaletleri, cehennem ateşini filan da unutun. Bu mevsimde burada yılan... Tuhaf."

"Ölüydü. Biri üzerine basıp ezmiş. Ben de bastonla daha beter ettim. Mağaralarda kış uykusunda çok yılan olur." Sakinleşmiş görünüyordu.

Sokratis'in aklına yöreye ilk gelişinde bir mağarada gördüğü kış uykusuna yatan yılanlar geldi ve "Biliyorum" dedi. "Dediğiniz gibi acaba kimin işi ve sebebi ne?"

"Dolaşmaya çıkmıştım. Dönünce kapıda gördüm. Delirecek gibi oldum. Bağırdıkça bağırdım, vurdukça vurdum."

“Anlıyorum. Bahsettiğiniz kuş ölüsü neyin nesî?”

Adam bastonuyla bir ağacın dibini işaret etti. Yılanlara bir tekme savurduktan sonra eve girdi.

Sokratis, Revolver’i beline soktu. Ağacın dibinde, neredeyse toprağa karışmış durumdaki kanarya leşine baktı.

Teofile’nin evindeydiler. Şöminenin ısıttığı oturma odasındaki koltuklara karşılıklı kurulmuşlardı. Odanın dört bir tarafındaki sehpalara yerleştirilmiş lambaların ışığı oldukça parlaktı. Teofile, konuklara ikramda bulunmak için odaya girip çıkıyordu.

Sokratis, göldeki evde onu merakla bekleyenlere Vasos’la karşılaşmasından, kuştan ve yılandan bahsetmişti. Elefteria, onu istemeyenler olduğunu, gitsin diye öyle bir adilik yapabileceklerini belirtmişti. Ardından, başkalarının kullandığı yataklarda yatmasınlar diye ziyaretçileri köye davet etmişti. Böylece iki arabayla Spylos Haçı’nın yolunu tutmuşlardı.

Teofile, et ve börek tabaklarını ortadaki sehpaye bıraktı.

Elefteria, bir şişe şarap açıp kadehleri doldurdu.

Sokratis, “Bu güzel yemeğe başlamadan evvel birkaç sorum olacak” dedi ve Elefteria’ya baktı. “Cinayetler hakkında sizinle yeterince konuşamadık. Vangelis’le ve Sotiria’yla sohbetlerinizden bahseder misiniz? Hafızanızı yoklayın. Cinayetlerin esrarını çözebilmem için anlatacaklarınızın büyük katkısı olacak.”

“Yardımda bulunmayı çok isterim. Ne var ki aklıma doğru dürüst bir şey gelmiyor. Ne konuşurduk, ne konuşurduk?” Bir süre düşündü ve devam etti. “Pazarlarda işlerin nasıl gittiği mesela... Bitkilerin özellikleri... Sotiria’nın çömllekleri... Köydeki dedikodular... Hepsi bu.”

“Süleyman Bey’den duyduğuma göre Vangelis’in bir defteri varmış. İçinde rüya tabirleri de bulunmuş. Evde göremedim. Muhtemelen kanıt niyetine jandarma el koy-

muştur. Acaba o defterin muhtevası hakkında bildiğiniz var mı?”

“Evet, az veya çok haberdarım” dedi kadın. “Vangelis, ‘Oneirokritika defteri’ derdi. Bizans ve Grek rüya tabirnamelerinden esinlenme... Tabirnamelere Oneirokritika denirmiş. Defterde tabirlerden başka şifalı bitkilere dair notlar da vardı. Vangelis, bir keresinde bana göstermişti. Tokalı bir kayışla bağlıydı.”

Teofile, “Belki dediğiniz gibi zaptiye, belki ev sahibi, belki de katil almıştır, Kıryos Sokratis” diyerek araya girdi. “Ama neden? Saçmalık dolu o şeyi kim ne yapsın? Vangelis, sahtekârın tekiydi. Palavralarıyla herkesin gözünü boyar, cebini doldururdu.”

Hafiye, “Nasıl?” diye sordu.

“Rüya yorumu için ona giderlerdi. Vangelis, rüyanın açacağı dertlerden korunmaları için onlara iksirlerinden satardı.”

“Demek öyle? Pekâlâ. Öğrendiğim iyi oldu. Buralardaki araştırmamı derinleştirmek kararındayım. Yakınlarda başka köy var mı? Katilin izini başka yerlerde de sürsem iyi olacak.”

“Bizimki gibi küçücük bir yer var” dedi zeytinci. “Türk köyü. Arabayla gidebilirsiniz.”

“Orada birileriyle konuşsam iyi olur. Belki katili veya meçhul ziyaretçileri gören vardır. Sabah yola koyulurum.”

Elefteria, “Kolay bulursunuz” dedi.

Angelique, “Artık bu tatsız mevzu kapansın, kadehlerimizi kaldıralım” dedi.

“Müsaadenizle bir sorum daha var” dedi hafiye. “Kıryos Teofile, buraya gelirken dikkatimi çekti. Stavros’un evi kapkaranlık. Hiç ışık yok. Yine avda mı?”

“Evet.”

Angelique, çekingen bir tavırla, tekrar araya girdi ve “Türk köyündeki işiniz uzun sürer mi, Mösyö Sokratis?”

diye sordu ve gözücüyla detektife bakarak bir sigara sarmaya başladı.

“Bilmem. Niye sordunuz?”

“Artık burada kalmak istemiyorum. Eve birileri girdi, asabım bozuldu. Siz ne yaparsınız bilemem. Ben en kısa zamanda gitsem... Her şey normalleşince ressam arkadaşımın hatırına dönerim.”

Sokratis, “Duruma göre hareket ederiz” dedi ve kadeh kaldırma vaktinin geldiğini belirtti.

Kadehler birbirine vurulurken, aklında Vasos vardı. Türk köyüne gitmeden evvel sabah erkenden onu bir kez daha görmek niyetindeydi.

Sokratis, cüzzamhanenin kapısını açmak üzereyken tok bir ses işitti ve sesin geldiği tarafa döndü. Vasos, bahçe duvarının sağlam kısmına dayanmış, elindeki bastonu taşlara vuruyordu.

Detektif, “Günaydın” dedi. “Rahatsızlık verdiğim için kusura bakmayın. Uğramak istedim.”

“Gidin.”

“Birkaç soru sorsam da öyle gitsem...”

“Cevaplayacak sorum yok. Beni o meşaleli alçağın saldırısından kurtarsanız da sizinle konuşmak zorunda değilim.”

“Şunu açıklamama izin verin. Ben detektifim. Buradaki cinayetleri tahkik ediyorum.”

“İlgilendiğim mevzu değil” diye karşılık verdi yüzünü kapatan fuların bastıracağı boğuk sesle. “Rahat bırakın.” Karşısındakine vuracakmış gibi bastonu kaldırdı.

“Şu sorularıma cevap verirseniz hemen gideceğim. Lütfen. Vangelis’i ve Sotiria’yı iyi tanır mıydınız?”

“Evlerine şifalı iksir almaya giderdim. Parasıyla. Param bitince sonradan ödemek üzere aldım. Veremedim ama. Bu sebeple son gidişimde beni taşıyarak kovdular. Yanlarında köşte çalışan sahtekâr, hileci çocuk da vardı. Yeter mi?”

“Duyduğuma göre onlara lanet savurmuşsunuz.”

“Hak etmişlerdi.”

“Andreas’ı Paniyon’da izlemeye gitmişsiniz.”

Vasos, “Özellikle onun için değil” dedi. “Aklıma estikçe Smyrna’ya giderim. İnsanlardan uzakta denize ve kadınlara bakarım. Genç kızlara da... Hoş, işveli kahkahalara kulak veririm. Döneceğime yakın izbe bir yerde kafa çekeirim. Acıyla dağlanarak.”

“Parayı nereden buluyorsunuz?”

“Köyde veren olur. Papaz da cebime bir şeyler koyar.”

“Civarda şüphelenizi çeken yabancılara rastladınız mı?”

Vasos sesini yükselterek, “Gözüm sadece kendimdedir. Bu pis suratta” dedi.

“Durumunuz için üzgünüm.”

“Ne acınmaya ne de teselliye ihtiyacım var.” Bastonu bir kez daha taşa vurdu.

Sokratis binaya doğru döndü ve “Değişik bir yer” dedi. “İçeriye dolaşmamda bir sakınca var mı?”

“Neden?”

“Böyle eski mekânlara meraklıyım.”

Vasos, uyuyacağını söyleyip binaya girdi, kapıyı sertçe kapattı.

Sokratis bahçeden çıkarak arabaya atladı. Bir süre ayakta dikilip etrafa bakındı, Türk köyünün yerini belirlemeye çalıştı.

Köy meydanında onu karşılayan beyaz sakallı, kamburu çıkmış yaşlı adam, ziyaret sebebini öğrenince hüzünlü bir tavır takındı. Vangelis ile Sotiria’nın ölümüne üzüldüğünü belirtti. Etrafındaki fesli ve sarıklılar, mırıltılarla onaylayıp başlarını öne eğdiler. Evlerden iskemleler getirildi, karşılıklı olarak meydana sıralandı. Hep birlikte oturdular.

Sokratis, yaşlı adama, “Kardeşleri tanır mıydınız?” diye sordu.

“Sadece pazarlarda karşılaştık. Samimiyetimiz yoktu. Cinayeti iki gün sonra öğrenebildik.”

“Kimden duydunuz?”

“Yolu Sipylos’tan bu tarafa düşen birinden.”

“Civarda gözünüze yabancı birileri ilişti mi?”

“Yok. Neden sordunuz?”

“Göldeki evde birileri görülmüş. Orada kaldıkları bariz. İki erkek.”

Adam, sakalını sıvazlayarak, “Buraya gelmediler” diye karşılık verdi. “Ormanda da görmedik. Hırsızları yakalamak için dağ bayır dolaştık, hayır, kimse yoktu.”

“Ne hırsız?” diye merakla sordu hafiye.

“Kestiğimiz koyunların etleri kayboldu. Mandıramızdan peynir, yoğurt çalındı. Somun somun ekmek de.”

Sokratis, sol gözünü kıstı.

“Ne vakit oldu?”

“Şubat’ın başlarıydı” dedi yaşlı adam. “Kimler yaptıysa iyi ziyafet çekmişlerdir. Belki bahsettiğiniz adamlardır.”

“Hep çoğul konuştuğunuza göre...”

“Tabii ya. Tek kişinin işi olamaz. Yalnız başınaysa bu kadar çok şey çalmazdı.”

Sokratis içinden, *Gayet mantıklı*, diye geçirdikten sonra sordu. “Onları gören oldu mu?”

“Hayır” dedi yaşlı adam.

“Jandarmaya haber verdiniz mi?”

“Bildirmedik. Haber versek ne olacak? Tedbir almadık diye jandarma karşısında biz kabahatli çıkarız.”

Oturanlardan bir kadın söze karıştı.

“Bizim evden gocuk çalmışlar. Derisi sağlam, dayanıklı hayvan derisidir. Battaniye de... Soğukla başka türlü baş edemezler.”

“Demek evleriniz, mandıralarınız hırsızlığa elverişli.”

Cevap, yaşlı adamdan geldi.

“Kapılarımızı kilitlemeyiz. Köy sandığının kapısı bile

kilitli değildir. Oradan da bir kese dolusu para aşırımı namussuzlar. Yorgunluktan erken yatar, hemen uykuya dalarız. Hırsız nedir, bilmeyiz. Oldu işte. Vardır bir hayır.”

“At ve araba çalmaya yeltenen oldu mu?”

Yaşlı adam, yanında oturan birinin sırtına vurdu.

“Bununkini... Birkaç gün evvel... Sabah kalktığında arabayı dışarıda, atı da otlakta bulmuş. Koşum takımları yerdeymiş.”

“Anlıyorum” dedi hafiye ve yine sordu. “Civarda heriflerin geceleyecekleri, zıkkımlanacakları bir yer biliyor musunuz?”

“Sizinkilerin köyüne giden yolda terke uğramış mezra var. Namussuzları ararken oraya da baktık. Evlerden birinde ocak niyetine çukur kazıp ateş yakmışlar.”

Sokratis, mezranın yerini sordu, aldığı cevabı içinden birkaç kez tekrarlardı. Köyde işi kalmamıştı artık. Vedalaşmak üzereyken, yaşlı adam, kadınlardan birine seslenerek konuşma ikramda bulunmasını istedi.

Mezrada ayakta kalan tek katlı, iki ahşap ev vardı sadece. Onlar da yerle bir olacaktı gibiydiler. Pencereleleri, kapıları parçalanmıştı. Bacaları çökmüştü.

İkinci evi kontrol ediyordu Sokratis. Toprak zemine kazılmış bir çukurun başında durdu. İçindeki dal parçaları kararmıştı. Ortalık kemikten geçilmiyordu. Gizemli insanların hâlâ civarda olup olmadıklarını kendi kendine sorarken at kişnesiyle irkildi. Kişnemeyi nal takırtıları izledi. İlerideki çorak tarlaya bakınca arabasının hareketlendiğini gördü. Üzerinde iki adam vardı. Sürücü yerindeki adam, atı şiddetle kamçılıyordu.

Sokratis hızla dışarı fırladı, belinden tabancasını çıkardı, havaya bir el ihtar kurşunu sıktı. Araba daha da hızlandı. Namluyu biraz daha aşağı indirdi hafiye ve arabanın yanından geçtiği bir ağaca nişan alarak üst üste tetiği çekti. Kur-

şunların isabet ettiği yerde ağaçtan parçalar koptu. Araba hızlanmaya devam etti. Kurşunlardan sakınmak için iki büklüm olan adamlar, dönüp dönüp detektife bakıyordu.

Koşarak ateş etmeye başladı hafiye. Bu kez hedefi arabaydı. Tekerleği vurmak istiyordu. Gelgelelim, araba öyle savrulurak ilerliyordu ki isabet ettiremedi. Takati yetmeyince ve soluk soluğa kalınca mecburen yavaşladı. Kalbi yerinden fırlayacakmış gibi atıyor, nefesi daralıyordu.

İki büklüm oldu, küfrederek yere çöktü. Kendini toparladıktan sonra arabanın gittiği yöne ağır aksak ilerledi, bir şey göremedi ve Türk köyüne dönmeye karar verdi.

Elenka, “Elinden ucuz kurtulmuşlar” dedi.

“Gençliğimde olsa peşlerinden öyle bir koşardım ki bir çırpıda tepelerine binerdim. Kurşunlarım da hedefi bulurdu. Lanet talih. Sanırım, yaşılanıyorum. O herifleri enseleyememek moralimi çok bozdu. Benden iş geçiyor mu ne? Artık köşeme çekilip sadece yazmakla mı uğraşsam?”

Elenka gülümseyerek kocasının elini tuttu.

“Karamsarlaşma. Üstelik, gençliğinde de hareketli değildin.”

Detektif, yüzünü buruşturarak kollarını kavuşturdu.

“Laf ola beri gele. Durup dururken niye böyle bir laf ettin?”

Elenka, kocasının yanaklarını okşadıktan sonra, “Hemen bozulma, kuzum” dedi. “Biraz takılmak istedim, o kadar. Moralin düzelsin dedim. Dur bakalım, daha çok iş var sende.”

“Tamam, tamam. Laf çevirmekte üstüne yok. Beni bile aştın.”

Konuk olarak kaldıkları evdeydiler. Angeliqve ve Elefteria, Sokratis eve gitmeden evvel dolaşmaya çıkmışlardı. Teofile’yse işteydi.

Elenka, “Mezrada bulduklarından meçhul adamların

orada kaldıkları belli” dedi. “Acaba bazen oraya, bazen göldeki eve mi sığınıyorlardı?”

“Galiba. Herifleri yerlerinden ettik. Angeliqve ve ben onları gördüğümüze göre civarda fazla kalmazlar. Maskele-ri düştü sayılır. Kim olduklarına gelince...”

Kocası susunca, “Evet?” dedi beriki.

“Sakın firariler olmasın? Şu kaçırılanlar?”

“Gönüllü mahkûmlar mı, nümayişte ortadan kaybolan- lar mı? Bu sonuca nasıl vardın?”

“Şöyle. İki herif, dazlakmış. Aklıma parfümcü Âdem Latif’in firari kardeşi hakkında söyledikleri geldi. Delikan- lının başına ustura vurmuşlar. Ne desem ki? Bir ihtimal. Kurcalamakta fayda var.”

Elenka, “Fırarı düzenleyen çete de yakalanamadı” dedi. “Adamlar, çeteye mensup belki. Onlar da iki kişiymiş. Ola ki ikisi de dazlaktır.”

“Muhtemelen çete mensubu değiller. Neden dersen, Smyrna’daki olayı hatırla. Birinin tabancası varmış. Mille- ti galeyana getirmek için havaya ateş etmiş. Oysa benden kaçanlar, ateş ettiğimde silaha sarılmadı. Arabada iki bük- lüm oldular. Korktular mı ne? Eminim ki mezrada, uzaktan beni görmüşlerdir. Bu durumda gözü kara bir çete mensu- bu ne yapar? Sığınağını eşeleyeyen, gizlendiği yeri saptayan adamı temizler. Dahası, arabayı beni öldürüp alabilirlerdi. Arkalarında tanık bırakmamak için. Aynı durum, Angeli- que açısından da geçerli. Eve yaklaştığımı fark edince sila- ha davranmadan kirişi kırmışlar. Hâlbuki şöyle veya böyle, o da görgü tanığı. Kurşunlayıp ormanda bir yere gömseler kimsenin ruhu duymazdı.”

Dalgın bir tavırla, “Ne yapmayı düşünüyorsun?” diye sordu Elenka.

Sokratis sigara yaktı, dumanı izlerken, “Smyrna’da çaresine bakacağım” dedi. “Yarın yola çıkmalıyız.”

“Bir planın var mı?”

“Evet, suya taş atıp sonucunu bekleyeceğim” dedi Sokratis ve devam etmek üzereyken kapı açıldı.

İçeri giren Elefteria, “Kiryos Eliseos, bir aksiliğe mi uğradınız, buraya nasıl geldiniz?” diye sordu. Heyecanlı görünüyordu.

Şaşkın bakışlarla, “Anlayamadım” dedi hafiy ve başına geleni aktardıktan sonra onu Türk köyünden birinin arabasıyla getirdiğini söyledi.

Elefteria’nın omzu üstünden başını uzatan Angelique, “Dolaşırken arabanızı Bayraklı yolunda gördük” dedi. “Bağırdık çağırdık, sizden karşılık alamayınca endişelendik. Demek o alçaklar...”

“Tamam, tamam, meseleyi uzatmaya gerek yok. Araba nerede şimdi?”

“Beraberimizde getirdik” dedi Elefteria.

“Çok teşekkür ederim.”

Angelique’e gördüğü adamların giysilerini hatırlayıp hatırlamadığını sordu. Gocuk cevabını alınca karısına göz kırptı.

O gün vaktinin çoğunu hedeflere ateş etmekle geçirmişti. Hava kararırken Bahadır Eşref’in talimatıyla, asker ranzalarından birinde dinlenmeye çekilmişti. Akşam yemeğini eğitimcisiyle birlikte kışlanın yemekhanesinde yemişti. Hiç konuşmamışlardı. Ardından, yine atış poligonunun yolunu tutmuşlardı. Bazısı mum ışığıyla kısmen aydınlatılmış, bazısı tamamen karanlığa gömülmüş hedeflere defalarca kurşun sıkılmıştı. Talimler başladı başlayalı en çok o gün tam isabet kaydetmişti. Gece gündüz fark etmiyordu artık. Bahadır bir şey demese de usta nişancılığa ulaştığını hissediyordu.

Pansiyon odasındaki duvar saatine baktı. On bir buçuğa geliyordu. Yatma vaktiydi. Yatağa girmeden evvel odayı havalandırmak istedi.

Perdeleri çekerek pencereyi açtı ve panjurları yana itti. Asansör Kulesi'nin dibinde bir karaltının köşeye gizlendiğini fark etti. Kendi kendine adamın onu gözetleyip gözetlemediğini sordu. Ardından zihni, umumhaneden çıktığı gece peşinden gelen, sonra ortadan kaybolan adama kayd. Bunlar tesadüf müydü yoksa peşinde gerçekten biri mi vardı?

Adamı görmemiş gibi bir süre bekledi. Kayıtsız tavırlarla sağa sola bakındı. Soğuk içine işleyince pencereyi kapattı, perdeleri aralık bıraktı, lambayı söndürdü. Perde aralığından gözlerini kuleye dikti.

Saatin gongu on ikiyi vururken kulenin önünde bir araba durdu. İçinden çıkan adam, binaya doğru yürüdü. Kulenin köşesindeki karaltı ona yaklaştı. Aralarında konuştuğuktan sonra arabayla gelen adam kule duvarına dayandı, diğeri arabaya bindi.

Feyyaz, kesinlikle gözetlendiği kanısına vararak tedirginleşti.

Sıkıntıyla koltuğa oturdu ve peşinde kimin olabileceğine kafa yormaya koyuldu, aklına kışla komutanı geldi. Adamın Harbiye Nezareti'nden istediği sicil dosyası artık gelmiş olmalıydı. Komutan kayıtlarda onu lekeleyecek bir şey bulamayınca, açığını yakalayabilmek için peşine adam takmıştı muhtemelen. Takipçisi tarafından genelevden çıkarken görüldüğüne göre kumandanın elinde bir koz vardı ve bunları çoğaltmak peşindeydi. Belki pansiyon odasına kadın almasını, civardaki evlerde sefahat âlemlerine katılmasını veya kuledeki gazinoda kumar oynamasını hevesle bekliyordu. Sadece sokakta değil, evde de gözetlenmesinin manası bu olmalıydı.

Andreas, gözleri irileşmiş vaziyette divanda doğruldu, yüzünü ovuşturdu. Bir süre soluk soluğa öyle kaldıktan sonra sakinleşti ve öğlen uykusunda gördüğü rüyalarını anımsamaya çalıştı.

Önce bir ağaç gördüğünü düşündü. Etrafında birileri vardı galiba. Kavga ediyorlardı veya ellerini kollarını sallayarak, bağıra çağıra konuşuyorlardı. Gelgelelim, pek emin olamadı. Her şey muğlaktı. Ardından rüyanın etkisindeki zihninde, kafasından kol ve bacak, belki de ağaç dalları fırlayan bir karaltı biçimlendi ve kayboldu. Suyu andıran bir mayi, boşlukta akıp geçti, kaybolmadan evvel sanki insan silüetine büründü.

Andreas, silüetin rüya değil de odaya nüfuz eden bir ruh olup olmadığını düşünmeye başladı. Evet, onun rüya zannettiği, geçidi kullanıp aşağıdan gelen bir ruh olabilir. Belki Sotiria'nın ruhuydu, belki de ondan haber getiren bir ruhtu.

Mahzene bakmak için yataktan fırladı. Sırtına bir şey almaya gerek duymadan basamakları koşarak indi. Bodrum katına varınca duvardaki kandili yakıp daha aşağıya, daha karanlığa doğru ilerledi.

13

Raflara kadın parfümü markalarını içeren süslü şişeler, çeşm-i bülbüller, gülabdanlar dizilmişti. Duvara raptedilmiş aynanın yanındaki dolapta buhur suyu şişeleri ve krem kavanozları vardı. Dükkâna hoş bir rayiha yayılmıştı.

Sokratis vitrinden içeri baktıktan sonra kapıyı itti ve tezgâhtaki adama, “Merhaba Âdem Latif Bey” dedi. “Beni hatırladınız mı? Büroma gelmişsiniz. Hapishane müdürünü tanıyıp tanımadığımı sormuştunuz.”

Adam, bir süre detektife baktı ve elini alnına vurdu.

“Tabii, tabii. Buyurun, sefalar getirdiniz. Ziyaretinizin sebebi, malum menfur hadise mi? Biraderime dair hayırlı malumat mı getirdiniz?”

“Maalesef hayır. Ziyaretimin sebebi, eşime parfüm hediye etmek. İşinin ehli hangi itriyatçıya gitmem gerektiğini düşünürken aklıma siz geliverdiniz.”

“Eksik olmayın, alakanıza çok teşekkür ederim” dedi beriki ve rafları işmar etti. “Eşiniz ne tür kokular tercih ediyor, mirim, efendim? Keşke kendisi gelseymiş.” Elini alnına vurdu yine. “Hanımefendiyi getiremezsiniz tabii. Hediyenin hususiyeti kaçır. Acaba ne tavsiye etsem?”

“Önce kardeşinize dair bir şeyler sorabilir miyim? Sebebine gelince... Şimdi hapiste olan bir müşterimden alakasını esirgemesin diye Müdür Bey’i ziyaret etmek niyetindeyim. Biraderiniz hakkında iyice bilgilenirsem sözü ona da getirebilirim.”

“Çok memnun olurum” dedi Âdem. “Adını ilk görüşüğümüzde arz etmiştim. Mehmet. Kendisi velinimetimiz Peder Bey’in hububat, bakliyat mağazasında dururdu.

Daha evvelden de izah ettiğim gibi bir hanım kız yüzünden kavgaya karışınca...”

“Tamam, tamam, söylemişsiniz. Mapushaneye ne vakit girdi?”

“Firardan on gün evveldi.”

“Ailecek birlikte misiniz? Aynı evde mi oturuyorsunuz yani?”

“Biraderim, Peder Bey ve Valide Hanım’la birlikte İki-çeşmelik’te oturur. Ben de refikam ve iki kerimemle aynı muhitteyiz. Lakin hanelerimiz arasında hayli mesafe vardır.”

“Evlerinizin yerini bana teferruatıyla tarif edebilir misiniz? Müdür Bey’den istediğim bilgileri alabilirsem size hemen bildirmek isterim. Bu malumata siz dükkânınızı kapattıktan sonra ulaşırsam kapınızı derhal çalmak isterim. Diyelim ki evde yoksunuz. Bu vaziyette ebeveyninizi ziyaret ederim. Bir sakıncası yoksa...”

“Hayır efendim, elbette istediğiniz vakit buyurun. Şeref verirsiniz. Derhal tarif edeceğim. Rabbim, hayırlı haberler nasip eylesin.”

“Gerçekten hoş kokuymuş, teşekkür ederim” dedi Elenka ve şişenin etiketini okuduktan sonra gözlüklerini kaşlarının üstüne kaldırdı.

Sokratis, “Senin doğal kokun yanında hiç kalır” diye karşılık verdi ve karısını dudaklarından öptü.

Elenka, bir kahkaha attıktan sonra sofrayı hazırlama vaktinin geldiğini söyledi.

Sokratis, “Yemeği döndükten sonra yerim” dedi. “Beni bekleme.”

“Bu saatte nereye? Hava karardı.”

“Âdem Bey’in ebeveyninin evini gözetleyeceğim. Bakalım, firardan sonra dağları mesken edinenlerden biri, küçük bey miymiş? Ailesinin hasretine dayanamayıp ora-

dan da kirişini kırmış mı? Bunları öğrenmek niyetindeyim. Validesi ve pederi pencerede yolunu beklediklerine göre çapkın küçük bey de onları yakın bir yerden gizlice seyrediyor olabilir. Köyde ne demiştim? Suya taş atıp sonucunu bekleme meselesi...”

“Polisler evi gizlice gözetliyor olabilir. Dikkat et, başın derde girmesin.”

“Merak etme, gözümü dört açarım” diye karşılık verdi hafiye.

“Umarım her şey yolunda gider ve beklediğine ulaşırsın.”

“Göreceğiz” dedi Sokratis ve paltosunu, şapkasını giydi, karısının yanağına bir buse kondurup kapı kilidini açtı.

Sıkıntıdan patlamak üzereydi. İki saatten beri evi gözetliyordu. Gözleri, evin sokak lambasının olmadığı bir arsaya bakan karanlık cephesindeydi. Evde de ışık yanmıyordu. Evvela civardaki sokakları kontrol etmiş, evi gözetleyen polis olmadığını saptadıktan sonra pusuya yatmıştı.

Karanlık sebebiyle ailenin görüşmesi için uygun bir ortam olduğunu içinden geçirdi. Gelgelelim, küçük birader ortaya çıkmak bilmiyordu. Faraziyesinin mesnetsiz olduğunu düşünürken arsada bir karaltı gözüne çarptı. İki büküm hâlde, başını sağa sola çevirip ağır adımlarla yürüyordu biri.

Detektif, köşesine gizlendiği fırının duvarına yapıştı âdeta.

Gölge, pencereye yaklaştı, altında durdu ve çömeldi.

Pencere sessizce açıldı, iki silüet belirdi.

Onların anne ve baba olduklarını anladı Sokratis. Gelen de Mehmet’ti muhtemelen.

Delikanlı, kısık sesle, penceredekilere bir şeyler söyledi. Kadın, elini uzattı, onun yanağını okşadı. Fısıldaşmaya koyuldular.

Sokratis afallamıştı. Aralarında konuşacaklarını bekle-

miyordu. Mehmet'in ebeveynine uzaktan şöyle bir baktıktan sonra çekip gideceğini sanmıştı.

Kısa süre sonra adam, pencereden küçük bir paket fırlattı.

Delikanlı, paketi havada yakaladı ve cebine soktu. Akabinde, etrafa göz gezdirdi, karanlık sokağa daldı.

Annenin hıçkırığını ve dua mırıltılarını takiben pencere kapandı.

Sokratis, içinden, *Hareket vakti*, diye geçirdi, genç adamın girdiği sokağa saptı ve mesafeyi koruyarak izlemeye başladı.

Mehmet, Namazgâh yoluna saptı. Onun civardaki bir evde saklandığını farz etti detektif. Ne var ki hedefi yola devam etti. Kadifekale'ye açılan yokuşa yönelince de Sokratis'in sabrı taşıtı. Zira önündeki hızlandıkça, ona yetişmekte zorlanıyordu. Böyle giderse avını elden kaçırabilirdi. Son bir gayretle bacaklarını açtı, delikanlıyı kısa sürede ikna edebilmek için tabancasını çekti.

Karaltı, başını arkaya çevirdi.

Sokratis, silahı genç adama doğrultarak, "Lütfen durun, Mehmet Bey" dedi ve karşısındakine iyice yaklaştı. "Size zararım dokunmayacak. Sadece konuşacağız."

Mehmet, duvara dayandı, ürkek bir sesle, "Beni polise mi teslim edeceksiniz?" diye sordu. "Rum olduğunuz bariz. Benim meselem sizi neden alakadar ediyor?"

"Önce şunu söyleyeyim, sizi karakola götürme niyetim yok. Sorununuzun beni neden alakadar ettiğine gelince... Çok cevabı var. Konuşabilirsek izah ederim. Aklıma gelmişken... Ağabeyiniz Âdem Latif Bey'le tanışırız. Neden içeri atıldığınızı anlattı. Dağbaşındaki günlerinizden ona bahsetmedim. Sır sırdır."

Mehmet, tedirgin bakışlarla detektifi süzerken, "Nereden biliyorsunuz?" diye geveledi.

Sokratis, tabancayı beline soktu.

“Sakin bir yerde, mesela gizlendiğiniz mekânda konuşma imkânımız olursa açıklarım. Bir an evvel gitsek iyi olur. Sokakta fazla oyalandık. Birinin gözüne çarpmayalım.”

Kaçığın gizlendiği yer, Kadifekale surlarının alt kısmında, artık kullanılmayan bir taşocağıydı. Sallanıp gıcırdayan eski bir merdivenle ve duvarlardaki oyuklara, çıkıntılara tutunarak gücbela inilebiliyordu.

Gözleri karanlığa alışınca Sokratis etrafa bakındı. Gözüne bir yer yatağı, kat kat yorganlar, battaniyeler ilişti.

“Bunları nasıl temin ettiniz, Mehmet Bey?”

“Parça parça alıp el ayak çekildikten sonra taşıdım” dedi delikanlı ve gazete kâğıtlarının üzerindeki ekmekleri, yiyecek artıklarını gösterdi. “Bunları da hep farklı esnaf-lardan alırım.”

“Demek etrafta dolaşıyorsunuz?”

“Mecburen. Polislerden, askerlerden uzak durarak. Sakallarımı bilhassa kesmiyorum. Tanınmamam gerek. Bir de saçlarım uzasa...”

Sokratis, “Babanız size bir paket attı. Para mıydı?” diye sordu.

“Evet.”

“Doğrusu, ailenizi görmeye kalkışarak büyük riske atılmışsınız. Polisler, evinize gideceğinizi düşünerek pusu kurabilirlerdi.”

“Zaten oradaydılar. Bu yüzden birkaç gün yaklaşamadım. Bilahare çekildiler. Eve gitmeyeceğime kanaat getirmişlerdir.”

Detektif, “Pekâlâ, artık mevzumuza gelelim” dedi ve devam etti. “Ne için gönüllü olmaya karar verdiniz?”

“Aslında öyle bir niyetim yoktu. Gönüllü olmam gerektiğini Müdür Bey söyledi. Dediği şuydu... Sevdalandığım kızın babası hatırı sayılır, mühim biri olduğundan mahkemeye çok baskı yapıyormuş. Bu yüzden karar aleyhime

çıkarmış, beni uzun süre hapse tıkarlarmış. Korktum. Dilekçeyi yazıp imzaladım böylece.”

“Peki kaçırılma?”

“Ne olduğunu anlayamadım. Silah patlayınca, insanlar bizi kucaklayıp haklarını helal edeceklerini söyleyince şaşakaldım. Aklımı başıma toplayamadan yanımda brandalı araba beliriverdi. Silah zoruyla beni kasaya çektiler. Diğer gönüllüyü de pısmış hâlde orada görünce kafam iyice karıştı. Nereye gittiğimizin bile farkında değildim. Yanımdakinin de dili tutulmuştu âdeti. Epey sonra araba durdu. Bizi dışarı çıkardılar. Dağbaşında olduğumuzu anlayınca iyice hayrete düştüm. Kafamda bir sürü sual dolaşıyor, soramıyordum. Korkuyordum da.”

“Herhâlde, firarı tertip edenler, açıklama yapmıştır. Sizi ne maksatla kaçırılmışlar?”

“Para için” dedi Mehmet ve devam etti. “Teferruatlı olarak şöyle izah edeyim. Ailelerimiz istedikleri parayı öderse bizi memleketten kaçırıp hapislikten ve savaşa yollanmaktan kurtaracaklarmış. Bir de dediler ki... Aklımda şöyle kaldı... Mahkûm olduğumuz için bizi ön saflarda harbe süreceklermiş. Düşmanla burun buruna gelecek, hemen ölecekmişiz. Ailelerimize hitaben mektup yazmamızı istediler, biri tabancasını kafamıza dayadı. Kabul ettik. Diğer arabadan kâğıt, kalem ve mum getirdi. Sonra...”

“Sonra da namussuz herifler, başka bir şey demeden onları bırakmış, çekip gitmişler” dedi Sokratis. “Bizimkiler ne yapacaklarını bilemez hâlde kalakalmış. Akılları fikirleri, çetenin geri dönüp onları güvenli bir yere götüreceğindymiş. Ümitle beklemişler. Adamlar geri dönmeyince kandırdıklarını anlamış, başlarının çaresine bakmaya karar vermişler. Evlerden, mandıralardan onu bunu aşmışlar. Göldeki eve, metruk bir barakaya ve mezraya sığınmışlar. Barakadayken, Mehmet, uykusunda ürkütücü kâbuslar görmüş.

Dağdan bir an evvel kaçmak istiyorlarmış. Spylos Haçı'ndan ve Türk köyünden çalmaya yeltendikleri atları arabaya sürememişler. Güçbela sıvışmışlar. Bekledikleri fırsatı ben vermişim."

Elenka, "Çetenin her şeyi iyice tasarladığı belli" dedi.

"İşin içinde müdürün olduğu açık."

Elenka, "O olmadan böyle bir plan tatbik edilemezdi" dedi ve şalına sarınarak odanın soğuduğunu söyledi.

Sokratis, sobaya kömür attıktan sonra koltuğuna döndü.

"Aynı kanıdayım. Faraziyeme göre müdür, mahkûmlar arasından ailesi varlıklı iki kurban saptadı. Onları korkutarak gönüllü yaptırdı. İyi isabet ettirmiş doğrusu. Mehmet'in babası, eve gelip durumu açıklayan çetecilerden birine akşama kalmadan ödemeyi yapmış."

"Polise gitseymiş keşke."

"Çeteci, polise başvurursa, oğlunu diğer arkadaşının temizleyeceğini söylemiş. Suratı atkıyla sarılı olduğundan Peder Bey tipini saptayamamış. Böyle söyledi Mehmet. Herhalde ötekinin babasına da aynısı olmuştur."

"Anlaşılan, hayli zenginlermiş."

"Dükkân, han hamam sahibi, kasası dolu adamlarmış. Mehmet'in dediğine bakılırsa, birlikte sevk edildikleri mahkûmlar arasında başka zengin aile mensubu yokmuş."

"Diğer hükümlünün suçu neymiş?" diye sordu Elenka.

"Evrakta sahtecilik. Adamın Mehmet'e anlattığına bakılırsa, müdür, hileli belgelerle kandırıp zarara uğrattığı tacirlerin ona kin beslediğini ve mapushanede öldürteceklerini söylemiş. Ardından sözü gönüllülük mevzusuna getirmiş. Sahtekâr da hemen balıklama atlamış. Müdür Herifi, kurbanlarını korkutmakta pek ustaymış doğrusu."

Elenka, "Dağdan kurtulduktan sonra diğer adam ne yapmış?" diye sordu.

"Mehmet bilmiyor. Arabamı Bayraklı yolunda bıraktıktan sonra ayrılmışlar. Köy sandığından yürüttükleri parayı

paylaşmışlar. Mehmet, mahallesine akşam varmış. Etrafta gizlenenlerin sivil polis olduğunu farz ederek uzaklaşmış, taşocağında saklanmış. Çocukken arkadaşlarıyla orada oyun oynamış.”

“Sonra?”

“Mahalleye birkaç kez daha gidip uzaktan bakmış. Ebeveyniyle, polisler ortadan kaybolduktan sonra anca temas edebilmiş. Vaziyeti anlatmış. Onlardan da paranın ödendiğini öğrenmiş. Ardından tekrar taşocağına kapağı atmış.”

Elenka, ellerini sobaya uzattı. “Anlayabildiğim kadarıyla ağabeyinin durumdan haberi yok.”

“Mehmet, ağabeyi dahil, durumdan kimseye bahsetmemelerini tembihlemiş. Zira büyük birader çenesi düşük biriymiş, ağzında bakla ıslanmazmış.”

“Hep saklanacak mıymış?”

“Ne yapacağını bilmiyor. Enselenme korkusu içinde.”

Elenka, koltuğa yaslandı, ayaklarını sobaya doğru uzattı.

Sokratis, “Para lafi geçince aklıma geldi” dedi ve devam etti. “Mehmet, bana bir miktar para verdi. Köy sandığından çaldıkları para kesesi. Demiştin ya. Arkadaşının aldığını kendi cebinden eklemiş. Köye götürmemi rica etti. Kıramadım.”

“Ne vakit gideceksin?”

“Vakti gelir. Evvela Müdür Herifi’nin ağzını aramam gerek. Yaptığı yanına kalmamalı. Açığını yakalarsam tanıdık polislerden birine bildireceğim.”

Saat gece yarısına yaklaşmıştı. Rum meyhanesi boşalıyordu. İçeride kalanlar, buzuki eşliğinde şarkı söyleyen kadına kadehlerini kaldırıyor, içmeye devam ediyorlardı. Şarkıcı, “Aşkın Değeri”ni bitirdi, alkışlar arasında “Sulili”ye başladı.

Feyyaz, “Artık kalksak, geç oldu” dedi.

Bahadır Eşref, “Birazdan gideriz, aceleye mahal yok”

dedi ve rakı kadehini karşısındakinin kadehine vurdu. “Şerefe.”

“Şerefe.”

Feyyaz, rakıyı sonuna kadar içti ve boş kadehi sertçe masaya vurdu.

Akşam kışladan çıkarken Bahadır, onu rakı keyfi yapmaya davet etmişti. Nemrut subaydan böyle bir hareket beklemeyen Feyyaz, afallamıştı. Adamla birlikte olmak içinden gelmemiş, mırın kırın etmiş, beriki ısrar edince mecburen teklifi kabul etmişti.

“Kalkmak istediğine göre sarhoş mu oldun?” diye sordu Bahadır.

Beriki, “Evet, başım dönüyor” diye yalan söyledi. İçkiye dayanıklı biriydi ve kolay kolay sarhoş olmazdı. Gelgelelim yüzbaşıya böyle söylerse adamın masadan kalkacağı kanısındaydı.

“Rum şarkıları sever misin, Feyyaz Bey?”

“Hoşuma gider. O lisana vâkıf olduğum için sözlerini de anlarım.”

Bahadır, “Senden memnunum” dedi. “Atışta hayli mesafe kat ettin. Başarılısın.”

Feyyaz, teşekkür etti.

“Kadınlarla aran nasıl?” diye sordu yüzbaşı.

Soruyu beklemeyen Feyyaz, “Sevgilim yok” demekle yetindi ve geveledi. “Gerisi... İyi işte... Ne desem?”

“Ne vakitmiş, aklımda kalmadı. Bizim subaylardan biri Meyhaneboğazı’nda tesadüfen seni görmüş. Bir Rum orospuyla birlikteymişsin. Sonra yolda görüşmüşsünüz. Bir eve kadar ona eşlik etmişsin.”

“Evet. İzmir’e atandım atanalı ilk kez oraya...”

Düşünceli bir sesle, “O kadını tanıyor musun?” diye sordu subay.

“Nereden tanıyayım ki? Umumhaneye girdim ve onu seçtim. Tesadüfen. Hoşlandım esasında. Yolda tek başına

görünce de itin uğursuzun saldırısına uğramasın diye annesinin evine kadar eşlik ettim.”

Aklına genelevden çıktığı akşam, peşine takıldığını hissettiği adam geliverdi. Yüzbaşının bahsettiği subay olabilir miydi?

Bahadır, “Peki, sonraki buluşmanız nerede oldu? Karının ana evinde mi, umumhanede mi?” diye sordu ve muhatabının kadehini rakıyla doldurdu.

Feyyaz, sohbetin nereye gideceğini merak ederek itiraz etmedi. Rakıdan birkaç yudum aldıktan sonra, “Bir daha görüşmedik” diye karşılık verdi.

Subay, kuşkulu bakışlarla karşısındakini süzerken, “Kusura bakma, başka bir subayın sevgiliyle karıştırdım galiba” dedi. “Rakının tesiri olmalı.”

“Sarhoş bir hâliniz yok.”

“Öyledir, öyle. Yunanistan’da görevliyken neler yaptın?”

“Normal evrak işleri... Bir de tarihî mekânları gezerdim.”

“Neden?”

“Eski devirlerin kalıntılarını görmek gayesiyle. Avrupa’nın diğer şehirlerinde de öyle yerlere giderdim. Tarihe meraklıyım.”

Yüzbaşı, karşısındakini süzdükten sonra, “Sen iyi adamsın Feyyaz” diyerek sürdürdü konuşmasını. “Fırarın olduğu gün, malûm saldırı sonrasında bir Rum’u dayaktan kurtarmanı takdir ediyorum. Adamcağız nasıl şimdi?”

“Ne bileyim? Bir daha görmedim. Tanışmayız, etmeyiz.”

“Hadiseleri, şahısları yine karıştırdım galiba?”

“Zıyanı yok. Benim de başıma gelir. İnsanlık hâli. Kusura bakmazsanız artık izninizi isteyeceğim. Mecburen. Malum, yarın sabahki talim. Erken kalkmam gerek.”

“Yarın kışlaya gelme. Dinlen. Lakin yine buluşacağız. Pansiyondan ayrılma. Sana birini gönderip görüşme yerini bildireceğim. Mühim bir işimiz var. Anladın mı?”

“Merak buyurmayınız.”

Bahadır Eşref, garsona seslenerek hesabı istedi. Feyyaz, elini cebine atınca da ödemeyi kendisinin yapacağını belirtti.

Sokratis, Yunan Postanesi'nden söylenerek ve kapıyı çarparak ayrıldı. Evden çıktıktan sonra oraya gitmiş, Atina'dan mektup gelip gelmediğini sormuştu. Bankodaki memurdan olumsuz cevap alınca da yüzü düşmüştü.

Yunan yayıncının sözünü tutmadığı kuşkusuyla İzmir Umumi Hapishanesi'ne doğru ilerledi. İçinden, *Müdür'ün işini halledeyim, diğer çetecilere nasılsa sıra gelir*, diye geçirdi ve cezaevinin kapısına vurdu.

Kapıyı açan bir gardiyan, "Acele et, ziyaret saati bitiyor" dedi.

"Ziyaretçi değilim. Müdür Bey'le görüşeceğim."

Ters bir tavırla, "Ne yapacaksın?" diye sordu beriki.

"Ben gazeteciyim. Bu mapushanede mahkûmlara nasıl iyi davranıldığını, elüstünde tutulduklarını gayet iyi biliyorum. Onları hayırlı insanlar yapabilmek için çok çaba sarf ediyormuşsunuz. Buna dair yazı yazacağım. Müdür Efendi'yle görüşmem şart. Hükümlüler onu babaları adedermiş."

Gardiyan, afallamış hâlde kalakaldıktan sonra, "Göremezsin, içeri tıklandı, kodeste" dedi.

"Anlayamadım."

"Bana ne?" diyerek kapıyı sertçe kapattı adam.

Sokratis, zihninde dolaşan sorularla yürümeye başladı. Müdürün içeri atılmasının sebebi, foyasının ortaya çıkması mıydı? Belki çete ele geçirilmiş, suçu itiraf etmişti. Sorularla Rıhtım Caddesi'ne ulaştı. Bürosunun bulunduğu hana girmek üzereyken birinin kendine seslendiğini işitti. Andreas'ın babasını pastaneden çıkarken görünce yüzünü ekşitti.

“Yine mi beni bekliyorsunuz, Kiryos Antonidis? Niye?”

“Evvelki görüşmemizde öfkelenip palas pandıras kalktığım için özürlerimi bildirmek amacıyla buradayım. Karım da gelmek istedi fakat dükkâna göz kulak oluyor.”

“Mühim değil.”

“Ziyaretimin sebebi, size bir mevzudan bahsetmek.”

“Dinliyorum.”

“Andreas, ailemiz için çok mühim. Anlamışsınızdır. Söylemiştim de. Onu seneye Poli’ye göndermeye karar verdim. Daha doğrusu, eşimle birlikte biz de gideceğiz. Orada yeni bir dükkân açacağım. Belki mağaza.”

“Nereden çıktı bu?”

“Aslında uzun zamandır aklımdaydı. Andreas, Paniyon’da galibiyet alsaydı onu Poli’de bir spor kulübüne yazdıracaktım. Bir Frenk kulübüne. Sürpriz olacaktı. İşte kız ile öbürü...”

“Bu mevzuyu tekrar açmayın. Andreas, Poli işi hakkında ne diyor?”

“Çok sevindi” diye karşılık verdi yüzü yumuşayan baba. “O vakte kadar Paniyon’daki rezalet tamamen unutulur. Belki Poli’de duyulmamıştır. Keşke planımdan Andreas’a evvelden bahsetseydim. Aşkı meşki bırakıp kendini tamamen spora verirdi. Kuvvetlendirici sudan da medet ummazdı. Hadi yapmış bir şey, bari...”

Adam susunca, “Bari ne?” diye sordu hafiye.

Antonidis, “Bari yediği halt ortaya çıkmasaydı, iksir işe yarasaydı, müsabakayı kazansaydı” dedi. “Şanssız çocuk. Düştüğü hendekte de iskelet ile uğursuz levhadan başka şey görememiş. Hazine, altın filan çıksaydı ailemiz için farklı sonuçlar doğardı.”

Hafiye, sınırlarına hâkim oldu, işi olduğunu söyleyip hanın kapısına yöneldi.

Adam, “Biraz bekleyin, bir ricam olacak” dedi. “Ziyaretimin esas sebebi...”

“Nedir?”

“Andreas, Poli’de spora başlarsa oradaki kulüp, Apollon’dan kendisi hakkında bilgi ister mi?”

“Ne bileyim?”

“O kulüpte tanıdığınız biri varsa sorar mısınız? Bilgi talep ediliyorsa Andreas hakkında iyi referans vermelerini ister misiniz? Detektif olduğunuza göre sizden çekinirler ve dediğinizi yaparlar.”

Sokratis, adamı yumruklamamak için kendini zor tuttu. Ters ters bakmakla yetinip hızla hana daldı. Basamakları çıkarken, “Olacak şey değil, namussuz herif” diye söylenip durdu.

Yazıhanesine girdi ve kendini koltuğa attı. Kapı önünde ayak sesleri işitince yine Antonidis olduğunu düşündü. Homurdanarak kalktı, yumruklarını sıkarak kapıyı açtı ve karşısında karısını buldu.

“Bu ne surat?” dedi Elenka. “Birini dövecek gibisin.”

Sokratis durumu anlattı. Anlattıkça sinirleri kabardı.

Elenka, “Amma da yüzüzmüş” dedikten sonra kocasının sakinleşmesini istedi ve devam etti. “Güzel bir bilgi vereyim, keyfin yerine gelsin. Çetenin tamamen yakalandığına dair haberler var.”

“Kimden duydu?”

“Bir muhabirimizden.”

“Ben de hapishaneye uğradım. Müdür Herifi’ni içeri tıkmışlar. Çete nerede yakalanmış?”

“Klazomenai’de, Manastır Dağı’nda enselenmişler. Devriyedeki jandarmalar tarafından. Adamların gizlendiği evde fazla para ve tabanca bulunca şüphelenmişler. Karakola çekip köteklemişler. Bilahare itiraf gelmiş. Jandarmalar, vaziyeti buranın polisine bildirmiş. Polis de müdürü yakalamak için mapushaneye gitmiş. Dediğin gibi içeri atılmış.”

“Yakalananlar onun hakkında başka şey söylemiş mi?” diye sordu Sokratis.

“Sopayı yiyen kim konuşmaz ki? Müdür, zengin mahkûmları gözüne kestirip gönüllü olmaya sevk etmeyi, sülalelerinden para sızdırmayı epeydir planlarmış. Mehmet’in ve diğer adamın isteğine uygun mahkûmlar olduğunu saptayınca planı tatbika karar vermiş. Fakat şehre döneceklerini sanmıyormuş. Tekrar cezaevine düşmemek ve askerlikten kurtulmak için uzak yerlere kaçacakları veya dağda açlıktan can verecekleri kanaatindeymiş.”

“Herhalde çetenin diğer adamlarıyla samimiydi.”

Elenka, “Akrabalarımız” dedi. “Öbürlerinin belli bir işi yokmuş. Orada burada, buldukları işte çalışırlarmış. Bu vaka kapandı. Bakalım, Mehmet’in durumu ne olur?”

“Baksın başının çaresine” dedi Sokratis. “Bizim mevzu ayrı. Aklımda ne var, biliyor musun? Oneirokritika... Biri çalmış olabilir mi? İçinde Vangelis’in bitkilere dair notları da varmış. Rüya tabirlerine ve nebatlara meraklı olan biri... Hem katil hem hırsız... Olur mu, olur. Belki defterde rüyalardan ve bitkilerden başka şeyler vardı. Eve emlakçı ve ev sahibi gittiğine göre bir de onlara sorayım.”

Trasa Sokağı’ndaki evlerin lambaları sönyordu. Bir evin köşesindeki Feyyaz Mesut, yanındaki genç adama, Bahadır Eşref’i daha ne kadar bekleyeceklerini sordu. Adam, karşılık vermedi. O akşam Feyyaz’ı pansiyondan alıp Trasa Sokağı’na götürülen adamdı ve Mahsusa’dan olduğunu belirtmişti.

Mahallede ne yapacaklarını merak eden Feyyaz, yüzbaşı gelene dek vakit geçirmek için yürümek istedi ve birkaç adım attı. Adam, onu kolundan tutup geri çekti, bir yere kıpırdamamasını söyledi. İsteğe uydu beriki.

Bahadır Eşref sokakta göründü. Diğer adamla asker usulü selamlaştıktan sonra Feyyaz’ın karşısında durdu. Onu süzdükten sonra belinden bir tabanca çıkardı.

“Al şunu. Göreceğiz bakalım, talimin ne kadar faydası

olmuş.” Sokağın başındaki evlerden birini işaret etti. “Orada oturan Rum’un Yunan casusu olduğundan şüpheleniyoruz. Şüphe de olsa işimizi sağlama almak durumundayız. Anladın mı?”

Ona şüpheliyi izleme görevi verileceğini düşünen Feyyaz, “Evet, tabii” dedi. “Ne yapmam gerek?”

“Her akşam bu saatte evine döner. Punduna getirip öldüreceksin. İster sokakta, ister eve girerken... Sana kalmış. Yine de tavsiyede bulunayım. Adam silahını fark etmesin diye paltonun içinde tut. Tetiği çekmeye karar verdiğin anda çıkarırsın.”

Böyle bir karşılık beklemeyen Feyyaz’ın eli ayağı çekildi âdeta.

“Anladın mı?” dedi yüzbaşı.

“Kimseyi öldürmedim ki” diye geveledi Feyyaz. “Yapmam. Nişan tahtasına ateş etmek gibi değil.”

“Yapacaksın Beyim, yapacaksın.”

“Gören olursa, etrafta dolaşan bir polis, beni derdest ederse?”

Bahadır, sinsi bir tebessümle, “Merak etme, bir şey olmaz” dedi. “Biz, civarda gizlenecek, aksilik hâlinde müdahale edeceğiz. Haydi bakalım, işbaşına. Herifçioğlu birazdan gelir. Gözünü yoldan ayırma. Kendini belli etmeden yaklaş, Mauser’i vaktinde çıkar, tetiği çek. Heyecana gerek yok.”

Feyyaz, gözlerini tabancaya dikti. Elinin titremesini engellemeye çalışarak Bahadır’dan ve diğerinden uzaklaştı. Ayak sesleri işitince silahı paltosunun altına soktu, bir evin gerisinde beklemeye başladı.

Rum, evinin önünde görüldü. Kısa boylu, yaşlı biriydi.

Feyyaz, bacaklarının da titremeye başladığını hissetti. Hedefine yaklaşmak istiyor, başaramıyordu. Olduğu yerde mihlanıp kalmıştı. Canını alacağı adamın yüzünü görmek istemiyordu.

Adam, cebinden anahtar çıkardı.

Feyyaz, bulunduğu yerden ateş etmeye karar verdi, silahını çıkarıp hedefe doğrulttu.

Rum, kapıyı açıp içeri bir adım attı.

Feyyaz, gayriihtiyarı birkaç adım ilerledi. Sanki boşlukta yürüyordu. Parmakları kasıldı ve tetiği çekti.

Rum, kapıyı kapattığı için kurşun kapıya isabet etti.

İkinci kez ateş etti Feyyaz. O kurşun da kapıya saplandı.

İçini panik sarıverdi. Arkasına gizlendiği evin lambaları yanınca bu kez korkudan titremeye başladı. Silahı paltosunun içine gizleyerek şuursuzca koşmaya başladı. Derken, karşısında Bahadır'ı ve diğer Mahsusacıyı buldu.

Yüzbaşının sert bir tokadıyla sersemledi Feyyaz. İkinci tokatla sendeledi. Diğer adam, Feyyaz'ın üstüne atıldı, tabancayı çekip aldı.

Bahadır, "Hakkındaki şüphelerim doğruymuş" diye tısladı. Gözleri kin saçıyordu. "Avrupa'da görev yapmaktan onlara benzemişsin, gâvur piçi." Genç adamın suratına tükürdü. "Pederinin anlı şanlı namına şükret. Yoksa seni şuracıkta gebertirdim." Yanındakiyle birlikte karanlığa karıştı.

Feyyaz, yüzündeki tükürüğü kolunun tersiyle sildi. Ardından duvar diplerini siper alarak yoluna devam etti. Öfkeden çıldıracak gibiydi.

Emlakçı Mikis'in bürosuna girdi, "Bir sorum var" dedi.

"Uzatmadan sor. Meşgulüm."

"Tamam, tamam. Hafızanı yokla. İoannis'in göldeki evin ıvır zıvırını köylülere dağıttığını söylemiştin. Bir kısmını da kendine alıkoymuş. Sebep? Bu mevzuda sana bir şey söyledi mi?"

"Hatıra olsun diye tavan arasından kırık dökük bir beşik aldı. Bebekliğinde yattığı beşik. Bir de büyükannesine ait sandık. Orada unutulmuş."

"Peki, bir defter? Kayış sarılı ve tokalıymış."

"Evet. Hatta sayfalarını yanımda çevirdi. Herhâlde hâlâ ondadır. Ne yapacaksın defteri?"

"Cinayet araştırması. Malum mesele."

"Defteri okuyarak mı cinayetleri çözeceksin?"

"Belli olmaz. Bir sorum daha olacak. Dağdaki köşkün sahibi... Mösyö Lazarus... Tanır mısın?"

"Evet. Kulüplerde karşılaştıkça sohbet ederdik. Şimdi Amerika'da. Ailesi seksen, doksan, belki yüz senedir köşkteymiş. En son annesi ile kendisi otururdu. Kadıncağız üç sene evvel öldü. O vakit Lazarus da bir tuhaf oldu."

"Nasıl?"

"Kendini ruhlara verdi. Annesine çok düşkün olduğundan onun ruhuyla temas eder dururmuş. Köşkte ruh çağırma seansları düzenlemiş. Medyumlar çağırırılmış. Seanslarına katılan çok olurmuş. Amerika'ya gidiş sebebi de oradaki ruhçularla, medyumlarla görüşüp bilgi almakmış zaten. Cercle Oriental Kulübü'nde bana anlatmıştı."

"Bak sen, demek öyle?" derken, detektifin gözleri yuvarlarından fırlayacak gibi oldu.

“Neden sordun?”

“Amerika’dan ne vakit döneceğine dair bilgin olup olmadığını öğrenmek için. Sotiria ve Vangelis hakkında onunla da konuşsam iyi olur. Andreas, tam tarih söyleyemedi. Yaz başı dedi.”

“Bana da sadece o vakit döneceğini söyledi. Kesin tarihten benim de haberim yok. Bu arada, aklıma geldi. Senin hikâyeler ne vakit basılacak?”

“Henüz haber yok.”

“Sakın yayıncı seni üçkâğıda getirmesin? Müsveddeleri vereli çok oldu. O kadar bekler mi bu iş?”

Detektif, adama ters bir bakış fırlattıktan sonra bürodan çıktı, kapıyı arkasından sertçe çekip çarptı. Gürültü koridorda yankılandı.

“Sana ne benim kitabımdan?” diyerek binadan çıktı. “Şeytan diyor ki git Atina’ya, yayıncı bozuntusunun tepesine bin.”

Sakinleşmeye çalışarak yoluna devam etti. İoannis’in oteline vardığında Punta Garı’ndaki kulenin saati on biri gösteriyordu. Kapı tokmağını çevirdi.

“İyi günler, Kiryos İoannis. Mühim bir mevzu için tekrar buradayım” dedi bankodaki adama.

Otelci, “Hoş geldiniz, yine ne var?” dedi aksi tavırla. Yüzünde ziyaretçinin geliş sebebini soran merak dolu bir ifade vardı.

Detektif, bankoya dirseğini dayayıp meramını anlattı.

Bir süre düşündükten sonra, isteksizce, “Defter bende” dedi otelci.

“Neden?”

“Bilmediğimiz akrabaları gelir de kalan olup olmadığını sorar diye aldım.”

“Verir misiniz? Bakalım, içinde ne var?”

“Size ne?”

Sokratis, sınırlarına hâkim olmaya çalışarak, “Gösterin” dedi.

İoannis, anahtarların asıldığı panonun yanındaki dolaptan bir defter çıkarıp karşısındakine uzattı.

Sokratis kolçaklı, uzun arkalıklı sandalyeye kuruldu ve sayfalara göz gezdirmeye başladı.

Güzel bir elyazısı, defterin ilk bölümündeki kayıtların Grek rüya tabircisi Artemidorus'un rüya tabirnamesi Oneirokritika'dan bazı yorumlar olduğunu, Somatrake'deki bir manastır elyazmasından Vangelis tarafından kopya edildiğini bildiriyordu. Tarih on sene evvelsine aitti.

Sayfaları çevirmeye devam etti. Bazı alıntılar da aynı adı taşıyan Bizans rüya tabirnamesinden idi. Oradaki satırlar da manastırdaki elyazmasından aktarmaydı. Danyal Peygamber'in, Nikephoros ve Germanos gibi patriklerin tabirlerini gördü evvela. Müteakip kısım, Hezekiel Peygamber'in *Kitab-ı Mukaddes*'ten alınma rüyetleriyle devam ediyordu. Vangelis, bitkilerle alakalı rüya yorumlarının aralarına hangi nebatların şifalı olduklarına ve ne işe yaradıklarına dair notlar düşmüştü. Aynı bölümde Vangelis, hem kendinin hem de Sotiria'nın rüyalarını yazmış, yorumlarda bulunmuştu. Rüyalarında gördükleri bitkiler de satırlara eklenmişti. Bazı satırlarda kutsal uyku ve kutsal rüya ifadeleri vardı. Altlarına bitki adları sıralanmıştı.

Rüya yorumlarından katilin kimliğine dair ipucu yakalamak amacıyla yazılanlara biraz daha yoğunlaştı. Satırlara göz gezdirmeyi, İoannis'in tedirgin bakışları altında sürdürdü.

Defteri kapattığında hayal kırıklığı içindeydi. Sayfalar da muammayı aydınlatmasına yarayabilecek emare bulamamıştı. Ne bir isim ne de katili afişe edecek ve yaptığı işler sebebiyle Vangelis ile kardeşini tehlikeye düşürecek ibareler vardı. Yine de kutsal uyku ve rüya lafları ilginçti. Acaba Vangelis, o tuhafıklar için iksir mi yapmıştı?

Defteri iade etti, otelciye bir şey demeden çıktı, bir süre kaldırımında durup ne yapması gerektiğini düşündükten

sonra Kemeraltı'na gitmeye karar verdi. Bakalım, parfümerici, çetenin enselendiğinden haberdar mıydı, değişik bir şeyler işitmiş miydi?

Sokratis'in dükkâna girmesiyle, Âdem'in iskemleden fırlaması bir oldu. Konuşmaya çalıştıysa da dudaklarını oynatmaktan öteye geçemedi, dut yemiş bülbül gibi kalıverdi.

"Ne oldu, şeytan çarpmışa döndünüz" dedi hafıye.

Beriki, "Allah korusun" dedi ve kapıyı kilitledi.

"Neden kilitlediniz?"

"Çok mühim olaylar oldu, efendim, çok mühim. Kimse duymasın. İçeri biri girer de konuşmalarımızı işitirse, olmadık suallerle canımızı sıkabilir. Zaten kaç gündür asabım bozuk. Fazlasına katlanamam, çeledi." Elini alnına vurup sıkıntıyla ovuşturdu.

Sokratis, "Anlatın da öğreneyim" dedi. "Yardıma ihtiyaç duyduğunuz aşikâr. Hissedebildiğim kadarıyla size akıl verecek biri lazım. Ne yalan söylemeli, benden iyisini bulamazsınız."

"Efendi Bey, kahrolasınca çeteyi yakalamışlar. Müdür Efendi elebaşymış. Hapse tıkılmış şimdi."

Sokratis, bilmezliğe geldi.

"Ne güzel haber. Kimden duydunuz?"

"Muhterem pederimden... Çete, bizim çocuk ile öbür mahkûmu para sızdırmak için kaçırılmış meğer. Gönüllü askerlik palavrasıyla... İtiraf ettiklerinde ne olmuş, biliyor musunuz? Polisler, Mehmet'i aramak için evimizi basmış. Beybabam, velinimetimiz, polise bildirmeden namussuzlara para ödedi, ihbar etmedi diye karakola çekilmiş. Valide Hanım, neredeyse inme geçirecekmiş."

"Üzüldüm" dedi hafıye. "Pederiniz hâlâ karakolda mı?"

"Değil, mirim, değil. Evde artık. Araya hatırlı dostlarımızı koyduk. Anamla birlikte bana her şeyi anlattılar. Kardeşim, ötekiyle beraber dağdaymış. Kaçıranlar, parayı alın-

ca, onları terk etmişler. Bilahare, Efendi Bey, biraderim eve ulaşmayı başarmış. Meğerki gizliden gizliye Peder Bey ve Valide Hanım'la görüşürmüş. İnsan bana bahsetmez mi?"

Sokratis, numaradan kaşlarını kaldırarak sesini yükseltti.

"Size nasıl söylemezler? Olacak iş değil? Siz de ailenin temel direklerindensiniz."

"Değil mi? Fakat talihsizlik bunlarla bitmedi ki! Pedirim, kardeşimin gizlendiği yere gitmiş. Kadifekale'de eski bir taşocağına sığınmış bizimki. Babam, onu teslim olmaya ikna etmiş ve karakola götürmüştü. Şimdi cezaevinde, bizim çocuk."

"Bak sen, demek öyle?" dedi Sokratis ve diğer mahkûmun durumundan haberdar olup olmadığını sordu.

Âdem, babasını almak için karakola gittiğinde, polislerin öbür firarinin de yakalandığını aralarında konuştuğunu söyledi.

Bürosunda Elenka'yı koltuklardan birinde otururken buldu ve "İşin erken bitmiş" dedi.

"Evet. Yorgun görünüyorsun. Soruşturman ne durumda?"

Sokratis o günkü görüşmelerini aktardıktan sonra Elenka, "Ben de sana bir şey anlatayım. Diğer firari hakkında" dedi. "İlave bilgi."

"O da yakalanmış. Yine de anlat. Dinliyorum. Sendeki bilgi ayrıntılıdır."

Elenka, "Sahte evrakla dolandırdığı tacirlerden biri, onu limanda görmüş" dedi. "Denizci kasketi giyse de tanımış ve yakasına yapışıp kaçacağı ele geçirdiğini bas bas bağırılmış. Polisler gelince de firarinin maskesi düşmüş. Bizim arkadaşların gazeteye bildirdiği son haber bu."

"Nerede gizlendiğini de öğrenmişlerdir."

"Babasının iş yaptığı bir nakliye kumpanyasının şilebinde saklanmış. Canı içki çekmiş. Tayfalar almaya yanaşma-

yınca gemiden inmek zorunda kalmış. Mapushaneye tıklımış yine.”

Sokratis, “Mevzunun bu cephesi kapandı” dedi. “Yarın Sipylos Haçı’na gidebilirim.” Kapıya tıklatılınca seslendi. “Buyurun, gelin.”

Angeliuque Colette, içeri girdi.

“Rahatsız etmiyorum, değil mi?”

“Hayır” dedi Elenka. “Bilakis. Çok memnun olduk. Lütfen otursana.”

“Café de Paris’de bir şeyler yiyip içmek için dışarı çıktım. Bana eşlik eder misiniz? Siz ve Mösyö Eliseos...”

Elenka, “Memnuniyetle” dedi ve kocasına baktı.

“Siz gidin. Ben yarın yorucu bir gün geçireceğim. Bu yüzden gücümü şimdiden harcamayayım. Zihnen ve bedenen zinde olmam gerek. Bunlar bir tahkikatın olmazsa olmaz koşullarıdır.”

Karısı, iç geçirerek onu süzdükten sonra, “Gidelim Angeliuque” dedi. “Biz sıradan insanların aklı, dâhi detektiflerin dünyasına ermez.”

Elenka ve Angeliuque yazıhaneden çıktıktan sonra pencere kenarında durdu ve sigarasını yaktı hafiyeye. Café de Paris’ye doğru yürüyen iki kadını izledi. Onlar gözden kaybolunca da gözlerini kısıp muhakemeye koyuldu.

Feyyaz, soğuk havaya rağmen ter içindeydi. Asabı da bozuktı. Kışladaki gününe Bahadır Eşref’in küfürleriyle başlamıştı. Ardından kışla komutanı, onu makamına çağır-mış, odadaki subayların yanında olmadık hakaretlerde bulunmuştu.

Genç adam, koridordaki pencerelerden birini açtı, kravatını gevşetti. Bir süre öyle kaldı. Ne var ki rahatlayamadı. Sabahtan beri yaşadıkları zihnini tırmalamaya devam ediyor, gerginliğini şiddetlendiriyordu. Mermer zemine sertçe vuran çizme darbeleri ve mahmuz şakırtılarını işi-

tince aklına Bahadır geldi, daha da gerginleştii. Ayak sesleri uzaklaşırken derin bir ferahlama soluğu aldı.

Kendi kendine, “Keşke o alçak Rum’u vursaydım, bunlar başıma gelmezdi” dedi ve aklına bir şey takıldı. Bahadır’ın odasına gidip hatasını telafi etmek istediğini ve Rum’u öldürmeye hazır olduğunu söyleyebilirdi. Böylece onun ve komutanın gözüne girer, İstanbul’a dönene kadar azarlardan, hakaretlerden kurtulurdu. Hem de bir vatan görevini yerine getirirdi. Bu toprağın ekmeğini yiyip suyunu içen, buna karşın hainlik yapan nankörlerin cezalandırılmaları şarttı. İster kurşunlanarak, ister idam ilmeğinde sallandırılarak...

Akşam içtiması borusu çaldı. Binada görevli askerler, dışarı çıkmaya başladı.

Feyyaz, yüzbaşının odasına gitmek için alt kata indi ve evrak odasının kapısını arkasından çekip giden askeri gördü. Zihni sicil dosyasına kaydı yine. Tabanca eğitimleri sebebiyle hatırandan çıkmıştı. Dosya Dahiliye Nezareti’nden yollanmış olmalıydı artık. Bir yolunu bulup evrakta kendisini karalayan satırlar olup olmadığını saptamalıydı.

Kapıyı iterek içeri girdi. Asker mektuplarının yığıldığı masadaki evrak kayıt defterinin sayfalarını hızla çevirdi ve aradığını buldu. Bakanlık’tan bir evrak gelmiş, kışla komutanına mahsus olduğu ve ona teslim edildiği kaydı deftere düşülmüştü.

Evrakın kendisine dair olup olmadığını merakı içinde odadan çıktı. Ne yapmalı etmeli, komutanın odasına göz atmalıydı. Adam şu anda içtimada olsa da kapısında nöbetçi bulunurdu. Nasıl girecekti oraya?

Koridoru arşınlamaya başladı. Gözleri pencerelerdeydi. İlerideki alanda içtima başlamak üzereydi. Komutan geri dönmeden ne yapacaksa yapmalıydı. Gözüne binanın arka kapısındaki nöbetçi ilişti ve bir plan hazırladı.

Koridoru geçti, alt kata inerek tüfekli nöbetçinin dikil-

diği kapıya usulca ulaştı. Askerin ensesine sert bir yumruk indirdi. Asker, öne savruldu. Feyyaz, tüfeği kavradı ve dipçiğiyle delikanlının başına vurdu.

Asker kendinden geçip yere yığılırken Feyyaz, etrafa baktı ve kimsenin onu görmediğine kanaat getirdi. Akabinde tüfeğin tetiğine asıldı. Silah sesi ortalığı inletirken tüfeği fırlattı, binaya girip üst kata koştu. Komutanlık nöbetçisine ulaştığında soluk soluğaydı.

“Ne oldu, silah mı atıldı?” diye sordu nöbetçi.

“Saldırı var. Hemen komutana koş. Durumu bildir. Derhal”

Nöbetçi ayrılır ayrılmaz, Feyyaz odaya daldı. Başına büyük bela açacak bir yola girdiğinin farkındaydı. Tek tesellisi, onu kimsenin görmemesiydi. Nöbetçi, saldırı iddiasını kendisinden duyduğunu komutana söyleyecekti muhakkak. O da öyle sandığını söyleyip işin içinden sıyrılabilirdi.

Komutanın masası boştu. Çekmeceyi çekti ve gördüğü tek sayfalık kâğıdı alıp okumaya başladı. Gözleri satırlarda dolaşırken okuduklarına inanamadı. Kalbi yerinden fırlayacak gibiydi. Komutanın koltuğuna yığılmak üzereyken dışarıdaki bağırış çağırışın, alarm nidalarının ve borozan seslerinin artması sebebiyle toparlandı, evrakı güçbela yerine bırakıp odadan çıktı. Bacakları titriyordu. Boğazına bir yumru oturmuştu âdeta.

Koridorda kimse yoktu. Bir an evvel kışladan uzaklaşmaya karar verdi. Beklediği bela, hiç ummadığı bir yerden gelmişti. Hayatını söndürebilecek bir bela. Titremesi daha da arttı. Dişlerini ve yumruklarını sıktı.

Duvara dayandı, bağırış çağırışın yönünü kestirdi. Bilahare, ters istikamette koşmaya başladı. Raporda okuduklarının yarattığı travma ile kışladan kaçamayacak olmanın doğurduğu korku, benliğinde iç içeydi. Arka kapıya açılan koridora varmıştı ki karşısında Bahadır Eşref’i buluverdi.

Lazarus Köşkü'nün çalışma odasının pencereleri açıldı. Rüzgâr pencere kanatlarını gıcırdatıyor, kristal avizeyi sallıyordu.

Sokratis koltuklardan birine oturdu ve “Araştırmaya devam için yine buradayım” dedi. “Seni işinden alıkoymuyorum, değil mi?”

“Hayır. Rahatınıza bakın.”

“Biraz dinleneyim işe koyulacağım.”

Andreas, tedirgin bir tavırla, “Önce bana mı uğradınız?” diye sordu.

“Evet.”

“Neden? Yoksa katilin kimliğine dair bu civarda bir şeyler mi buldunuz?”

“Hayır. Yolumun üstündesin, ondan. Son görüşmemizden bu yana civarda gözüne çarpan, tanımadığın birileri oldu mu?”

“Hayır.”

“Pekâlâ. Bir de şu var, Andreas. Buranın sahibi ruhlara pek meraklıymış. Ne yaptığını merak ettiğim için seninle konuşmak istedim. Bu mevzuyu bir hikâyemde kullanırım belki.”

Rahatlamış bir tavırla söze devam etti beriki.

“Ruhlarla irtibatından haberim var. Gitmeden evvel bana söylemişti. O vakit öğrendim.” Duvardaki tabloyu gözüyle işaret etti. “Mösyö Lazarus... Fakat ruhlarla nasıl temasa geçtiğine dair bilgim yok.”

Detektif yağlıboya resme bakarken Andreas, “Dönmesini dört gözle, heyecanla bekliyorum” dedi.

“Neden?”

“Sotiria’nın ruhunu çağırmasını rica edeceğim. Eminim ki Sotiria o geçitte gidip geliyor fakat ben fark edemiyorum. Belki Vangelis alçağının ruhu da onun peşindedir.”

Hafiye sol gözünü kısarak, “Anlayamadım, ne geçidi?” diye sordu.

“Aşağıda... Mahzende. Yanılmıyorsam o geçit, hayli mühim. Zira Mösyö Lazarus ve arkadaşları ruhlarla bazen orada temasa geçterlermiş. Bana hep anlatır, ruhlara inanam gerektiğini söylerdi.”

“Oraya nasıl inebilirim? Görelim bakalım, ne var ne yok?”

“Gidin bakın. alakanızı çekecektir. Fakat geçidi göremezsiniz. Ben de baktım göremedim. Sadece ruh çağırma da üstat olanlar görebilirmiş.”

“Bak sen, demek öyle? Tamam, tamam. Oraya inelim de...”

“Ben gelmesem olur mu? Sotiria’nın ölümü aklıma geliyor, içim kaldırmıyor. Kedere ve kasvete gömülüyorum. Daha evvel hep öyle oldu. Şuradan gideceksiniz. Aşağıda bir kandil var. Ölü yerlerinde de lamba...”

“Ölü yerlerinde lamba mı?” diye hayretle sordu hafiye. “Ne ölü yeri?”

“Bildüğimiz mezar... Mösyö Lazarus oraya indiğinde hep lamba yakardı. Galiba gizli geçidin yeri. Şuradan gidip doğrudan aşağı inin.”

Sokratis başını iki yana sallayarak holden çıktı ve kordorda Andreas’ın işaret ettiği kapıya doğru yürüdü. Kapının iki yanındaki raflarda çömlek vazolar vardı.

Kapıyı itince alt kata açılan taş bir merdiven gördü, detektif. Birkaç adım atıp merakla aşağı inmeye başladı. Yol gittikçe kararıyordu. Detektif duvara dayandı, basacağı yeri kontrol ettikten sonra adımını öyle attı ve yola devam etti. Bir süre sonra duvardaki çıkıntıda bir kandil gördü.

Hemen yaktı ve hızlandı. Etrafındaki duvar ve merdiven gittikçe daralıyordu.

Birkaç basamak daha indi ve karşısında yine bir kapı buldu. Oldukça dardı. Kapının üzerindeki üç çengelde gaz haznesinde gül deseni olan iki kırmızı lamba asılıydı. Diğer çengel boştu.

Detektif kandilin aleviyle lambalardan birini yaktı, etrafı kırmızı ışık sardı. Ardından kapıyı ayağıyla itti, başını eğerek içeri süzüldü ve gördükleri karşısında hayrete kapıldı.

Her taraf taşlarla, toprakla ve mermer parçalarıyla kaplıydı. Kemikler ve kafataslarıyla doluydu. Birkaç tane büyük lekytos vardı. Hepsi kırık. İçlerindeki iskeletleri kolayca görmek mümkündü.

Biraz daha ilerledi. Adım attıkça daha küçük lekytoslar ve vazo gibi kırık dökük kaplar fark etti. İçlerindeki iskeletlerin küçüklüğüne bakılırsa hepsi çocuklardan, çocuk mezarlarından kalmaydı. Ardından gözüne devrilmiş, toz toprak içinde kalmış sandukalar ve onlardan sarkan insan kemikleri çarptı. Birkaç tane de kırık, devrilmiş mezar taşı stel vardı.

İçinden, *Burasının eski devirlerden kalma bir nekropol veya ondan bir parça olduğu belli*, diye geçirdi, lambayı söndürdü ve geldiği yolu geri dönmek için merdivene yöneldi.

Kandili yerine bırakıp sofaya vardığında Andreas'ı onu merakla beklerken buldu.

“Dediğin gibi orası bir mezarlık Andreas.”

“Evet. Mösyö Lazarus birkaç sene evvel mahzende mezarlık olduğunu fark etmiş. Duvarlardaki çatlaklar ve dökülmeler yüzünden... Böylece mezarlığın ruhlar dünyası ile bu dünya arasında bir geçit olduğuna hükmetmiş.”

Türk köyündekilerle vedalaştıktan sonra arabaya bindi, atı Sipylos Haçı'na yönlendirdi. Mehmet'in köy sandığından

aşırıldığı parayı köylülere teslim etmiş, sorular karşısında keseyi oraya giderken yolda bulduğu palavrasını sıkımişti. Her şeyi olduğu gibi dillendirip kendini açık etmenin gereği yoktu.

Bir domuz çiftliğinin yanından geçti, köye varınca Teofile'nin evine gitti ve seslendi.

Pencereden başını uzattı adam.

“Hoş geldiniz. Tahkikata devam ediyorsunuz galiba.”

“Bir şey keşfederim diye araştırmamı sürdürüyorum. Yolum düşmüşken, hatırlarımı sorayım dedim. Nasılsınız?”

“Soğuk algınlığım var. Bu yüzden işe gidemedim.”

“Geçmiş olsun. Sağlıklar dilerim. Kız kardeşinizi göremiyorum.”

Kapı açıldı, Elefteria eşikte belirdi. Mantoluydu. Şalı, şapkasını ve omuzlarını örtüyordu. Elinde bir şişe vardı.

“Ne güzel sürpriz” dedi gülümseyerek. “Kırya Elenka nasıl? Matmazel Angeliqe’le görüşüyor musunuz?”

“İkisinin de keyfi yerinde. Bir yere mi gidiyorsunuz?”

“Evet.”

“Bir soru sormama izin verin, Kırya Elefteria. Vangelis, size rüya tabirlerinden bahsederken kimlerin rüyalarını yorumladığını söyler miydi?”

“Hayır.”

“Pekâlâ. Stavros döndü mü?”

“Daha değil” dedi Teofile. “Avdan memnun herhâlde.”

“Gitmem gerek” dedi Elefteria ve ağabeyine döndü. “Fazla gecikmem. Merak etme. Sen de yatıp dinlen.” Detektife bir gülcük gönderdi, ağaçlığa doğru yürüdü.

Detektif, Teofile’ye “Hoşça kalın” dedi, arabayı geri döndürdü, kilisenin önünden geçerken, aklına papaz Petrus geliverdi. Kara cübbeli, ilk karşılaşmalarında, Vangelis’in aradığını bulup bulmadığını merak ettiğini belirtmişti. Demesine bakılırsa bu, kendisi ile Vangelis arasında özel bir meseleydi. Mevzuyu eşelemeye karar verdi Sokratis.

Kilisenin önünde arabadan atladı, papaz kapıda göründü. Tatsız bir sesle ve yarım ağızla, “İyi günler” dedi hafiye. “Hoş geldiniz. Dua mı edeceksiniz?”

Sokratis, “Hayır. Bir soru soracağım” dedi ve adamlarla neden görüşmek istediğini belirtti.

Petrus, huzursuz bir tavırla, “Vangelis’in ne aradığını ve ne bulmak istediğini açıklamam hoş kaçmaz” dedi. “Bana güvendi, sırrımı emanet etti. Zaten önemi de artık yok. Öldü, gitti.”

“Papaz efendi... Bu sır, her neyse, cinayetleri aydınlatmama yardımcı olabilir.”

“Sanmıyorum.”

Sokratis, içinden, *Şeytan diyor ki şunun gırtlığına yapış, zorla konuşur*, diye geçirdikten sonra papaza yaklaştı. “İzin verin de böyle bir ilişki olup olmadığına ben karar vereyim. Ben, sizin öteki âleme dair işlerinize karışıyor muyum?”

“Lütfen daha fazla uzatmayın. Bu sır bende kalsın. Dedim ya sizi alakadar eden bir mevzu değil.”

Detektif, iç geçirerek gözlerini kıstı.

“Pekâlâ Papaz Efendi. Şimdi beni iyi dinleyin. Evleri kapı kapı dolaşacağım. Herkese siz ve Sotiria arasındaki bir sırdan bahsedip bilip bilmediklerini soracağım. Yarım saate kalmaz, burası aynı soruları size soracak insanlarla dolar. Hatta laf arasında kulaklarına kuytu yerlerde onunla öpüşüp koklaştığınızı fısıldasam... Metropolit’e hakkınızda yazı yazmalarını tavsiye etsem... Hatta, jandarmaya başvurmalarını önersem... Sanırım sizi katil diye yaftalayıp hemen içeri tıklarlar.”

“Alçaklık bu, cehennemlik suç” diyerek sesini yükseltti Petrus.

Kayıtsız bir tavırla, “Lütfen soruma cevap” diye karşılık verdi hafiye.

Papaz bir süre düşündükten sonra, “Vangelis, mayile-

rinden Sotiria'ya içirip kilisede uykuya yatırırđı” diye fısıldadı ve etrafa göz gezdirdikten sonra sesini daha da kıstı. “Sotiria'nın orada göreceği rüyalar daha manalı olur, daha iyi yorumlanırmış.”

“Kutsal uyku ve kutsal rüya meselesi galiba.”

“Nereden biliyorsunuz?”

“Vangelis defterine yazmış. Sözü açılmışken, söyleyin bakalım... Uykunun ve rüyanın kutsalı nasıl oluyormuş? Muhakkak ki bilginiz vardır.”

Papaz, tereddütle detektifi süzdükten sonra kesik kesik devam etti. “Kutsal mekânda yatılan uykuya kutsal uyku denir. Görülen rüya da kutsal addedilir. Rüya kutsal olsa gerçek olur. Ayrıca kutsal rüyayla gaipten haber ve mühim kutsal sırlar alınır.”

Detektifin yüzünde müstehzi bir ifade oldu.

“Bak sen, demek öyle?”

“Sotiria kilisede uykuya dalar, ağabeyi başında beklerdi. Sırrımız buydu. Orada iznimle bulunurlardı. Geceleysin, kimse yokken.”

“Anlaşılan, her seferinde müsaade ettiniz.”

“Sotiria'nın rüyasında havarileri, azizleri göreceğini düşünmüştüm. Onlar hakkında bana bilgi verebilirdi. Merak ettim, ne yapayım? Mevzu, kutsal uyku ve rüya olunca... Vardır bir hikmet dedim. Ancak Sotiria, iksiri içip uyandıktan sonra birkaç kez sendeleyip yere kapaklanınca onları kiliseye girmekten men ettim. Başıma dert çıkarmasınlar diye. Keşke öyle yapmasaymışım.”

“Neden?”

“Harap kiliseye gitmezler, hayatta kalırlardı.”

Düşünceli bir tavırla, “Demek sendeledi?” dedi hafiye. “İlginç ve tuhaf.” Atın burnunu okşamaya başladı. Derken, ilerideki evlerden birinin bahçesinde, odun ateşinde et tüt-süleyen kadınlar gözüne ilişti. Yanlarına giderek etleri pazarda mı satacaklarını sordu. Olumlu cevap alınca bir parça et satın alıp arabanın kasasına attı.

Atları dizginlemesi ile cüzzamhaneye varması yarım saati bulmuştu. Birkaç kez Vasos'a seslendi, karşılık almayınca bahçeyi dolaşmaya koyuldu. Andreas'ın düştüğü hendeğe dair bir şey bulamadı. Babasının üzerini iyi kapattığı beliydi. Binaya girdi sonra.

Pislik içindeki taş koridorun iki tarafında kapıları düşmüş odalar vardı. Sokratis, tozlu güneş ışığının aydınlattığı odalara ve koğuşlara göz attı. Kırık dökük karyolalardan ve Hazreti İsa'nın cüzzamlıları iyileştirdiğini gösteren, rengi atmış, parçaları dökülmüş mozaiklerden başka şey görmedi. Hamam ve hela kısımlarını da kolağan ettikten sonra bir başka odaya geçti, Vasos'un kaldığı yer olduğunu anladı.

İçeride bir kuzine, yorgan ve battaniye serili bir karyola ile küçük bir masa, komodin, dolap, tencere, tabak ve iki sandalye vardı.

Sokratis, komodinin çekmecesini açtı, bir şey göremedi. Dolaba da düzensiz biçimde giysiler ve çamaşırlar yığılmıştı.

Detektif, etleri arabadan alıp masaya koydu. Tekrar dışarı çıkınca karşısında aradığı adamı buldu.

“Niye geldiniz, ne istiyorsunuz?” diye sordu Vasos.

“Yiyecek getirdim. Masada.”

Adam, pencereden içeri baktıktan sonra bir süre detektifi süzdü ve kısık bir sesle teşekkür etti.

“Rica ederim” dedi hafiye. “Kimseniz yok mu?”

Kısa bir sessizlikten sonra adam, bastonuyla toprağı işaret etti.

“Mezarlarda.”

“Üzüldüm. Sizin için de... Yaşadığımız, çok korkunç bir olay.”

Adam, başını eğerek bir süre sessiz kaldı, ardından dertleşmek istercesine, “Defineciydim” diye mırıldandı. Ömrüm gemilerde, kervanlarda geçti. Bir gemideyken yan-

gın çıktı. Sonuç bu işte. Beş sene oldu. Yirmi dört yaşındaydım. Doktordan doktora koştum, bir işe yaramadı. Param suyunu çekince bu dağbaşında ölümü beklemeye karar verdim. Herkesten iyi muamele gördüğümü söyleyemem lakin başka çarem yok.”

Sokratis, “Sotiria’ya ve Andreas’a savurduğunuz laneti nasıl öğrendiniz?” diye sordu.

Başını kaldırdı beriki. “Burada. Bahçede. Bir hendekte. Defineciliğim depreşince etraftaki yerleri kazdım. Oralarda değil fakat buranın bahçesinde bir hendek buldum. Geçen baharda. Mezar yeriydi, belli. Nekropol değildi ama. Sadece bir kişi gömülmüştü. Kemikler, kafatası... Bir de sivri uçlu lanet levhası. Kim yazdıysa ölüden öyle nefret ediyormuş ki levhayı mezarına bırakmış. Azap hiç bitmesin diye. O vicdansızlara yolladığım lanet, levhada yazılıydı. Aklımda kalmış. Bir şeyler haykırmak istedim. Ağzımdan lanet sözleri döküldü.”

“Öğrenebilir miyim?”

Adam, ağır ağır, “Gözlerinize kuşlar, yılanlar, akrepler, saldırsın” dedi. “Üç aşağı beş yukarı böyleydi. Hatırlayabildiğim kadarıyla... Lanet levhasında bunların şekilleri de vardı.”

“Laneti Sotiria, Vangelis ve Andreas’tan başkasına savurdunuz mu?” diye sordu detektif. Adam menfi manada başını iki yana sallayınca da devam etti. “Evinize bırakılanları düşünüyorum da... Kuş, yılan...”

“Lanetten parçalar... Sadece akrep eksik.”

Sokratis içinden, *Andreas adamdan intikam peşinde olmasın sakın?* diye geçirdi. *Kendi başına geleni ve sevgilisinin ölümünü lanette buluyorsa...*

Vasos yere oturdu, başını avuçlarının arasına aldı.

Sokratis, “Levhayı ne yaptınız?” diye sordu.

“Denize attım. Hendeği de ilk bulduğum hâle getirdim.”

Yere oturdu, başını avuçlarının arasına aldı. Solukları

gittikçe hırıltılı bir hâl alıyordu. İnemeye başlayınca detektif onun omzunu sıvazladı ve ayrıldı.

Arabayı sürerken saatine baktı. Trenin kalkmasına vakit vardı. Atı ağır ağır yönlendirdi. Çok geçmeden, gözüne bir oyuk ilişti.

Arabadan indi, oyuktan içeri süzüldü. Her yer karanlıktı. Birkaç adım sonra cılız bir ışık fark etti. Tabancasını çekti ve duvara sürünerek o tarafa yöneldi. Yerde birkaç sütun parçası gördü, merakı şiddetlendi. Parçalara göz gezdirince eski asırlardan kaldığını anladı. Işığın yerini saptamak için ilerledi ve gördüğü karşısında afalladı.

Mağaranın dibinde üzerine beyaz harmani geçirilmiş mermer bir Athena heykeli duruyordu. Heykelin önünde süslü püslü, oldukça büyük bir gaz lambası vardı.

“Athena” dedi gergin bir ses. “Athena Polias.”

Hızla arkasını döndü ve silahını karşısında duran kadına doğrulttu Sokratis. Sonra, “Kiryos Elefteria...” diye mırıldandı ve Revolver’i indirdi.

“Buraya geliş sebebinizi öğrenebilir miyim, Kiryos Sokratis?”

“Tesadüf eseri... Peki, siz neden buradasınız?”

Elefteria, şişeyi yere bıraktı ve “Lambaya gaz dolduracağım” dedi. “Ateş sürekli yansın diye.”

“Burası neresi?”

“Kesin bir şey söylemem mümkün değil. Kalıntılara bakılırsa Palaia Smyrna’nın Athena Tapınağı olabilir. Kentin koruyucu tanrıçasının. Dediğim gibi, kesin değil, sadece tahmin. Bilemiyorum. Asırlardır ağızdan ağıza gelen rivayet.”

Sokratis, tabancayı beline soktu. Şaşkınlığı hâlâ sürüyordu.

“Merakınızı gidereyim” diyerek devam etti kadın. “Sipylos Haçı’ndakilerin kökeni, benim ailem de dahil, Palaia Smyrna’ya dayanır. Şehir Nea Smyrna’ya taşındık-

tan sonra burada kalmışlar. Yerlerini yurtlarını terk etmişler. Biz de onların soyundan gelenler olarak, Athena için Plynteria Bayramı'nı kutlarız. Bunu Kadim Grek'in Thargelion ayına göre düzenleriz. Kökeni burada olup başka şehirlerde yaşayanlar da gelir. Gördüğünüz heykel, o tören içindir. Seneler evvel bir usta tarafından bu amaçla yapılmış. Rivayete göre Antik devirlerdeki aslı, altındanmış." Bir süre sustuktan sonra merasimin deniz kıyısında nasıl yapıldığını anlattı.

Sokratis, "İlginç" dedi. "Peki lamba?"

"Eski tapınakta sürekli ateş yakılırmış. Kutsal ateş... Biz de bu geleneği canlı tutuyoruz. Yörenin kadınları olarak her gün sırayla birimiz lambayı kontrol eder ve yakarız. Burası gece gündüz aydınlanır. Eski tapınak niyetine..." Mantosunun cebinden bir kibrit çıkardı, şişeyi tekrar eline alarak lambaya yöneldi.

"Kiryia Elefteria" dedi Sokratis. "Dağa ilk geldiğimde bir mağara dikkatimi çekmişti. Duvarda soluk resimler vardı. Domuz kesen kadınlar. Sanırım, Antik Grek kadınları. Bir çukurda kış uykusundaki yılanlar..."

"Biliyorum. Palaiia Smyrna devrinden kalma. O da bir ayini anlatır."

"Açıklar mısınız?"

Kadın lambayı yaktıktan sonra, "Skiriphoria ve Thesmophoria" dedi.

"Onlar da neyin nesi?"

"Kadim Grek'in bayramları. Yaz başına denk gelen aylarda Skirophia kutlanırmış. Sadece kadınlar... Domuz kurban edip mağaraya bırakırlarmış. Yılanlara... Çürüme..."

"Gerçekten de ilginç. İlk kez duydum. Hepsi bu kadar mı?"

"Devam edeyim. Sonbahar civarında sıra, Thesmophoria'ya gelirmiş. Kadınlar üç günlük bedenî temizlikten,

---

manevi arınmadan sonra mağaraya döner, el çırparak yılanları uzaklaştırırlarmış. Akabinde domuz kalıntılarını toplar, tohumluk tahıllara karıştırırlarmış. Bereket olsun diye... Tanrıça Demeter adına...”

17

Ellerini arkasında kavuşturmuş, Elenka'nın *Beşeriyet*'teki odasını arşınıyordu. Her adımında ahşap zemin gıcırdıyordu. Matbaa makinesi çalışmadığı için aşağıda sohbet eden gazetecilerin sesleri odanın içindeydi.

“Otursana, geldiğinden beri dolap beygiri gibi dolanıp duruyorsun” dedi Elenka. “Benim de başımı döndürüyorsun, kuzum.”

Sokratis, “Rüya yorumlarının, kutsal uyku ve kutsal rüya martavallarının cinayetlerle alakası olup olmadığını hâlâ kendi kendime sorup duruyorum, gelgelelim sonuç yok” dedi. “Asabım daha da bozuluyor. Defterde gözümünden kaçan bir şey mi var? Delireceğim. Dahası...”

“Evet, dahası ne?”

“Athena heykelinin cinayetlerle bağlantısı olabilir mi? Antik devirlerdeki aslı altındanmış. Katil, acaba o heykelin peşinde olan bir alçak mı? Bir de lanet... Sorular, sorular, cevapsız sorular. İnsan delirir.”

“Kendini bu kadar yıpratmasana. Sanki alakadar olduğun her vaka, istediğin gibi yürüdü. Kör topal ilerleyip sonuçta çözdüğün muammaları hatırlasana.”

Detektif, sesini daha da yükseltti.

“Tamam, tamam, biliyorum. İşler hep tıkrırında gitmez. Fakat baskı altındayım. Tek derdim yok ki! Yayıncıdan da hâlâ ses seda çıkmıyor. Bir kitabın basılmasının kararı bu kadar geç mi veriliyor, posta idaresinde bir sorun var da mektup mu gecikiyor? Şeytan diyor ki!”

“Kuzum, yeter artık. Böyle davranmakla bir yere varmazsın. Otur artık. Bir daha tekrarlatma. Dağda işe yarar

bir şey bulamasan da Palaia Smyrna'nın kadim bayramlarını öğrenmişsin. O devirlerden kalma mezarlık kalıntısı görmüşsün.”

Sokratis, bir sandalye çekip oturdu ve “Haklısın, bir an evvel sakinleşmem gerek” dedi. “Ben yokken neler yaptın? Anlat da mevzu değişsin, kafam dağılsın.”

“Angelique’le birlikteydik. Café de Paris’de oturduk. Orayı çok seviyor. Başka yere gitmezmiş. Bana neler anlattı, bir bilersen...”

“Ne bileyim Elenka? Söyle de öğreneyim. Münecçimim sanki.”

“Yine bütün huysuzluğun üstünde” dedi kadın ve devam etti. “Kızcağızın birkaç sevgilisi olmuş. Hep kısa süreli beraberlikler... Angelique’in modellik yapmasını, çıplak poz vermesini istemezlermiş. Bizimki hepsini terk etmiş. Kendisine karışılmasına tahammül edemezmiş.”

Hafiye, “Şu anda beraber olduğu biri var mı?” diye sordu.

“Yokmuş.”

Angelique’in neden modellik yaptığını anlatıp anlatmadığını sordu detektif.

“Bahsetti. Ressam olmak istermiş hep. Paris’teyken ders almış, çalışıp çabalamış. Fakat yeteneksizmiş. Bir ressam tanıdığının teklifiyle modelliğe başlamış. Kendini tablolarla renk cümbüşü içinde gördükçe bu işten çok zevk almış. Ressamların, onu şatolarda, kalelerde ve kırlarda resmettikleri olmuş. Böylece büyülü bir âleme geçtiği hissinde kapılır, keyif duyarmış.”

Sokratis, “İyi, pekâlâ” dedi ve mevzuyu Vasos ile lanet meselesine getirdi. “Adama acısam da şüphelenmeden edemiyorum. Belki Vangelis, yanıklarına iyi geleceğini söyleyerek ona tuhaf mayilerden içirmişti. Zaten onlardan iksir almış. İlaç tesir etmeyince, adam hayal kırıklığının yarattığı travmayla ağabeyi ve kardeşi öldürdü. Dağda bir

şeyler arıyor belki. Sakın altın Athena heykeli olmasın? Acaba Mehmet, onu cinayet mahallerine yakın yerlerde görmüş müdür? Bu iş böyle olmayacak Elenka. Yine Âdem Bey'in başına ekşimem gerek.”

Elenka bu kadar şüpheciliğin manasız, boş yere zihin yorgunluğu olabileceğini söyledi, Sokratis sesini çıkarmadı.

Kışlanın bodrum katında, parmaklıklı penceresi tavanın hemen altında basık bir odaydı. İçeride bir karyola vardı. Feyyaz Mesut, Bahadır Eşref'in emriyle tıklıymıştı oraya. Sırtını duvara dayamış, yerde oturuyordu. Hakkındakileri okumasıyla başlayan travma ve şok, anbean şiddetleniyordu. Kışladan kaçabilseydi bir meyhaneye kapılanır, kadehleri devirerek benliğindeki sarsıntıyı bastırabilirdi. Olmamıştı işte.

Ayağa kalktı, duvara birkaç yumruk attı. Başına gelene hâlâ inanamıyordu.

Bir süre sonra sakinleşti, onu burada daha fazla tutamayacakları kanısına vardı. Zira Bahadır'ın dünkü sorgulamasında kendini ele verecek bir şey söylememişti. Tasarladığı gibi, silah sesini işitince saldırı sandığını, behemehâl komutanın odasına koştuğunu ve nöbetçiyi ona gönderdiğini belirtmişti. Arka kapıya açılan koridorda olmasının sebebi de tehlikeyi Bahadır'a nakletmekti. Yüzbaşı, bunları asık suratla ve şüpheli bakışlarla dinlemiş, kapıyı çarpıp gitmişti. Akabinde kapı kilitlenmişti.

Yine de, diye geçirdi içinden, beni burada tuttuğuna göre şüpheleri sönmedi, belki raporu okuduğum kanısında.

Kapının açılmasıyla düşüncelerinden koptu. Karşısında Bahadır'ı görünce gerginleşti. Benliğini, öldürüleceği ve ıssız bir yere gömüleceği korkusu sarıverdi.

Subay, alaycı bir sesle, “Geceyi rahat geçirdin mi?” diye sordu.

“Gözüme uyku girmedi. Kendime burada ne işim olduğumu sorup durdum.”

“Bilirsin, bilirsin.”

“Rum gâvurunu öldüremediğim için bana kızgınsınız. Eminim ki kumandan da... Haklısınız.”

Bahadır, “Demek, seni bu yüzden buraya tıktık” dedi. “Hakkındaki iftiralara ne diyorsun? Siciline çok kötü şeyler yazılmış. Komutan da ben de inanmadık tabii. Belli ki İstanbul’da sana garezi olan bir Amirin var.”

Subayın ağız aradığını kavradı beriki.

“Bakanlık’ta herkes benden memnundu. Galiba beni başka biriyle karıştırdılar.”

“Anlınız” dedi Bahadır. “Seni buradan çıkaracağım. Lakin kışladan ayrılmak yok. Daha sohbet edeceğiz.” Kapıya yöneldi.

“Esasında bir fırsat daha tanısanız da öldüremediğim adamın işini bu kez bitirsem. Vatan vazifesi. Madem şehrimizde nankör bir hain var...”

Bahadır durdu.

“Öyle mi, emin misin?”

“Kendi gözünüzle göreceksiniz.”

“Hele bir kumandana danışayım” dedi subay ve kapıyı açık bırakarak çıktı. “Sen de gel. Dışarıda beklersin.”

Âdem Latif, “Hoş geldiniz, hoş geldiniz çelebi” dedi. “Hayırdır inşallah.”

“Kardeşinizin durumunu sormak için uğradım. Ne de olsa kendisiyle görüşmüşlüğümüz var. Hatta cezaevine gidip ziyaret etmek isterim. Görüşme saatleri hakkında bilginiz vardır. Söyleyebilir misiniz?”

Parfümerici ileri atılarak Sokratis’in ellerini avuçlarının arasına aldı.

“Allah razı olsun. Ne kadar da düşüncelisiniz. Sizi görmekten o da memnun olur. Lakin hapishanede değil, hastanede.”

“Neden? Ciddi bir hastalığı mı var?”

Âdem, sesini alçaltarak, “Sıhhatinde mühim bir mesele yok” dedi. “Fakat hayli bitap vaziyette. Kolay değil, dağda perişan olmuş. Velinimetimiz Pederimiz, birkaç hatırlı dostunu araya soktu. Allem kallem edildi, hekimden müta-laa alındı ve çocukcağız evvelki gün Memleket Hastanesi’ne yatırıldı.”

“Herhalde başında polis dikiliyordur?”

“Koğuş kapısında bir tane var. Fakat içeri girene zorluk çıkarmaz. Zira Allah uzun ömür versin, pederim, eline para sıkıştırıyor. Biraderin koğuşu ikinci katın dibinde.”

İç geçirerek, “Bir an evvel hastaneye gideyim” dedi Sokratis ve Âdem’in hayır duaları eşliğiyle dükkândan çıktı, kestirme yollardan hastaneye kısa sürede ulaştı.

Hastanenin ikinci katında doktorlar ve hasta bakıcılar koşuşturma içindeydi. Kimi doktor, cephe emri aldığı için diğer hekimlerle vedalaşyordu. Bazı koğuşlar sessizdi. Bazılarından inilti, feryatlar, öksürükler yükseliyordu.

Sokratis, bir iskemlede oturan tıfıl polise, “Mehmet Bey’e ağabeyinden haber getirdim” dedi.

“Diyeceğini çabuk de. Yol geçen hanı değil burası.”

Detektif içeri girdi, hastaların meraklı bakışları altında karyoların arasında ilerledi ve Mehmet’i pencere kenarındaki yatakta buldu. Delikanlının sağ eli karyolanın parmaklıkları arkasına kelepçeliydi.

“İyi günler küçük bey” dedi Sokratis. “Bakıyorum, mekân değiştirmişsiniz.”

Mehmet hayret dolu bir ifadeyle, “Hoş geldiniz, şeref verdiniz” dedi. “Ne iyi ettiniz. Beklemiyordum.”

“Ağabeyinizden vaziyetinizi öğrenince ziyaret edeyim dedim. İyi görünüyorsunuz.”

“Şu kelepçe de olmasa daha iyi hissedeceğim. Yakında o da çıkacak inşallah. Tamamen hür olacağım.”

Detektif, “Nasıl?” diye sordu.

“Peder Bey, ticarete ve devlette ne kadar eş dostu

varsa seferber etti. Kısmetse beni mahkemede süründürenler, şikâyetlerini geri alacak. Fırar meselesinde zaten suçum yok. Kendiliğimden teslim olmam iyi intiba yaratmış. İnşallah yakında hayırlı haber gelecek.”

“Pekâlâ. Kısa bir sorum olacak. Cinayetlerle alakalı.”

“Demek hâlâ muammayı çözmek için uğraşıyorsunuz. Buyurun, sizi dinliyorum.”

Sokratis, “Dağdayken yüzü yanmış bir adam gördünüz mü?” diye sordu. Bir süre duraksadıktan sonra, “Pardon, yüzü fularla örtülü olduğu için anlayamazdınız” diyerek konuşmayı sürdürdü. “Şöyle diyeyim, bastonlu, paltolu, şapkalı. Cinayet mıntikasına yakın yerlerde... Viran kilisenin orada veya göldeki eve girerken... Veya herhangi bir yeri kazarken, bir genç kız ve genç adamla tartışırken. Kurbanları kast ettim.”

“Rastgelmedim maalesef. Zaten ben de arkadaşım da insanlara görünmemek için azami çaba sarf ettik. Gözümüze uzaklarda biri takılsa bile hemen sinip ters istikamette kaçtık. Demek yüzü kavrulmuş. Gördüğüm kâbus yetmezmiş gibi... İyi ki o da korkutucu yüzüyle karşıma çıkmadı.”

“Herhalde kâbusunuz sona ermiştir.”

“Evet, dağdaki barakada gördüğüm kâbus. Taşocağında size söylemiştim, değil mi? Çok şükür, kurtuldum. Karaltılar, feryat figan, gölgeler nasıl da birbirleriyle birleşip ayrılıyorlardı. Bir de sarılı, kırmızılı parıltı. Alev gibi mi desem? Havada süzülüyordu, kıpkırmızıydı, dalgalanıyordu sanki. Köprünün üstünde gibiydi. Belli belirsiz, bulanık.”

Kaşlarını çattı detektif. Mehmet’in ve diğer firarinin dağda sığındıkları yerlerden birinin, metruk baraka olduğu gelmişti aklına.

“Hepsi bu kadar mı?”

“Bu kadar. Barakaya sığındığımız gece köyden aşırduğumuz şarapları, konyakları içmiştik. İçimiz ısınsın diye. Kâbusta herhâlde onların da tesiri oldu. Sızdık kaldık, ayıldık, uykuya daldık... Huzursuz bir geceydi.”

Sokratis, sol gözünü kısarak karşısındakine baktı ve barakanın yerini tarif etmesini istedi. Mehmet viranelerden bahsetmeye başlayınca kaşlarını tamamen çattı.

Trasa Sokağı'nda sessizlik hâkimdi. Mesailerini tamamlayan erkekler ve komşu ziyaretlerini bitiren kadınlar, gün batımında evlerine dönmüşlerdi. Panjurlar ve kepenkler kapalıydı. Evlerden ne müzik ne de kahkahalı sohbetler yayılıyordu.

Feyyaz, yanındaki Bahadır'a, "Yine buraya geldiğimize göre galiba aynı adamı vuracağım" diye fısıldadı.

"Vurmayacaksın, öldüreceksin" diye karşılık verdi beriki ve belinden çıkardığı tabancayı Feyyaz'a uzattı. "Al!"

"Adam sokakta görünür görünmez yaklaşıcağım ve uygun mesafeden tetiği çekeceğim. Merak buyurmayınız."

"Nasıl yaparsan yap. Yeter ki haini temizle."

Feyyaz, silahtaki kurşunları kontrol etti.

Yüzbaşı, "Emniyetin için arka sokakta olacağım" diyerek devam etti. "İşgüzar bir polis müdahaleye kalkışırsa mâni olacağım. Tut ki karakola düştün. Endişeye mahal yok. Sabırla bekle. Seni oradan alacağız. Ben veya başkası."

"Adamı öldürdükten sonra yanınıza mı geleyim?"

"Evet. Ardından doğru kışlaya. Unutma, gözüm üstünde olacak. Geçen seferki gibi ödleklik yaparsan başına öyle dertler açarım ki feleğini şaşırırsın."

Feyyaz karşılık vermedi. Gözleri sokaktaydı ve başındaki beladan nasıl kurtulabileceğini düşünüyordu.

Yüzbaşı sessizce geri çekilip bir sokağa saptı.

Hedefinin yolunu beklemeye koyuldu Feyyaz. Beline soktuğu tabancanın kabzasındaki eli ter içindeydi. Ayak sesleri işitince birkaç adım ilerledi.

Kısa boylu, yaşlı adam, köşeyi dönmüştü ve evine doğru ilerliyordu. Birkaç kez öksürdü.

Feyyaz başını arkaya çevirdi, yüzbaşmayı göremedi.

Adama doğru hızlandı. Hedefi de onu fark etmiş olmalıydı ki başıyla selamladı, elini cebine attı.

Anahtar şıkırtısı işitti Feyyaz. Bir kez daha arkaya dönerek karanlığa baktı, Bahadır'ı bu kez de göremedi ve kararını verip hızla koşmaya başladı. Her an silah sesi işitmeyi, etrafında kurşunların vızıldamasını bekliyordu. Ancak beklentisi gerçekleşmedi.

Suluk soluğa Bellevue'ye açılan yola girdi ve bir evin duvarını siper alarak etrafa göz gezdirdi. Bulunduğu tarafa doğru koşuran silahlı bir karaltı fark etti, yüzbaşı olduğunu anladı. Adama bir el kurşun sıktı, isabet ettiremeyince koşmaya devam etti. Yüzbaşının ettiği küfür kulağına kadar geldi.

Caddeye çıkmayıp ara sokaklara girmeye karar verdi. Karanlık bir güzergâhı gözüne kestirerek o istikamette ilerledi. Sokak lambaları görününce yolunu tekrar değiştirdi ve şapkalı birini gördü. Aklına başındaki fes geldi. Fesini bir bahçeye fırlatıp adama sokuldu, şapkasını kaptı, adamın bağırırları arasında yoluna hızla devam etti. Şapkalı olmak onu, yüzbaşının dikkatinden uzak tutardı.

Karşısında Saint-John Kilisesi görününce, pestili çıkmış vaziyette yere çöktü. Etrafta Bahadır'ın onu izlemeyi sürdürdüğüne dair belirti yoktu. Belki takibi bırakmış, yardım istemek için karakola gitmişti. İz sürmede ustalaşmış Mahsusacıları almak için kışlanın yolunu da tutabilirdi.

Nereye gideceğini bilmez hâlde yola devam etti. Her adımında korku, içini biraz daha sardı.

Soğukkanlı olmaya karar verdi ve gözleri dükkân tabelalarına gitti. Sakalını kesmek için berber bulmalıydı. Siyah sakallarından ve bıyıklarından kurtulursa Bahadır Eşref ile adamları onu kolay kolay tanıyamazlardı.

Aradığını kısa sürede buldu. Etrafa göz gezdirdikten sonra berber dükkânının kapısına sert bir tekme indirdi. Kapı açılınca kendini içeri attı, kapıyı tekrar kapattı. Yere

çömelip pencereden sokağı kolağan etti. Gürültüye gelen kimse yoktu.

Tıraş malzemeleri lavabonun üzerindeki raftaydı. Tıraş sokaktan süzülen ışığın altında tamamladı ve dükkândan çıktı. Sıra, geceyi geçirecek bir yer bulmaya kalmıştı. Aklına liman tarafındaki depolar geldi. O tarafa yöneldi. Etrafta turlayan birkaç sivil ve asker gördü. Sivillerden birinin Bahadır Eşref olduğunu fark etti, bir evin duvarına siper alarak geldiği yolu geri döndü.

Kulağına ayak sesleri geldi, bir duvarı yeniden siper alarak sesin yaklaşmasını bekledi. Ayak sesleri durdu. Bir adam, bir evin kapısını açıyordu. Feyyaz, kararını verdi. Belindeki tabancayı çıkardı ve adamın üstüne atıldı. Onu içeri iterek kapıyı kapattı. Tabancayı adamın başına dayarken, zarar vermeyeceğini söyledi.

“Homurdanmayı bırak, güzelim yemeği ve şarabı ağız tadıyla yiyip içelim” dedi Elenka. “Zaten günüm yoğun geçti. *Dhen mou pómíne takáti*, hiç hâlim yok, takatim kesildi. Bir de senin asık suratına katlanamam.”

“Senin için laf söylemek kolay. Yarın yine mi Bayraklı’ya gideceğim? Üstüne üstlük, dağ tepe tırman. Can mı dayanır? Ne bu yahu? Seyyahlara döndüm.”

“Yeter artık! Bir an evvel bitirelim yemeği. Ayaklarımı uzatıp dinlenmek istiyorum. Söylenmeye devam edersen işte kapı orada. İster birahane kafa çek, ister bilardo oyna.”

Sokratis, sesini yükseltti.

“Neden evden gidecekmişim? Benim de bütün gün canım çıktı. Evde dinlenmek hakkım.”

Elenka, kadehini kaldırdı.

“Şerefe diyorum, başka bir şey demiyorum. İçince belki rahatlarsın da yüzünde gülücükler açar.”

“Tamam, tamam” dedi hafiye ve kadehini karısının kine vurdu.

Yemeklerini yerken, “Sabah ilk trenle mi gitsem?” dedi hafiye. “Sabahın köründe sarsıntıdan yine içim dışıma çıkacak, lakin detektiflikte kolay yol yoktur. Namussuz herif.”

Elenka, elindeki çatal ve bıçakla kalakaldı.

“Kim namussuz?”

“Atinalı yayıncı. Bir an evvel bana cevap gönderse de detektifliğin kurallarına dair kitabımı yazmaya koyulsam. Neden gecikiyor bu cevap? Tembel herif. Yoksa kolu bir sahtekâra mı kaptırdım? Buna mı kafa yoracağım, tahkikata mı?”

Yemeğini bitiren Elenka, elinde kadehle ayağa kalktı.

“Şarabın keyfini oturma odasında çıkaracağım. Sana da şunu söyleyeyim... Bayraklı’ya ille de gitmek istiyorsan öbür gün git, daha sonraki gün git.”

“O barakayı bir an evvel incelemeden rahat etmeyeceğim. Kafam takıldı bir kere. Köprü... Nehir... Mehmet’in tarifine göre göle açılan yol. Fakat haklısın. Yarın dinlenip yola öbür gün çıkayım.”

“Sen bilirsin. Sofrayı topla, asabiyetini attığında odaya gel.”

Sokratis, “Neden bu kadar gerginsin?” diye sordu. Karısı ona alev saçan gözlerle, hışımla bakınca yutkundu.

Kapı çaldı o sırada.

Elenka, “Kim olabilir?” dedi.

“Belki yine Matmazel Angeliqe’tir” dedi hafiyeye ve sofayı geçip kapıyı açtı, karşısındaki adama, “Ne oldu, neden geldiniz” diye sordu. Yunan Postanesi’nin memurunu tanıdı.

Memur, “Atina’dan mektubunuz olup olmadığını devamla soruyorsunuz” dedi. “Akşam postasıyla geldi. Hemen teslim etmek istedim. Mühimdir diye.” Ceketinin cebinden çıkardığı zarfı hafiyeye uzattı.

Sokratis, bir zarfa bir de adama baktı, “Teşekkürler, buyurun girin” diye geveledi. “Açsanız karnımızı doyurun veya içki...”

“Yakında oturuyorum, eşim yemeğe bekler” dedi beriki ve ayrıldı.

Sokratis, heyecanla zarfı açtı ve içinden çıkanı okumaya başladı.

Yanına gelen Elenka, “Kimmiş, mektup mu o?” diye sordu.

Detektif, kâğıdı ona uzattı.

Elenka, gözlüğünü taktı ve coşkuyla, “Hikâyelerin kabul edilmiş” dedi. Gözleri nemlenmişti. Sokratis’e sarıldı.

“İnanamıyorum. Gerçekleşti işte” dedi hafiye ve bir kahkaha patlattı. Mektubu karısından alarak bir kez daha okudu. Ardından, “Haydi, dışarı, kutlamaya” diye bağırdı.

Feyyaz, huzursuzluk içinde yatakta sağa sola dönüp duruyordu. Derken, gözlerini araladı ve günün ışıdığını fark etti.

Elbiseleriyle uzandığı yaktan kalktı, tabancasını beline soktu ve kilere indi. Evine girdiği Rum’u oraya tıkmıştı. Haksız yere hapse atılmamak için polisten kaçtığını söylemişti adama.

Lambayı yakıp kilidi açtı, ev sahibini boş çuvallara sarınmış, titrerken buldu. “Kusura bakmayın, üşüyeceğiniz aklıma gelmedi” dedi. “Gidiyorum. Huzurunuzu kaçırdığım için kusura bakmayın. Bir şey çalmadığıma emin olabilirsiniz. Yine de şimdi paltonuzu alacağım. Mecburen. Benimkini size bırakıyorum.” Kapıyı açık bıraktı, adamın karşılığını beklemeden basamakları tırmandı. Portmantodaki kürklü, siyah paltoyu ve şapkasını giydi. Adam, sofaya çıkmış, ona bakıyordu.

Sokak kapısını aralayıp başını uzattı Feyyaz. Kimse yoktu. Kapıyı arkasından çekip yola koyuldu.

İşlerine gidenler, Frenk Caddesi’ni doldurmaya başlamışlardı. Atlı arabalar ve otomobiller hareket hâlindeydi. Feyyaz’ın gözleri sürekli Bahadır Eşref’i arıyordu. Mahsusacı, içinde ürkütücü bir saplantı oluşturmuştu. Her an karşısına dikilecekmiş gibi geliyordu. Kendini güvenli bir yere atmadıkça bu takıntıdan kurtulamayacaktı. Ne var ki ne yapacağını, nereye gizleneceğini bilemiyordu.

Yolda ilerlerken, gözlerini kısmış, insanlara dikkatle bakan fesli ve paltolu birini fark etti. Bahadır Eşref’in yanında gördüğü subayı tanıdı ve gerginleşti. Bir an göz göze geldiler. Feyyaz, istifini bozmadan yola devam etti. Subayın peşinde olmadığını anlayınca rahatladı. Sakalsız hâli, şapka ve farklı palto işe yarıyordu demek. İçine güven gelirken gözü bir iş hanının kapısındaki tabelaya takıldı.

Nalpas Pastanesi kahvaltılarını edenlerle, sabah kahvelerini yudumlayanlarla doluydu. Müşterilerin ellerindeki gazetelerden kâğıt ve matbaa mürekkebi kokusu yayılıyordu.

Sokratis, “Başım ağrıyor” dedi.

“Akşam içkiyi çok kaçırdın. Evdekinden sonra fazla geldi.”

“Ne yapayım? Senelerdir verdiğim çabalar, nihayet karşılık buldu. Keyif içkisi Elenka, keyif içkisi. İçim içime sığmıyor.”

Elenka, kocasının elini tuttu. “Benim de öyle. O kadar mutluyum ki! Atina’ya gitmek de ayrı bir keyif... Ayrı bir heyecan. Harika bir gemi yolculuğu yapacağımıza eminim.”

“Evet. Dediğin gibi... Ayrı bir heyecan. Yolculuk tarihine dair düşüncen ne?”

Nalpas’a oturmadan evvel bir acenteye gitmişler ve gemi seferleri hakkında bilgi edinmişlerdi.

Elenka, “Şu sıralarda gemi sorunu olmadığına göre istediğimiz vakit gidebiliriz. Herhalde yola cinayetleri aydınlattıktan sonra çıkarız” dedi.

Detektif, kahveden bir yudum aldıktan sonra sigarasını yaktı ve “Elbette” diye karşılık verdi. “Bu yüzden işin üstesinden bir an evvel gelmeliyim. Baktım olmuyor, döndükten sonra devam ederim.”

“Yayıncın yol paramızı ve otel masrafımızı karşılayacak olsa da orada yillanacak değiliz.”

“Doğru. Yine de kitabın basılmasını beklemek isterim. Ne kadar sürerse sürsün. Şöyle bir elimde tutayım. Koklayayım hatta. Hatta, satışa çıktığında kitapçılara kapılana yım. Mektupta baskının ne vakit olacağına dair ifade yok. Mühim değil. Nasılsa detayı konuşacak vaktimiz olacak. Kalkalım mı?”

“Evet. Gazetede işim var. Durumumuzdan da bir an

evvel bahsedeyim. Şimdiden planlama yapsınlar. Yokluğumda işler aksamasın.”

Nalpas'tan çıktıktan sonra, Sokratis, karısını bir faytona bindirdi. Limandaki gemilere bakarak bürosunun yolunu tuttu. İçinden, kitabı basılana dek Atina'da kalmanın iyi olacağını geçiriyordu. Valizinde birkaç kitapla dönüp onları hikâyelerini basmayanların kafasına çarpmak, pek hoş kaçardı doğrusu. Yüzünde bir tebessüm oluştu ve iş hanına varana kadar sürdü.

Yazıhanesinin katına çıkınca kapıda birini fark etti. Adam çekingen bir tavırla ona isminin Sokratis Eliseos olup olmadığını sorunca başıyla onayladı.

19

Yazıhanenin kapısı ile çalışma masası arasında gidip geliyor, ara sıra duraklayıp koltukta oturan adama dalgın dalgın bakıyordu. Yüzünden acı akan beklenmedik ziyaretçinin anlattıkları inanılacak gibi değildi. Duyduklarını hâlâ sindirememişti detektif.

Feyyaz, “Hâlinize bakılırsa iki saattir anlattıklarım kafanızı karıştırdı” dedi. “Lakin durum bu. Sadece tuhaf değil. Aynı zamanda tüyler ürpertici. Hayatımı altüst eden bir trajedi. Ruhem perişanım. Diplomatlık yaparken de, Umûr-ı Şarkiyye Dairesi’nde çalışırken de böyle bir şey yaşayacağım aklıma gelmezdi. Ne var ki insanın neyle karşılaşacağı belli olmuyor. Hayat.”

“Gönüllü mahkûmlar için Smyrna’ya gelmeseydiniz ailenizin farklı olduğunu öğrenemeyecektiniz.”

“Aslında... Ne desem? Keşke hakkımdaki raporu merak edip tetkik etmeseymişim. Öğrenmeyecektim, öğrenmeyecektim” dedi konuk ve yüzünde kederli bir ifade belirdi.

Sokratis, elini adamın omzuna koydu.

“Öyle demeyin. Gerçeği bilmeniz iyi olmuş.”

“Kafam o kadar karışık ki! Baba bildiğim adamın bana iyiliği mi dokundu, yoksa beni o evde bıraksaydı daha mı iyi olurdu? Bilemiyorum. Bana çok emeği geçti. Hakkımı inkâr edemem. Fakat yine de... Keşke gerçeği söyleseymiş. Tabii o vakit ne yapardım? Bunu da bilemiyorum. Birlikte yaşamaya devam mı ederdik veya hınçla yakasına mı yapıştırdım, onu suçlayıp evden kaçarmıydım, o köye gidip ailemden geride kalan olup olmadığını araştırırmıydım?”

“Kafanıza takmayın. Onları bulmanız zor olurdu. Ne

Rum ebeveyninizin ne de kendi gerçek isminizi biliyorsunuz. Paşa pederinizin sizi aldığı köyün adı ve yeri hakkında bile malumatınız yok. Son derece olağan. Neden söylensin size?”

Bir süre düşündükten sonra, “Haklısınız” dedi Feyyaz. “Hakkımdaki raporda sadece Aydın’da bir Rum köyü olduğu yazılı. Paşa, orada görevliymiş. Bir gece bir evden bebek ağlaması işitmiş ve içeri girmiş. Beşiğimde ağlıyormuşum. Altı aylıkmişim. Evde annemin ve babamın cesetlerini bulmuş. Askeriye’den doktor çağırılmış. İnce hastalıktan öldükleri tespit edilmiş. Köyde bana sahip çıkan olmayınca Peder Bey yanına almış. Bir süre sonra da İstanbul’a tayini çıkmış. Orada beni nüfusuna geçirmiş. Muamelelerde bunların hepsini memurlara açıklamış. Anlayacağınız gibi tüm malumat, Umûr-ı Şarkıyye’deki raporda tafsilatıyla yazılıymış. Hakkımda kışlaya bilgi gönderenler, oradan almışlar.”

“Söz açılmışken sorayım. Paşa’nın başka çocuğu var mı?”

“Hayır. Muhtemelen beni başka çocuğu olmadığı için evlat edindi. Annem de üstüme çok düşer, bir dediğimi iki etmezdi. Mutlu bir çocukluk ve gençlik yaşadım. Valide Hanım’ın vefatıyla Paşa perişan oldu. Bütün alâkasını bana verdi.”

“Mevzuyu değiştirip Bahadır Eşref adlı adamın sizden şüphelenme sebeplerine gelelim...”

“Bu mevzuyu çok düşündüm” diyerek devam etti Feyyaz. “Gönüllü mahkûmlara yapılan saldırıya müdahale etmedim, o sırada darp edilen bir Rum’u kurtardım. Rum hayat kadınıyla bir gece geçirdim, onunla yolda karşılaşıp annesinin evine bıraktım. Bahadır, bir gece meyhanede o kadın ve kurtardığım Rum hakkında kurnazca sorular sorup ağzımı aradı. Yunanistan’da vazifeliyken ne yaptığımı bile sual etti. Beni bu yüzden takibe aldılar.”

Adam susup başını avuçları arasına alınca, “Özellikle,

Rum'u kurtarmanız sebebiyle sizden işkillendiler, dosyanızı sordular, kökeninizi öğrendiler ve ağzınızdan laf almaya kalkıştılar” dedi Sokratis. “Muhtemelen Yunan istihbaratının gerçek kimliğinizi öğrendiği kanısına varıp onlar adına çalıştığınızdan şüphelendiler. Böyle bir ilişki olup olmadığını saptamak için de bir Rum'u öldürmeye sevk ettiler.”

Başını kaldırdı Feyyaz.

“Beni denemek istediler. Güvenmediler. Talimde kullandığım tabancayı üstüme zimmetlemediler... Bu yüzden. Hep şüphe... Rum'u öldürmeyip kaçtığım için de artık Yunan casusu olduğuma tamamen inanıyorlardır. Başım büyük belada. Bir an evvel emniyetli bir yerde saklanmam gerek.”

“Şu veya bu biçimde çaresine bakacağız” dedi hafiye.

Sokratis, “İş hanımın önünden geçerken tabelamı görmüş. Bir özel detektifin gizlenecek yerleri iyi bildiğine kanaat getirip kapımı çalmış” dedi.

“Her şeyi açıkça anlatması iyi olmuş” diye karşılık verdi Elenka ve fırından çıkardığı eti bir tencereye koydu.

“Esasında, evvela bana gerçek kimliğinden bahsetmedi. Sadece başımın dertte olduğunu, bir an evvel gizlenmek, şehirden kaçmak istediğini anlattı. Sebebini sordum, söylemedi. Kendisine yardım edemeyeceğimi belirtince mırın kırın etti. Dayanamadım ve kapıyı işaret ettim. Geveledikten sonra anlatmaya koyuldu.”

“Keşke büronda bırakmayı eve getirseydin.”

“Söyledim, kabul etmedi. Ortalıkta görünmek istemiyormuş. Hak verdim.”

Elenka, tencereyi bir torbaya yerleştirdi, “Biraz da ekmek koyayım” dedikten sonra teldolabı açtı. “Büroda emniyette sayılır.”

“Haklısın. Yemeğinle de karnını doyuracak. Evden bataniye götürürüm, kanepede uyur. Yatağa benzemez fakat idare edecek artık. Yarın erkenden de yola çıkarız.”

“Nereye götüreceksin onu?”

“Göldeki eve. Henüz ona söylemedim fakat gizlenmesi için uygun bir yer. Sipylos Haçı’ndan biri görüp de sorarsa ciğerlerinden hasta olup dağ havasına ihtiyaç duyan biri olduğunu söylerim. Türk köyünden birileriyle karşılaşır sak da aynı palavra. Bende laf çok.”

“Emlakçıdan anahtar aldın mı?”

“Evet. Buraya gelmeden evvel. Cinayet soruşturması için yine oraya ihtiyacım olduğunu söyledim. Neyse... Bir an evvel yemekleri götüreyim.”

“Cinayetlerden Feyyaz Bey’e söz ettin mi?”

“Yemeği götürdüğümde anlatacağım.”

Boş tencere, çalışma masasına yayılı gazetenin üzerindeydi. Sokratis, tencereyi gazeteyle sarmalayıp torbaya koydu. Ekmek kırıntılarını avucunda toplayıp çöp tenekesine attı.

Feyyaz, “Kırya Elenka çok iyi bir aşçı” dedi. “Eline sağlık. Lütfen selam ve sevgilerimi iletin.”

“Elbette.”

“Burada ne kadar kalabilirim? İstedığınız vakit giderim. Başınıza dert açılmasın. Şehri yeterince tanıyorum. Zor olsa da kaçış yolu veya saklanacak ıssız yer bulabilirim. Elbette ki yardımınızla.”

Sokratis, misafirine sigara uzattı. Kabul etmeyince kendisi için bir tane yaktı.

“Feyyaz Bey... Mecburen size böyle hitap edeceğim. Şehirde gözlerden irak mahaller bulmak mümkün. Size yardım ederim. Ne var ki peşinizde dolaşanlar varken uzaklaşmanız daha iyi olur. Şehir dışında bildiğim bir ev var. Eski Smyrna’nın, yani Palaia Smyrna’nın kurulduğu yer.”

“Öyle mi? Tarihî yerlere meraklıyım. Yunanistan’da ve Avrupa’nın başka yerlerinde öyle mekânları dolaştım. Evet, orası benim için gayet iyi. Eğer Antik kalıntı varsa yeni bilgiler edinebilirim. Vaktim boşa geçmez.”

Sokratis, “Fazla kalıntı olup olmadığını bilemem, tetkik imkânım olmadı” dedi ve sigarasını kül tablasında söndürdü. “Ama tesadüfen iki mağaraya ve bir nekropol kalıntısına girdim.”

“Oraları özellikle görmek isterim. Sormak istediğim bir mevzu daha... Bahsettiğiniz evde yatak, yorgan var mı?”

Sokratis, gülümseyerek, “Elbette, endişelenmeyin” diye cevap verdi. “Şimdi size o evde neden kaldığımı açıklayacağım. Sonra da sıra, o yörede işlenen iki cinayete gelecek. Kurbanlardan ve şüphelendiğim birinden, onu ele veren kanıtlardan bahsedeceğim. Beni dikkatle dinlerseniz bir detektifin çalışma yöntemleri hakkında bilgi sahibi olursunuz. Bir detektif, aynı zamanda polisiye yazarıysa mevzu daha ilginç olur. Aklınızda bulunsun, bu iyiliği herkese yapmam. Doğrusu çok şanslısınız.” Kollarını kavuşturarak anlatmaya başladı ve yazarlık serüveniyle bitirdi.

Sokratis sözlerini tamamlayınca Feyyaz, “Polisiye aşına olduğum bir tür değildir fakat kitabınız yayımlanınca muhakkak okuyacağım” dedi. “Üstelik bir cinayet yerinde sizin incelemelerinizi takip ettikten sonra okumak daha keyifli olur.”

“Demek, dağda eve tıklılmayacak, peşime takılacaksınız.”

“Sakıncası yoksa.”

“Ne sakıncası olacak? Beni can sıkıntısından kurtarırınız. Artık izninizi rica edeyim. Siz de yatın. Yorucu bir gün bizi bekliyor. Kaneppe pek rahat değildir. Bu gecelik idare ediverin. Acısını göldeki evde çıkarırsınız. Yatakları rahattır.” Kalkıp torbayı ucundan kavradı.

“Bir şey rica edebilir miyim?” diye sordu Feyyaz. “Vaktinizi almayacaksa Trasa Sokağı’nda öldürmeye kalkıştığım adamın kim olduğunu öğrenebilir misiniz?”

“Size Yunan casusu olduğu söylenmiş.”

“Belki değildir. Beni denemek için rastgele bir hedef uydurulmuştur. Evi tarif edeyim.”

Sokratis, meseleyle alakadar olacağını söyledi ve büro-
dan çıktı. İş hanının önünde başını yazıhanenin bulundu-
ğu tarafa kaldırdı. Feyyaz, lambayı söndürmüştü.

Torba taşımak zorunda olduğu için söylenerek Trasa
Sokağı'na vardı. Rum'un evine yaklaşıncı pencerelerde
ışık olmadığını fark etti. Belki adam evde değildi veya
erken yatmıştı. Şansını denemek istedi ve kapı tokmağını
kavrayıp vurdu.

Komşu evin cumbasından bir kadın sarkarak, "Yok,
kapıyı boşuna çalmayın" dedi.

"Nerede olduğunu öğrenebilir miyim?"

"Gitti. Lesbos'a."

"Neden?"

"Burada biri ona ateş etti. Zor kurtuldu. Biz de işittik,
gördük. Birkaç gün sonra civarda yine silah patladı. Adam-
cağız evin etrafında dolanan birilerinden şüphelenmiş.
Böylece memleketine, adaya göç kararını verdi. O yaşta zor
fakat ne yapacaksınız? Can derdi."

"Kaç yaşındaydı?" diye sordu hafiye.

"Yetmişini geçmişti. Göç edince biz de zor durumda
kaldık."

"Neden öyle dediniz?"

"Hekimdi kendisi. Fakir fukaraya parasız bakardı.
Neden aramıştınız? Hasta mısınız?"

Sokratis, "Değilim, iyi akşamlar" dedi ve sokaktan çıktı.
Haberi Feyyaz'a iletmek için sabahı beklemek istemedi,
tekrar Rıhtım Caddesi'ne yöneldi.

20

Sokratis, ormanı kolaçan etti ve tekrar göl yolunu tuttu. Feyyaz'ı evde bırakmış, etrafta birinin olup olmadığını saptamak üzere bir süre dolaşmıştı.

Eve yaklaşınca Feyyaz'ı kapıda gördü. Bahçede biriyle konuşuyordu. Adam tüfekliydi. Onun Stavros olduğunu fark edince heyecana kapıldı Sokratis. Feyyaz'ın kendini açık edecek sözler etmemesini diledi ve hızlanıp Stavros'un yanına gitti.

“Avdan döndünüz demek.”

Avcı, “Evet. Dün akşam” diye karşılık verdi.

“Nasıl geçti?”

“Gayet iyi. Ha, memnunum.”

Feyyaz, “Kiryos Stavros, pencerelerin açık olduğunu görünce siz geldiniz sanmış” dedi. “Beni görünce afalladı. Arkadaşınız olduğumdan bahsediyordum ki üstüne geldiniz.”

Avcı, “Köyde duyduğum kadarıyla katil hâlâ ele geçmemiş” dedi. “Belli ki bu sebeple buradasınız. Şeyiniz, arkadaşınız yardıma mı geldi?”

“Bir bakıma öyle. Evden oldukça uzak kaldınız. Umarım yokluğunuzda keyfinizi bozacak bir şey olmamıştır.”

Stavros, “Kanaryalarımın biri kayıp” dedi. “Kafesin kapağını açık mı bıraktım, ne oldu, kaçıp gitmiş. Veya yemlerini versinler diye emanet ettiğim şeyden, köylülerden birinin dikkatsizliği.”

“Nasılsa yenisini bulursunuz.”

“Gideyim” dedi Stavros ve tüfeği omzuna attı, selam verip uzaklaştı.

Detektif, “Sorun çıkmadı, değil mi, Feyyaz Bey?” diye sordu.

“Onu görünce endişeye kapıldım. Yine de durumu idare ettim. Ne adımı sordu ne de ben söyledim.”

“Pekâlâ. Gerginliğinizi atabildiniz mi?”

“Öldürmeye yeltendiğim adam aklıma geldikçe... Casuslukla alâkalı olmadığı bariz. Kandırdılar beni. Boş yere katil olacaktım.”

“Öyle görünüyor” dedi hafiye ve artık iş vakti olduğunu söyleyerek arabaya doğru ilerledi.

Sipylos Haçı’nı sis sarmıştı. Evler, kilise ve nehir belli belirsiz seçilebiliyordu. Köye doğru inen ve bodur ağaçlarla dolu sarp yamacın bir kısmı da sise gömülmüştü. Sisin üstünde kanat çırpın bir kuzgun vardı. Sisin seyredtiği yerden köye indi, kilisenin çan kulesine kondu.

Sokratis, arabayı durdurdu ve Feyyaz’a döndü.

“Aşağı bakın. Kuşbakışı manzara. Etkileyici, değil mi?”

“Evet. Gideceğimiz yere çok var mı?”

“Vardık sayılır.”

Çok geçmeden Mehmet’in bahsettiği barakanın ve tek tük sur ile gözetleme kulesi kalıntısının olduğu yere ulaşılar. Onları tozu toprağa katan sert bir rüzgâr karşıladı. Nehir, köprünün altından kabarak akıyordu.

Arabadan indiler.

Sokratis, Feyyaz’a etrafı gözetlemesini, gelen olursa haber vermesini söyledikten sonra barakaya girdi. İçeride Mehmet’ten ve arkadaşından kaldığı bariz boş şarap ve konyak şişelerinden başka şey yoktu.

Camsız ve kepenksiz pencerenin önünde durdu, dışarıyı gözden geçirdi. Bir yandan da düşünüyordu. Mehmet ürkütücü bir kâbus değil de civarda hakiki bir olay görmüşse sızıp kaldığı, uyanıp tekrar uykuya daldığı yer neresi olursa olsun fark etmezdi. Barakadan her taraf görünüyordu.

İçinden, *Şansımızı deneyelim bakalım,*” diye geçirip Feyyaz’ın yanına gitti. “İki koldan yürüyüp çevreyi tetkik edelim. Dikkatinizi ne çekerse bana bildirin.”

“Anlaştık.”

Ayrılarak ağır ağır ilerlediler.

Sokratis, gözetleme kulesinden kalan taşların üzerine çıktı, etrafa bakındı. Görünüşe göre viran kilise ile göl arasında bir yerdeydi. Yere atladı, köprüyü geçti. Havada dalgalanan alev, muhtemelen buralarda görünmüştü. Köprünün bitimindeki çalılığa yöneldi. Çizmesinin burnuyla çalılırları ve taşları itti, toprağı eşeledi.

Gözüne cam kırıkları ilişti. Heyecanla hızlandı ve paramparça olmuş kırmızı lamba kalıntıları gördü. Kırıklardan birkaç tanesini avucuna aldı. Diğer elinin parmaklarıyla yan yana getirdi ve parçalarda bir gül deseni oluşunca başını salladı. Yanılmamıştı.

Feyyaz, detektifin yanına gitti.

“Bir şey bulamadım. Sizde var galiba? Avucunuzdakilere bakılırsa...”

“Evet.”

“Anlatır mısınız?”

Sokratis, “Acaba diyorum?” diye mırıldandıktan sonra çenesini sıvazlayarak devam etti. “Ölümler hakkında... Diyelim ki biri, cinayet değildi.”

“Anlayamadım.”

“Şöyle... Sotiria, Vangelis ve katil, metruk kiliseye birlikte gittiler. Sotiria, iksirden içerek sözde kutsal uykuya yattı. Yani ona zorla bir şey içirilmedi. Ağabeyi, onun uyanmasını ve gördüğü rüyayı anlatmasını bekledi. Kutsal rüya güya... Fakat ne halt olduğu belirsiz mayi, Sotiria’nın ölümüne sebep oldu. Uğursuz papazın dediğine göre Sotiria, köy kilisesinde uyanırken sendelemiş ve düşmüş. Viran kilisede de aynısı olmasın? Diyelim ki öyle gerçekleşti. Vangelis ve katil, onu kendine getirmek için sarstılar,

göğsünü açıp ovuşturdular. Başının arkasındaki yara ve elbisesinin yakasının yırtılması bu sebeple olabilir mi? Faraziyeme göre olay şöyle devam etti... Sotiria'nın ölümünü Vangelis'in hatasına bağlayan katil, ona saldırdı. Beriki kaçtı. Katilin elinde lamba vardı. Vangelis'i takip için... Ona köprüde yetişti. Lambayı o sırada fırlattı sanırım. Lamba kırıldı. Bir süre cebelleştiler. Vangelis, kurtulmayı ve eve varmayı başardı.”

“Neden eve gitti acaba? Civarda gizlenebileceği çok yer var.”

“Evde bitki toplamak, kesip biçmek için kullandığı kesici aletler varmış. Onlardan birini alarak katile karşı saldırıya geçecekti muhtemelen. Belli ki işliğine ulaşamadan katil onu sofada yakalamış. Ne dersiniz?”

“Tutarlı bir tahmin gibi. Fakat katil, Vangelis'i neden öldürsün?”

Sokratis, “Sotiria, onun çok değer verdiği biriye öldürür” dedi ve avucundaki parçalara baktı. “Karaltılar ve havada uçuşan alevler... Sizi eve bırakayım. Katille görüşmem gerek.”

“Adını öğrenebilir miyim?”

“Smyrna'dayken bahsettiğim koşucu... Andreas. Suçunu itiraf etmesi için zorlamam gerekebilir. Mühim değil. Alışık olduğum bir durum.”

“Size zorluk çıkarmamasını dilerim. Sırası pek değil, yine de bir şey rica edebilir miyim?”

“Elbette.”

“Büronuzdayken bahsettiğiniz mağaralar vardı. Oralara siz yanımdayken bakmam mümkün mü? Yolumuzun üstündeyse... Boş yere vaktinizi almak istemem lakin...”

“Mağaralardan biri aşağı tarafta. Uzak fakat Andreas'ın çalıştığı köşke giderken oradan geçeriz. Bu arada ben de size o mağaranın vaktinde hangi bayramlar için kullanıldığını anlatırım.”

“Daha evvel kutsal uyku ve kutsal rüyanın ne olduğundan söz etseniz... İlk kez duydum. Uğursuz papaz dediğiniz de neyin nesi? Viran kilise? Tarihî bir yer galiba.”

“Tamam, tamam. Evvela bunlardan söz edeyim. Eski geleneklere sonra geliriz.”

Araba mağaraya yaklaşırken Sokratis’in kadim bayramlar ve ayinler hakkında anlattıkları bitmişti. Feyyaz, bölgede başka mağara varsa onları da inceleyip merakını iyice tatmin edeceğini belirtti.

Detektif, “Sipylos Haçı’nda bir tanıdığım var” dedi. “Elefteria... Yerel tarihçi sayılır. Buralar hakkında hayli malumat sahibi. Size yardımı dokunur.”

“Tanışmak isterim.”

“Elbette” dedi detektif, arabayı mağaranın önünde durdurdu ve “Bu da ne?” diye mırıldandı.

“Ne oldu?” diye sordu Feyyaz.

“Baksanıza, mağaranın girişi taş ve kayayla kapatılmış. İlk gördüğümde böyle bir şey yoktu.”

“Neden acaba?”

“Birazdan anlarız. Biri, bir şeyler mi gizlemiş acaba?”

Arabadan atlayarak mağaraya yöneldi, kayaları ve taşları hızla çekmeye koyuldu. Feyyaz da yardım etti.

Mağaranın ağzı ortaya çıktıkça daha da hızlandılar. Detektif, son birkaç kayayı itip mağaraya girdi ve gördüğü karşısında kalakaldı.

Vasos, yerde sırtüstü yatıyordu. Yanakları ve kulakları geçmişin yanık izleriyle doluydu. Başında ve gırtlığında kanlı kesikler, yaralar vardı. Yeni açıldıkları barizdi. Yaralara saplanmış irili ufaklı cam kırıkları detektifin gözünden kaçmadı. Adamın şişe darbeleriyle öldürüldüğü belliydi. Göğsüne bir tahta parçası konulmuştu.

Sokratis, tahtanın üzerindeki çarpık çurpuk yazıların üstüne eğildi ve güçbela okumayı başardı. Vasos’un lanetinden ibarelerdi.

Peşindeki Feyyaz, “Ölmüş mü?” diye sordu. “Bahsettiğiniz yanık yüzlü...”

Sokratis, “Evet, daha doğrusu öldürülmüş” dedi ve yerdeki bastonun üstünden atlayıp mağarayı incelemeye başladı.

Yılanların kış uykusuna yattığı çukurun taşlarla dolu olduğunu görünce birinin onları öldürüp zararsız hâle getirmek için çukura taş yığıldığına kanaat getirdi. Zira yılanlar iyice ezilip parçalanmıştı. Çürük kalıntılarına bakılırsa epey evvel olmuştu.

Gözüne başka bir şey çarpmayınca dışarı çıktı hafife. Feyyaz da gözünü mağaradan ayırmadan geri geri yürüdü ve detektife ne yapacaklarını sordu.

“Ben katili enselemeye, siz de eve. İşe jandarma karışacak. Katille konuşurken yanımda olmamalısınız. Jandarmaya sizden bahsederse alın başınıza belayı. Evin yolunu bulabilirsiniz, değil mi?”

“Merak etmeyin. Kolay”

Sokratis, “Gidin artık” dedi ve bir sigara yaktı. Sigarası bittiğinde Feyyaz ağaçların arasında gözden kaybolmuştu.

İçinden, *İyi ki mağarayı görmek isteyeceği tuttu, yoksa buraya gelmezdim*, diye geçirdi.

İçeri giren olmasın diye mağaranın girişini tekrar taşlarla kapattı ve arabaya bindi. Aklında Süleyman Reşat vardı. Arabayı onun evine sürdü ve adamla yolda karşılaştı. Müneccim at sırtındaydı.

“Selamünaleyküm Sokratis Efendi. Bana geliyorsanız, maalesef yolum Karşiyaka’ya. Birine yıldızname vereceğim. Arzu ederseniz akşam buyurunuz.”

“Rahatsız etmeyeyim. Bir şey soracağım. Son zamanlarda buralarda birini gördünüz mü. Belki de teleskopla etrafı gözetlerken gözünüze çarpmıştır.” Andreas’ın katil olduğundan emindi, yine de işi garantiye almak istiyordu.

Adam kaşlarını çatarak, “Kimseyi görmedim. Teleskopum herdaim semaya dönüktür. Yere hiç bakmaz. Zinhar ve de zinhar.” dedi. “Ben yokken biri dolandıysa ayrı mevzu.”

“Neredeydiniz?”

“İzmir’de. Yine bir paşa konağına davetliydim. Burçların o akşamki konumlarına dair bilgi verip memleket üstündeki tesirlerini dillendirdim. Pek makbule geçti. İstikbale dair hayırlı haberler alınca Paşa Efendi ve davetliler pek memnun oldular.” Elini göğsüne götürerek hafiyeyi selamladı ve atı sürdü.

Lazarus Köşkü'nün bahçe kapısı aralıktı. Sokratis, arabadan inip binaya girdi. Andreas, sofadaki koltukta hâlsiz vaziyette oturuyordu. Sanki uyku ile uyanıklık arasında gidip geliyordu. Baş, avuçlarının arasındaydı.

Detektif, “Merhaba” dedi.

Andreas, silkinerek başını kaldırdı, gözlerini kırıştırdı.

“Hoş geldiniz. Bekleliyordum.”

“Gelmem gerekti. Bahçe kapısı neden açık?”

“Dün eve uğradım. Annem, bugün babamın geleceğini söyledi. Birazdan gelir. Bu yüzden açık bıraktım.”

Sokratis, “O hâlde işimizi çabuk bitirelim” dedi.

“Hangi iş?”

“Cinayetler. Vasos'tan başlayalım. Diğerine bilahare geliriz. Başın dertte.”

Bir süre sessiz kaldıktan sonra, “Her şeyi anladınız, değil mi?” dedi Andreas. “Bir gün kapıma dayanacağınızı biliyordum.” Başını yine avuçlarının arasına aldı, bir süre sonra kaldırdı ve ferî sönmüş gözlerini ziyaretçiye dikti.

Detektif devam etti.

“Vasos'un evindeki ölü kanarya ve yılan... Kuşu Stavros'un evinden çaldın. Adamın kapısının kilitsiz olduğu herkesin malumu. Elinde yara izleri vardı. Göldeki evde kahvaltı yaparken dikkatimi çekmişti. Kanarya gagalamış, pençelemiş olabilir mi? Yılanı da mağaradan aldın. Çukura taş ve kaya yığıp hayvanları öldürdün. Ne olur ne olmaz diye. Kuşu ve yılanı Vasos'un evine bıraktın.”

Andreas, gözlerini detektiften kaçırarak cevap verdi.

“Lanet yerini bulsun diye. Ettiği lanet ona geri dönsün

diye. Sotira da ona öyle beddua etmişti. Keşke akrep de bulabilseydim. Yine de... Diyorum ki... Keşke bize lanet yollamasaydı, bu kötü işler olmasaydı.”

“Seni şaraphanede zilzurna bulduğum günü hatırla. Elinde çakıyla bir tahta parçasına çiziktiriyordun. Lanet yazısı mıydı? Vasos’un göğsüne bıraktın.”

Kısık kısık, “Vasos’un yolladığı lanet” diye mırıldandı Andreas. “Lanetin bedelini aynı biçimde ödetmek istedim. Onun laneti, bedduası olmasaydı sevgilim hayatta olurdu. Bana da iki kez lanet etti. Evvela Paniyon’da... Kazanmamı engelledi. Evet, muhakkak öyleydi.”

“Onu nerede öldürdün?”

Andreas, “Yılanı ve kuşu evine bıraktığımı tahmin etmiş” dedi kısık sesle. “Buraya hesap sormaya geldi. İçi-yordum. Banklardan birinde sızıp kalmışım. Beni dürtükleyince, bağırıp çağırınca kendime geldim. Zor kullanmaya kalkıştı. İtişip kakıştık. Yine kötü rüyalarımından biri sandım. Sahtekâr, hilebaz olduğumu söyledi. Sporcuların yüz karasımıyım. Bastonunu kafama vurdu. Aklım başıma geldi. Hıncım depreşti ve şişeyi kafasına indirdim, gırtlığına soktum. Öldüğünü anlayınca çok koktum. Arabaya atıp mağaraya taşıdım. Şişe kırıklarını da ormana fırlattım. Öldü işte. Gittiği yerde acılar içinde kıvransın diye lanet tahtasını göğsüne bıraktım.”

“Gelelim diğer meseleye. Yani öteki cinayete. Esas mevzumuz... Sanırım, Vangelis’i de sen öldürdün. Üçünüz metruk kilisedeydiniz. Sotiria, rüya iksirini içip ölünce Vangelis’e kinin depreşti. Ona saldırdın, o da kaçtı. Peşinden koşun, köprüde yakaladın, yine boğuşunuz. Bir kez daha elinden kurtulmayı becerdi. Ama...”

“Evde yakalayarak boğazına sarıldım” diyerek hafiyeenin sözünü böldü beriki. “İksirleriyle benim de sevgilimin de hayatlarını söndürdü. İksiri hep Sotiria’nın üstünde denerdi. Başarsaydı rahiplere, papazlara satacaktı... Rüyalarında

havarilerle, azizlerle temas etsinler diye.” Sustu ve başını tekrar avuçlarının arasına aldı. “Olmadı işte. Sotiria’yı zehirledi. Galiba lanetin tesiri.”

“Nekropol kalıntısındaki lambalardan birini metruk kiliseye götürdün. Karanlıkta kaçan Vangelis’i onunla izledin. Üstüne fırlatmış olabilir misin? Parçalarını bir çalılıkta buldum. Gül desenli kısmını...”

“İsabet ettiremedim. Eceli evde bekliyormuş.”

“Sonra ne yaptın?”

“Eski kiliseye geri döndüm. Belki ölmemiştir diye Sotiria’yı sarstım, göğsünü açıp ellerimle bastırdım. Nefesi yerine gelir diye... Başını sarstım. Olmadı. Kafası yere çarptı. Kanlandı Sotiria, kanlandı. İğrenç iksirin şişesini ayaklarıma ezerek parçaladım. Oraya buraya tekmeledim.”

“Tahmin ettiğim gibi... Peki sonra?”

“Buraya döndüm ve ağladım. Sonra uyuyakalmışım. Rüyalar, tuhaf görüntüler. Şimdi hatırlamıyorum.”

“Üçünüz cinayet gecesinde neden buluştunuz?”

“Sotiria buraya geldi, Vangelis’in iksiri bir kez daha deneyeceğini söyledi. Yanında olmamı istedi. Hava çok karanlıktı. Ay bile görünmüyordu. Ben de mezarlıktan lambayı alıp peşinden gittim.”

Sokratis, “Gidelim” dedi. “Teslim olma vakti. Çakın nerede?”

Andreas, cebinden çakıyı çıkarıp Sokratis’e uzattı ve “Mösyö Lazarus döndüğünde burada olamayacağım” diye mırıldandı. “Sotiria’nın ruhuyla temasa geçmem artık imkânsız.”

Detektif çakıyı cebine koyarken, beriki ayağa kalktı.

Sokratis kapıyı açınca Antonidis’in, iki atın çektiği bir arabayla bahçeye girdiğini gördü.

Baba, detektifi ve oğlunu süzerken, “Andreas, güzel haberle geldim. Kiryos Sokratis, iyi ki siz de buradasınız. Mutluluğumuza ortak olun” dedi.

Andreas, sessiz kaldı. Başı öne eğik duruyordu.

Sokratis, “Pek mutlu bir gün değil fakat söyleyin, neymiş?” dedi. “Lafı uzatmadan lütfen.”

“Andreas” diyerek oğluna hitap etti adam. “Poli’deki tacirlerle temaslarımız olumlu neticelendi. Büyük tacirler. Birlikte iş yapacağız. İçlerinden biri, bana makul bedelle mağaza kiralayacak. Çevresi hayli geniş biri. Senin Poli’deki Frenk spor kulüplerine girmen için forsunu kullanacak. Apollon’a da hakkında bir şey sorulmayacak. Mektubunda bu işe oldu bitti gözüyle bakmamı yazmış. Haberi annenden evvel sana veriyorum. O da memnun olacak. Eve birlikte gidelim de kutlama sofrası kuralım. Bu gece burada kalmayıver. Zaten artık bu işe ihtiyacın yok.”

Detektif, “Oğlunuz maalesef kutlama yapacak durumda değil” dedi. “Üzgünüm.”

“Ne demek bu?” diye sordu Antonidis.

Sokratis, “Sen mi anlattırısın, ben mi Andreas?” diye sordu.

Andreas istifini bozmayınca devam etti hafiye. O konuştuğu babanın yüz ifadeleri sertleşti, gözlerinde öfke parıltıları oluştu, ayağa kalkarak, “Doğru mu bunlar, Andreas?” diye bağırdı.

Yine cevap vermedi Andreas. Başını bile kaldırmadı.

“Kiryos Antonidis” diyerek tekrar sözü aldı detektif. “Karakola birlikte gidelim. Oğlunuzun yanında bulunun.”

Antonidis, “Belli, doğru hepsi” diyerek daha yüksek perdeden bağırdı ve yanında duran kırbacı oğluna savurdu. “Geberesice çocuk, ailemizin istikbalini mahvettin.”

Andreas, yüzüne yediği darbeye inleyerek birkaç adım geriledi.

Baba, bağırmağa devam etti.

Atlar, huzursuzca hareketlendi.

Sokratis, “Bırakın şunu diyerek” Antonidis’in bileğini kavradı. Beriki diğer eliyle onu itince geriye savruldu.

Atlar, nallarını yere vurarak sağa sola seğırttiler. Oğluna bir kamçı darbesi daha indirmek için dizginleri bırakan Antonidis, hışımla ileri uzanırken dengesini yitirip iki atın arasına yuvarlandı.

Atlar, bir kez şaha kalktı.

Sokratis, adamı atların altından çekebilmek için ileri atıldı fakat müdahale imkânı yoktu.

Atlar, rastgele koşmaya başladı. Antonidis nalların ve tekerleklerin altında bağıra çağıra ezilirken, dişlerini sıkarak gözlerini yumdu detektif. Gözlerini açtığı anda Andreas'ı babasının hareketsiz, kanlı bedeninin başına dikilmiş hâlde buldu. Sanki olup bitenin farkında değildi. Simasında donuk bir ifade vardı. Yüzündeki kamçı yarasından sızan kanı bile hissetmiyor gibiydi.

Göle vardığında tan yeri ağarmak üzereydi. Arabadan inmesi ile Feyyaz'ın kapıda görünmesi aynı anda oldu.

“Neden bu kadar geciktiniz, ne oldu?” diye sordu Feyyaz Mesut.

“Andreas, suçunu itiraf etti. Karakoldaki işlemler uzun sürdü. Bir de Antonidis'in geçirdiği kaza... Bu yüzden geciktim.”

“Kaza mı? Yorgunluktan da yıkılacak gibisiniz. İçeri girip öyle anlatın.”

Oturma odasındaki şömüne yanıyordu. Sokratis, bir sandalyeye oturdu ve yana kaykıldı.

Feyyaz, “Andreas, size zorluk çıkardı mı?” diye sordu.

Detektif, “Hayır, direnmeden her şeyi itiraf etti, zaten beni bekliyormuş” dedi ve olanları anlattı.

Feyyaz, “Demek, baba öldü” dedi.

“Karısını karakola getirdiler. Ne yapacağını bilemedi kadın. Kocasına mı üzülün, oğluna mı yansın? Çıldırarak gibiydi. Kocasının sedyedeki cesedi ile kelepçeli oğlu arasında, ağlaya ağlaya koşuşturup durdu.”

“Sanki bir Grek tragedyası... Köyden yiyecek, içecek getirmemi ister misiniz? Toparlanmanıza yardım eder. Evde bir şey yok.”

“Nasıl iş bitti. Elefteria’ya ve Teofili’ye durumu nakletmek, vedalaşmak için zaten köye gitmeliyiz. Bu vesileyle karnımızı orada doyururuz.” Yelek cebinden saatini çıkardı. “Köyde fazla oyalanmazsak öğlen trenine yetişebiliriz. Evde yeterince dinlenirim. Yarın da karımla yolculuk hazırlıklarına başlarız. Gemi bileti, akrabalarla, tanıdıklarıyla vedalaşma... İşimiz uzun. Siz de gelirsiniz herhâlde. Bizde kalabilirsiniz. Hatta biz gittikten sonra da.”

Feyyaz, bir süre düşündükten sonra, “Teşekkür ederim, fakat olmaz” dedi. “Mahsusa, şehirde kol gezip beni arıyordur. Sakalımı kesip şapkayla dolaşsam da ne olur ne olmaz yakayı ele verebilirim. Bu yüzden niyetim, bu evde kalmak. En azından şimdilik.”

“Olabilir” dedi hafiyeye. “Emlakçı arkadaşımınla konuşurum. Halleder. Geçiminizi nasıl sağlayacaksınız?”

“Maaşımdan kalan bir şeyler var. Köyde de bir şeyler yaparım.”

Sokratis, adamın omzunu sıvazladı.

İki yataklı ve küçük dolaplı kamara dardı. Sokratis, valizleri yere bıraktı, içeriyi havalandırmak için lomboz kapağını açtı. Dalga sesleri, rüzgârın uğultusu, deniz kokusu ve kilise çanlarının tınları kamarayı doldurdu. Dışarı hâlâ karanlıktı.

Elenka, yatağın kenarına ilişti ve “Çok yorgunum” dedi. “Yol boyunca uyuyabilirim.”

“Haklısın. Dağdan döndükten sonra günlerimiz koşuşturmakla geçti. En çok da sen yoruldun. Eşe dosta yemekli davet... Ebeveynlerimizi ziyaret... Gazetede işleri bitirmek için de gece gündüz demeden çalıştın.”

Elenka, “Ailelerimizi üzgün bıraktık” dedi. “Ben de hüznümlendim. Uzun süreli ayrılıklara alışkın değiliz. Onları özleyeceğim.”

“Ben de öyle. Canımı sıkma. Sayılı günler çabuk geçer.”

“Kitabınla döndüğümüzde kim bilir ne çok sevinecekler.”

Sokratis, “Babamın gözleri iyice bozulduğundan doğru dürüst okuyamıyor” dedi. “Gözlük bile işe yaramıyor. Annem de ondan farksız. Ne yapalım, onlara ben okurum.”

Elenka, çantasını açtı ve içinden birkaç tane çikolata çıkardı.

Sokratis, “Matmazel Angeliqve’in dün getirdiği çikolatalar mı?” diye sordu.

“Evet. Canım çekti. İster misin?”

Sokratis, karısının uzattığı çikolatayı aldı, yiyip bitirdikten sonra, “Anahtarları Angeliqve’e vermemiz iyi oldu” dedi. “Yoksa aklım evde ve yazıhanede kalırdı.”

“Gerçekten de iyi oldu. Hem çiçekleri sular, hem yazı-

haneye gelen mektupları alır. Dediği şeyi de yapar mı acaba?”

“Neyi?”

“Hatırlamıyor musun, kuzum? Boş vakitlerinde büroyu açıp müşteri bekleyecekmiş. Gelenleri not edecekmiş. Dönüşünde hazır müşteri bulasın diye.”

“Tamam, tamam, anımsadım” dedi Sokratis. “Bence dediğini yerine getirir. Meydanı boş bulup detektifliğe kalkışmasın da.”

“Feyyaz ne yapıyor acaba?”

“Emlakçıyla işi bağladığıma göre şu anda huzur içinde derin uykudadır.”

“Keyfini kaçırarak olaylar olmasa bari.”

“Emlakçı ve ev sahibi onu inzivaya çekilmiş, ciğerlerinden rahatsız bir Türk olarak biliyorlar. Sayemde... Sanırım, bunu iyi akıl ettim. Kesinlikle güven içinde. Elefteria ve Teofile’yle iyi anlaştılar. Teofile, zeytin tesisinde ona iş ayarlayacaktı. Köydeki kahvaltıdan bu yana geçen sürede belki olmuştur. Gelgelelim, Mahsusa onu dağda aramayı akıl ederse her şey ters gidebilir.”

“Haklısın.”

“O vakit de kurtulmanın yolunu bulur.”

“Atina’dan döndükten sonra Sipylos Haçı’na gider, durumu görürüz.”

“Evet, elbette” dedi Sokratis ve sustu, düdüğü ve kampa seslerine kulak kabarttı. “Nihayet hareket ediyoruz. Güverteye çıkalım mı?”

“Olur” dedi Elenka.

Güverteye vardıklarında şafak söküyordu. Yolcular ve onları uğurlayanlar birbirlerine el sallıyorlardı. Veda sözcükleri yollayanlar da vardı. Kaptan köşkündeki kaptan, pencereden sarkmış, pipo tütürerek onları seyrediyordu. Mürettebat koşuşturma içindeydi.

Elenka mantosunun cebinden çıkardığı mendille gözle-

rini sildi, başını kocasının omzuna yasladı. Detektif de ona sarıldı ve şehrin özlemi şimdiden içine çökmüş vaziyette karşıya baktı.

Geride kalan Smyrna'nın sokak lambaları hâlâ yanıyor ve denizde parıltılar oluşturuyordu. Yolcu uğurlayanların gölgeleri, tan vaktinin kızılığına karışmaya başlamıştı. Kimisi otomobile, kimisi faytona, kimisi de eski senelerden kalma bir landoya bindi. Geminin bacasından tüten duman, gittikçe şehre doğru yayılıyordu. Çok geçmeden rıhtımdaki gemileri, kayıkları, eğlence yerlerini ve ilerideki kiliseleri görünmez kıldı. Gözden en son yiten, Café de Paris oldu.

Sokratis, kenti saran kızılığa ve dumana bakarken gerginleşti. Zira mana veremediği tuhaf bir vesveseye kapılmıştı. Sanki Smyrna yanıyor, alevle ve dumanla boğuluyor, kavrularak yitip gidiyordu. Sanki o ve Elenka, doğdukları ve günü geldiğinde mezara indirilecekleri kenti bir daha göremeyeceklerdi. Benliğindeki karabasanı bastırma-ya çalışarak ve kuruntularının manasız olduğunu kendi kendine telkin ederek karısına daha sıkı sarıldı.

RUM MAHALLESİ'NDE ÖLÜM

KAPANIŞ

Haziran sıcağı Rıhtım Caddesi'ni sarmıştı. Sahilde güneş şemsiyeleriyle yürüyen kadınlar ve genç kızlar, soluklanmak için eğlence yerlerine giriyorlardı. Kimi de faytonlara binip mesire yerlerinin serinliğine doğru yol alıyordu.

Angelique Colette, Yunan Postanesi'nden aldığı paketle Café de Paris'ye girdi, pencere kenarında bir masaya oturdu. Garsondan kahve istedikten sonra paketi heyecanla açtı ve tahmininin isabetli olduğunu anladı. Beklediği gibi, pakette Sokratis'in hikâye kitabı vardı. Adı *Rum Mahallesi'nde Ölüm*'dü. Paketten bir de zarf çıkmıştı.

Önce kitabın kapağını kaldırdı, kendisine hitaben yazılmış bir not ve detektifin imzasını görünce sevinçle tebesüm etti. Sayfaları çevirdi, akşam eve gider gitmez kitaba başlamak üzere karar verdi.

Garson, kahve fincanını ve çikolata tabağını masaya bıraktı.

Angelique, ağzına bir çikolata attı, kahveden bir yudum aldı ve zarfı açtı. Bu, Elenka Eliseu'dan aldığı ikinci mektuptu. Evvelkinde Elenka, Atina'da bir otele yerleştiklerini, detektifin yayınevine gidip geldiğini, ikisinin de keyfinin yerinde olduğunu yazmıştı.

Mektubu okumaya başladı genç kadın. Okudukça da mutlu oldu. Elenka, kocasının kitabından ve ikisinin de kitabı ellerine alınca sevinçten çıldıracak gibi olduklarından bahsediyordu.

Onların mutluluğunu içinde hissetti. Gelgelelim, okumaya devam ettikçe kaşları çatıldı, yüzü asıldı. Zira Elenka, kitabın ellerine geçtiği akşam kutlama için bir restorana gittiklerini yazıyor, içkiyi fazla kaçıran kocasının otelin

önünde otomobilden inerken yere kapaklandığını, kolunu ve bacağını kırıldığını belirtiyordu. Sokratis, şimdi hastanedeydi ve bir süre daha orada yatması gerekecekti. Ağrılardan başka sorunu yoktu. Huysuzluğu daha da artmıştı. Smyrna'ya ne vakit döneceğini doktorlara sorup duruyordu. Hekimlere bakılırsa, taburcu olduktan sonra da hemen yolculuğa çıkamazdı, uzun süre Atina'da dinlenmesi gerekiyordu.

Angelique içinden, *Kendini kısa sürede toparlasa bari*, diye geçirdi ve kahvesini bitirdi. *Bu arada Yunanistan ile Osmanlı harbe tutuşmasa iyi olur. Yoksa savaş bitene kadar orada kalırlar.*

Zarfı ve kitabı çantasına koydu, hesabı ödeyip vitraylı kapıdan geçti ve detektifin bürosuna doğru ilerledi. Yazıhaneye mektup gelip gelmediğine bakacaktı. Mösyö Sokratis'in kısa zamanda Smyrna'ya dönmesi artık mümkün olmadığına göre mektupları Atina'ya göndermeliydi. Mühim olabilirlerdi.

İş hanına vardığında öğlen güneşi iyice kavurmaya başlamıştı. Bu yüzden yazıhaneye girerken ter içindeydi. Kapının altından atılmış mektup görmedi ve içerisi havalsın diye pencereleri açtı. Koltuğa oturmak üzereyken kapı aralandı ve genç biri başını uzattı.

“Buyurun” dedi Angelique.

“Kiryos Sokratis'le görüşmek istiyorum.”

“Atina'da. Onu neden görmek istediğinizi söylerseniz durumu telgrafla veya mektupla kendisine bildirebilirim.”

Esmer, ince bıyıklı adam, “Belki siz de yardımcı olabilirsiniz” dedi. “Galiba Kiryos Sokratis'in yardımcısısınız.”

“Pek sayılmaz. Yine de son vakasının çeşitli aşamalarında yanındaydım.”

“O hâlde sorunumu size anlatayım. İster Kiryos Eliseos'la görüşün, ister siz alakadar olun. Zaten basit bir miras vakası. Aile içi bir mesele. Parayı hemen ödeyeceğim.”

Angelique, adama oturmasını söyledi. Müşteriyi kaçırmamalıydı. Zira Mösyö Sokratis'in gün geçtikçe paraya daha çok ihtiyaç duyacağı belliydi. Onunla mektuplaşarak, telgraflaşarak müşterinin isteğini karşılayabilirdi.

Adam kanepeye ilişti, Angelique karşısındaki koltuğa oturdu. Çantasından sigara kâğıdı ve tütün kesesi çıkararak bir sigara sardı ve ağızlığı taktı. Kibrit çakıp sigarayı yaktıktan sonra bacak bacak üstüne attı, gözlerini adama dikti, meselenin ne olduğunu sordu.

